Bakliyat - Hububat

BİRLİK

birlik@akib.org.tr

DÜNYA BAKLİYAT KONGRESİ

PULSES

DRY PEAS, BEANS, LENTILS & CHICKPEAS

THE FUTURE OF FOOD

10-13 Temmuz 2017

Kanada Vancouver

GPC

CSCA Canadian Special Crops Association

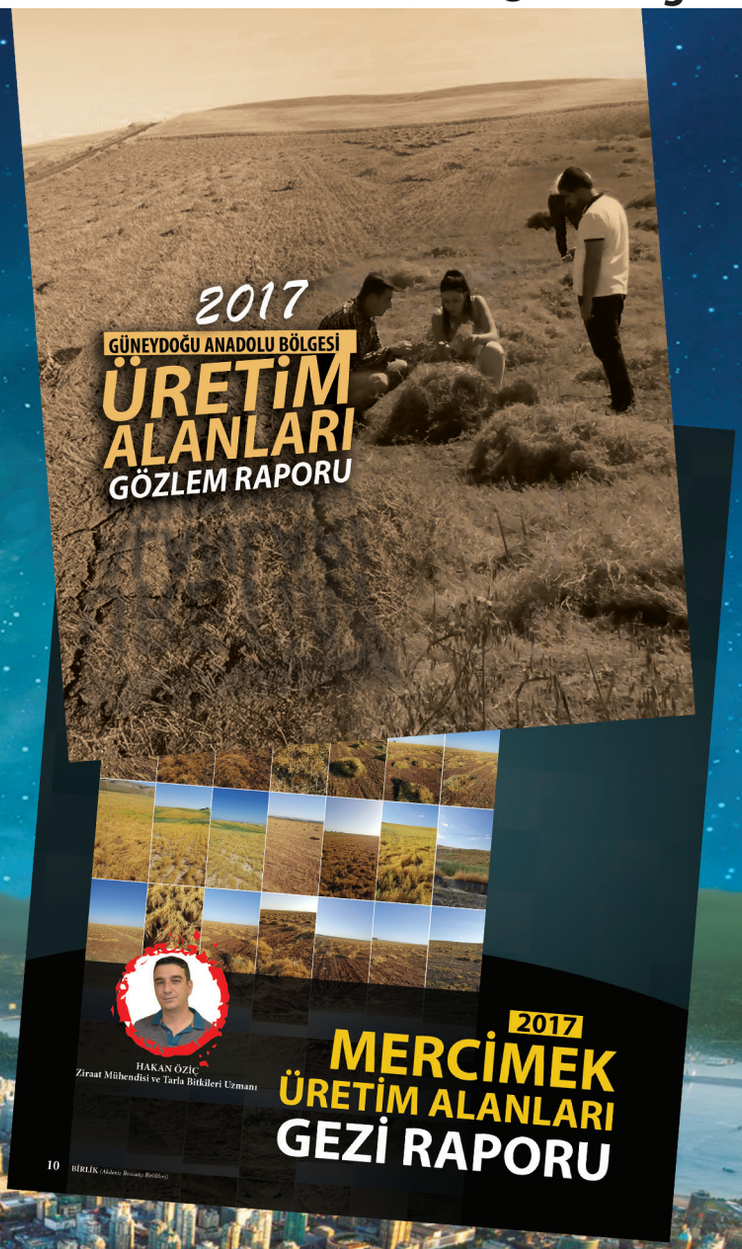

TEŞEKKÜRLER

BiRLiK DERGiSi 1 YAŞINDA

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi:
Akdeniz Hububat, Bakliyat,Yağlı Tohumlar Ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı
Mahmut Arslan

Yazı İşleri Müdürü
Hasan Okan Şenel

Yayın Yönetmeni
Mirza Turgut

Yayın Kurulu
Mahmut Arslan
Ö.Abdullah Özdemir
Şerafettin Memiş
Rişal Irmak
Ayhan Kahraman
Bekir Serttaş
Doğan Narin
Hüsamettin Memiş
Sabahattin Memiş
Hüseyin Tekin
Ömer Nazım Boynukalın
Hüseyin Arslan

Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçılar Birliği Dergisi

Yıl:1 Sayı: 6
2 Ayda Bir Yayınlanır.
birlik@akib.org.tr

Başkandan,

Her yıl olduğu gibi bu yıl da, 6-8 Haziran tarihleri arasında Güneydoğu illerimizin ürün rekolte tahminleri için Ziraat Mühendisi ve tarla bitkisi uzmanı Hakan Öziç, Ziraat Mühendisi, Bitki Islahçısı Elif Uçar ve Arbel satın alma müdürümüz Bülent Şeker ile Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Batman, Şanlıurfa ve Siirt illerimizdeki mercimek ekim alanlarını dolaştık.

Meteoroloji verilerine göre yağışın durumu başta olmak üzere bir çok veri değerlendirmesi sonucunda Mercimek rekoltesi için tahminler oluşturduk. Tum bu inceleme ve tespitler neticesinde 2016 yılında 330 bin ton olduğu düşünülen mercimek uretiminin 2017 yılında %15 artış göstererek 380 bin ton civarında olacağı tahmin edilmektedir. Fiyat beklentileri nedeniyle 2016 sezonunda satışa arz olmayan yaklaşık 50 bin ton stok-devir mahsulünde olduğu tahmin edildiğinde 2017 üretim sezonunda Türkiye'de 420-430 bin ton kırmızı mercimeğin pazara arz olması beklenmektedir.

Birleşmiş Milletler (BM)'in 2016 yılını 'dünya bakliyat yılı' ilan etmesinin ardından bakliyat ürünlerine yönelik farkındalığın artmasıyla medyada ve gündemde daha çok yer bulan bakliyat sektörü paydaşları her sene olduğu gibi bu sene de Dünya Bakliyat Konfederasyonu tarafından düzenlenen Dünya Bakliyat Kongresi'nde bir araya gelecek.

1999 yılından bu yana her sene dünyanın farklı bir şehrinde düzenlenen Dünya Bakliyat Kongresi 2015 yılında Las Vegas'ta, 2016 yılında ülkemizde İzmir Çeşme'de yapılmıştı. Kanada'nın Vancouver kentinde ilk defa 2001 yılında düzenlenen kongre, geçen 16 senenin ardından 2017 yılında yine aynı yerde Kanada'nın Vancouver kentinde bu kez "Geleceğin Gıdası" sloganıyla düzenlenecek.

Dünya Bakliyat Konfederasyonu (GPC) ve Kanada Özel Mahsuller Derneği (CSCA) ev sahipliğinde 10-13 Temmuz tarihlerinde Vancouver'de gerçekleştirilmesi planlanan, sektörün referans kişilerinin konuşmaları ile başlayacak etkinlikte iş panelleri ve sektörel sunumların yapılacağı oturumlar ve ikili iş görüşmelerinin gerçekleştirilebileceği resepsiyon ve gala yemeği organizasyonları düzenlenecek.

Bir yıl önce yayın hayatına başlayan BİRLİK dergimiz alanında çığır açtı. Sadece Bakliyat ve tarım değil, hayatın her alanında toplum ve birey için gerekli olan her başlığa yer verdi. Sektörümüzün sorunlarını ele alıp, tanıtımını yaparken, bunu toplumsal duyarlılıklar göstererek yaptı.

Birlemiş Milletler Gıda ve Tarım Organizasyonu'na göre dünyada yaşayan her 100 kişiden 11'i, yani %10'u açlık ile karşı karşıyadır. Uluslararası kuruluşlar ve uzmanlar artan dünya nüfusuna koşut olarak ve açlık sorununun önüne geçmek için 2025 yılına kadar dünya genelinde tarımsal üretimin %50 oranında arttırılması gerektiğini ve ülkelerin sürdürebilir bir tarımsal ekonomiye yönelmesi gerektiğini önermektedir. Bakliyatlar açlık sorunu ve giderek artan nüfus artışına cevap verecek en önemli tarım üründür.

Elinizdeki 6. Sayı ile dergimiz bir yılını doldurmuş oldu. Gelecek sayıda görüşmek üzere

Mahmut ARSLAN
Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Bakliyat Kongresi 08

2017 Mercimek Üretim Alanları Gezi Raporu 12

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Üretim Alanları Gözlem Raporu 18

Mersin'in İlk Fabrikaları 22

Neolitik Dönem'den Günümüze Bakliyat Merkezi Olarak Mersin ve Bakliyatların Sürdürülebilir Tarımsal Ekonomideki Stratejik Rolü 26

Mebrure Gökçe 34

Tece Faciası(Trajedisi) 36

Bakliyatın Faydaları 39

Silifke'yi Kim Ne Zaman ve Neden Kurdu? 46

Bir Tarsus Efsanesi ŞAHMARAN 51

Karaman Milli Bankası 54

AYA(Azize)TEKLA 62

Adana İsmi Nereden Geliyor? 66

Arkeoloji Müzesi Açıldı 70

Yeni Sanayi Devrimi: Endüstri 4.0 73

AKİB'de Yeni Dönem Koordinatör Başkanı 77

Dünyadan Sektörel Haberler 80

İYAT KONGRESİ
ojistik ve satış firmaları buluşuyor
0-13 Temmuz, Ka
ÜN PREST
08

18
2017
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
ÜRETİM
ALANLARI
GÖZLEM RAPORU

E'Yİ
AMA

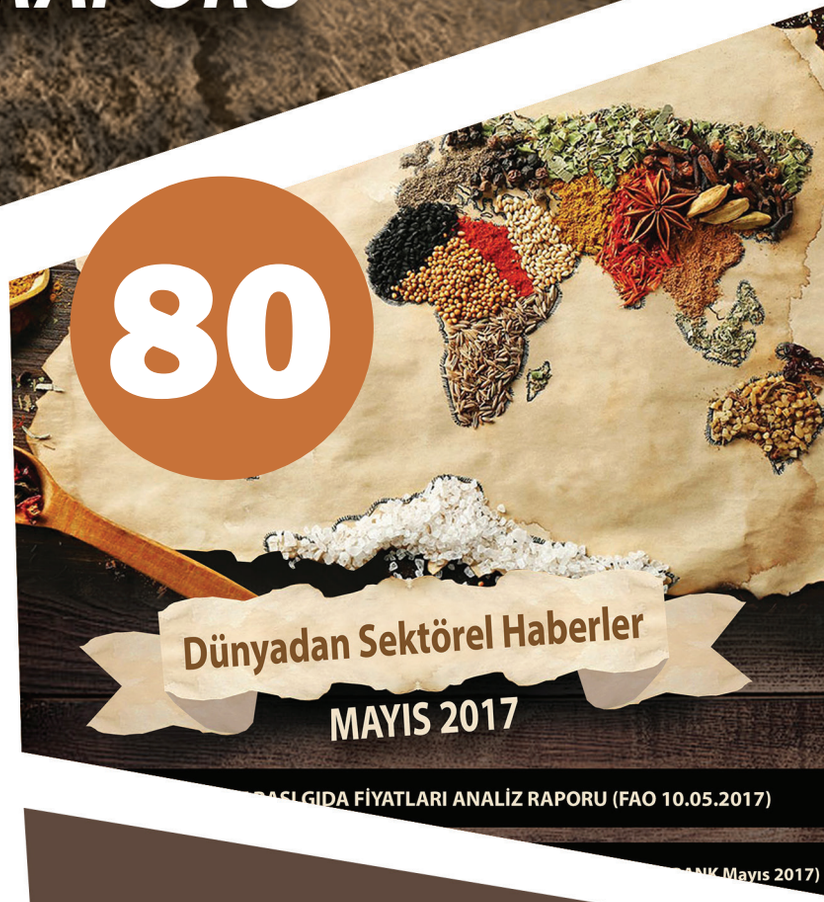
80
Dünyadan Sektörel Haberler
MAYIS 2017
GIDA FİYATLARI ANALİZ RAPORU (FAO 10.05.2017)
Mayıs 2017)

RECEPISSE DE LA BANQUE KARAMAN MILLI
54
KARAMAN MİLLİ
BANKASI
Türklerin sermaye ile tanışma serüveni

Jianming Huang-China-Earth Fingerprint

DÜNYA BAKLİYAT KONGRESİ

Bakliyatın üretim, ihracat, lojistik ve satış firmaları buluşuyor

10-13 Temmuz, Kanada Vancouver

SEKTÖRÜN PRESTİJ BULUŞMASI

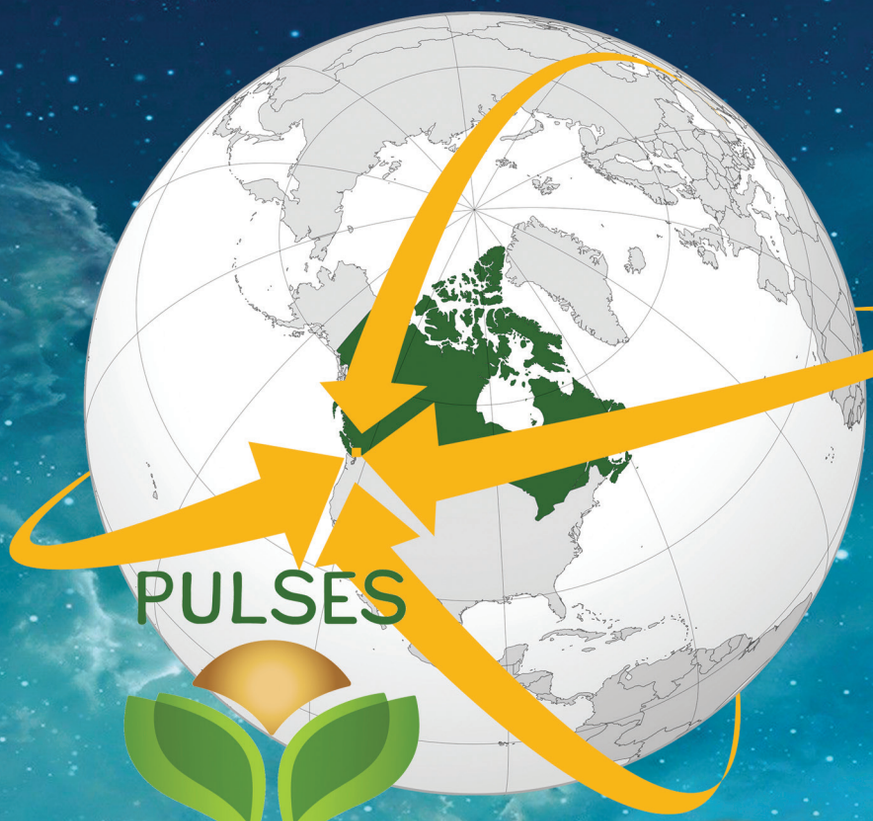

Kanada'nın Vancouver kentinde 2001 yılında düzenlenen kongre, geçen 16 senenin ardından 2017 yılında yine aynı yerde Kanada'nın Vancouver kentinde bu kez "Geleceğin Gıdası" Sloganıyla düzenleniyor

Birleşmiş Milletler (BM)'in 2016 yılını 'dünya bakliyat yılı' ilan etmesinin ardından bakliyat ürünlerine yönelik farkındalığın artmasıyla medyada ve gündemde daha çok yer bulan bakliyat sektörü paydaşları her sene olduğu gibi bu sene de Dünya Bakliyat Konfederasyonu tarafından düzenlenen Dünya Bakliyat Kongresi'nde bir araya gelecek.

1999 yılından bu yana her sene dünyanın farklı bir şehrinde düzenlenen Dünya Bakliyat Kongresi 2015 yılında Las Vegas'ta, 2016 yılında ülkemizde İzmir Çeşme'de yapılmıştı. Kanada'nın Vancouver kentinde ilk defa 2001 yılında düzenlenen kongre, geçen 16 senenin ardından 2017 yılında yine aynı yerde Kanada'nın Vancouver kentinde bu kez "Geleceğin Gıdası" sloganıyla düzenlenecek.

PULSES

DRY PEAS, BEANS, LENTILS & CHICKPEAS

THE FUTURE OF FOOD

10-13 Temmuz 2017

Kanada Vancouver

GPC

CSCA Canadian Special Crops Association

Dünya Bakliyat Konfederasyonu (GPC) ve Kanada Özel Mahsuller Derneği (CSCA) ev sahipliğinde 10-13 Temmuz tarihlerinde Vancouver'de gerçekleştirilmesi planlanan, sektörün referans kişilerinin konuşmaları ile başlayacak etkinlikte iş panelleri ve sektörel sunumların yapılacağı oturumlar ve ikili iş görüşmelerinin gerçekleştirilebileceği resepsiyon ve gala yemeği organizasyonları düzenlenecek.

Bakliyat ürünlerinin insan sağlığına faydaları ve çeşitli hastalıklarla mücadele etmede önemine, üretiminden ülkeler arasındaki küresel ticaretine ve fiyat görünümüne kadar pek çok konunun masaya yatırılacağı Kongre, kuru gıda markalarının iletişimini güçlendirecek ve hareketlendirecek bir etkinlik niteliğini taşıyor.

50'ye Yakın Ülkeden 1000'i Aşkın Katılımcı

Bu yıl, "The Future of Food" sloganıyla adından bahsettiren Kongre bugüne kadar düzenlenen bakliyat etkinliklerinin en büyüğü olarak tarihteki yerini almaya hazırlanıyor.

Geçtiğimiz yıl İzmir Çeşme'de düzenlenen Kongreye uluslararası bakliyat endüstrisinin tüm sektör paydaşları katılım göstermişti. Bu sene geçtiğimiz yılların aksine ilk defa her yıl farklı bir dünya şehrinde düzenlenen Dünya Bakliyat Kongresi ile Kanada Özel Mahsuller Derneği'nin yine her yıl Kanada'nın farklı bir kentinde düzenlediği Bakliyat ve Özel Mahsuller Kongresi eş zamanlı düzenlenecek. Dünya genelinde sektörde faaliyet gösteren temsilciler Kanada'ya bu iki büyük etkinlik için gelecek.

Mayıs ayı itibariyle dünyanın 50'ye yakın ülkesinden 863 temsilci kaydı alan Kongre'ye, gerçekleşeceği Temmuz ayına kadar 1000'i aşkın sektör temsilcisinin kayıt yaptırması bekleniyor. Dünyanın çeşitli yerlerinden bakliyat üretimi, ihracatı, lojistiği ve satışı alanlarında faaliyet gösteren farklı ülkelerden insanların bir araya gelmesine zemin oluşturan Dünya Bakliyat Kongresi bu yönüyle de sektörde önemli bir buluşma noktası olarak nitelendiriliyor.

Katılan firmalar için önemli bir prestij kaynağı olan etkinlik her yıl tekrarlanıyor olmasıyla da bilgi alışverişinin sürdürülebilirliği konusunda sektöre önemli katkılar sağlıyor.

3 Gün Boyunca Sadece Bakliyat Konuşulacak

10-13 Temmuz tarihlerinde düzenlenecek Dünya Bakliyat Kongresi ilk gününde temsilci kayıtlarıyla başlayacak ve hem Dünya Bakliyat Konfederasyonu (GPC)'nun hem de Kanada Özel Mahsuller Derneği (CSCA)'nin Yönetim Kurulu toplantılarıyla devam edecek.

Herhangi bir oturum yapılmayacak olan ilk günün akşamında Dünya Bakliyat Konfederasyonu Başkanı Hüseyin Arslan'ın ev sahipliğinde GPC ve CSCA düzenlenen Hoşgeldiniz Resepsiyonu ile katılımcılarını ağırlayacak. Katılımcılar için hem bir resepsiyon hem de ikili iş görüşmelerini yapmalarına uygun bir ortam niteliğinde olan etkinlikle ilk gün tamamlanacak.

Resmi açılışın gerçekleştirileceği ikinci günde Kanada tanıtımının yapılmasının ardından sahneyi artık sektör temsilcileri alacak ve 'Küresel Ekonomik Görünüm' konulu ilk oturumla Kongre başlamış olacak. Bu bağlamda sektör bazında günümüzdeki arz – talep dengesi irdelenip bunlarda oluşan değişimler ve pazarlar arası bağlantılar değerlendirilerek küresel gıda sistemini yeniden dengeleme hususunda yapılacak ikinci oturumla öğleden önceki oturumlar tamamlanacak.

2030 yılına kadar dünya nüfusunun 8,5 milyara ulaşması bekleniyor ve bu nüfusu desteklemeye elverişli olmayan mevcut gıda sistemi, küresel liderleri küresel gıda sistemlerinin geleceğini yeniden gözden geçirmeye zorluyor. Bu sebeple Kongre'nin öğleden sonraki oturumu gıda geleceğine ayrılmış. Kongre'nin sloganının da Pulse 2017: The Future of Food olduğu düşünülürse en önemli görülen oturumlardan biri olduğu söylenebilir. Günün sonunda yapılacak Hindistan'da Metil Bromür Fümigasyonu konulu oturumda Hindistan Tarım Bakanlığı yetkilileri konuyla ilgili açıklamalarda bulunacak. Metil bromür 1940 yılından bu yana tarım alanlarında yaygın olarak kullanılan geniş etkili bir pestisittir. Normal şartlarda gaz halinde bulunan Metil Bromür renksiz ve kokusuz olup insanlar hayvanlar ve çevre için zehirli bir maddedir. Tarım alanlarında toprak kökenli hastalıklara, zararlı ve yabancı otlara karşı mücadele amacıyla kullanılan bu yönteme ilişkin de görüşler paylaşılarak gün sona erecek.

Kongrenin üçüncü gününde fasulye konusu masaya yatırılacak. Faba fasulyesinden renkli fasulyeye, maş fasulyesine kadar çeşitli türleri hakkında oturumlar yapılacak. Bununla birlikte aynı gün kırmızı mercimek, bezelye, güvercin bezelyesi ve desi nohut konulu konferanslar da düzenlenecek. Ayrıca GPC ve GAFTA (The Grain and Feed Trade Association / Tahıl ve Yem Ticareti Birliği) arasında yapılan anlaşmanın da detaylandırılacağı bir oturum da program takviminde yer alıyor. Kapanış etkinliği olarak düzenlenen gala yemeğinde de sektör paydaşlarının bir araya gelerek hem edindikleri görüşleri birbirleriyle paylaşmaları hem de yeni ortaklıklar ve işbirlikleri için fikir alış verişinde bulunmaları bekleniyor.

Kongre'nin son gününde ise kabuli nohut ve yeşil mercimek hakkında düzenlenen iki oturumun ardından dünya bakliyatının nabzını tutan zirve sona erecek.

Her yıl düzenli olarak düzenlediği Kongre ile adından sıkça söz ettiren, dünya çapında insanları bakliyat ticareti ve tüketimi konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapan Dünya Bakliyat Konfederasyonu'nun etkinliği bu yıl da sektöre önemli katkılar sağlayacak.

HAKAN ÖZİÇ
Ziraat Mühendisi ve Tarla Bitkileri Uzmanı

2017 MERCİMEK ÜRETİM ALANLARI GEZİ RAPORU

06-08 Haziran 2017 tarihleri arasında gerçekleşen mercimek üretim alanlarındaki geziye, AKİB Başkanlar Kurulu Başkanı ve Ulusal Bakliyat Konseyi başkanı Mahmut Arslan,Ziraat Mühendisi ve tarla bitkileri uzmanı Hakan Öziç ile Arbel satınalma müdürü Bülent Şeker katıldı.

İşte sektörün merak ettiği Mercimek üretim alanları gezi raporu:

Mercimek üretim alanlarındaki bitki gelişimi, üretim alanlarındaki artış, azalış ve rekolte tahmini amacı ile her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen ve Türkiye'de üretilen kırmızı mercimek alanlarının %85'ini kapsayan Güneydoğu Anadolu mercimek üretim alanları inceleme gezisi bu yıl geçmiş yıllara göre bir hafta geç düzenlenmiştir.
Rekolte tahmini bakımından hasat dönemi dikkate alınan bu gezide Incelenen alanlar; Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır, Batman ve Siirt illerinde yaygın mercimek ekimi bulunan alanlardır.
Bilindiği üzere sulanan alanların artması ve ürün fiyatlarındaki dalgalanmaya bağlı değişkenlik gösteren mercimek üretim miktarı ve üretim alanları yıllar bazında farklılık arz etmektedir.
Türkiye Istatistik Kurumu (TUIK) verilerine göre 2016 yılında ekilen kırmızı mercimek alanı 2.354.743 dekar, Üretim 345.000 ton ve verim 147 kg/da olarak kayıt altına alınmıştır.
İklim şartları bitki gelişimini direk etkileyen bir unsur olması sebebiyle birim alan verimliliğine, dolayısıyla rekolteye direk etki etmektedir. Bu nedenle gezi süresince üretim bölgelerindeki İklim şartları da verimlilik ve rekolte tahmini açısından dikkate alınmıştır.
Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre ekim dönemi olarak sayılan Ekim Kasım aylarında Gaziantep cevresi ve Şanlıurfa'nın Kuzeyi geçmiş yıllara göre hafif kuraklikla karşılaşmıştır. Diğer bölgelerde ise yağışın düzensiz olmasına rağmen mevsim normallerinde gerçekleşen yağış kaydedilmiştir.
Kış döneminde ise Güneydoğu Anadolu bölgesinde yağışların 177 mm ile uzun yıllar ortalaması olan 248 mm nin altında % 28,6 oranında az olduğu tepit edilmiştir. Geçen yıl ise aynı dönemde kaydedilen yağış 204 mm dir. Kış yağışı bakımından en az yağış alan ilimiz Şanlıurfa olmuştur. Genelde kar olarak gerçekleşen bu yağışların az olması düşük sıcaklıklardan mercimeğin olumsuz etkilenmesine sebebiyet verebilmektedir.
Sıcaklık olarak değerlendirdiğimizde 2017 Kış döneminde Batman geneli, Diyarbakır ve Mardin'nin doğusu uzun yıllara göre daha soğuk bir Kış geçirmiştir.
Bilgi gelişiminin ve verimin en belirleyici dönemi olan bahar döneminde ise Nisan ayı boyunca 86,5 mm yağış kaydedilmiştirki bu yağış miktarı uzun yıllar ortalamasından %38 daha fazladir. Geçen yıl nisan ayında gerçekleşen 34,5 mm yağışa nazaran oldukça fazla olan bu yağış miktarı gelişim ve verim bakı-

mından oldukça yeterlidir.
Mayıs ayı icerisinde de kaydedilen yağış 56 mm ile uzun yıllara göre %46 fazla gerçekleşmiştir. Geçen yıl ile ise %129 artış söz konusudur. Diğer bir ifade ile mayıs ayı yağışları fazla olmakla birlikte hasatın erken yapıldığı bölgelerde olumsuz etkiye de sebep olabilecek düzeydedir. Iller bazında incelendiginde bahar yağışları Şanlıurfa'nın doğusu, Harran ve kuzeyde Siverek ilçesine doğru Diğer bölgelerden daha az yağış almıştır.
İklim verilerini genel olarak değerlendirecek olursak özellikle bahar aylarında kaydedilen yağışlar ile birlikte 2017 mercimek üretim sezonu İklimsel olarak iyi bir yıl geçirmiştir.
Gezi süresince kaydedilen gözlem ve üretim bölgelerindeki durum aşağıda özetlenmiştir;

Gaziantep-Kilis ovası çevresinde mercimek üretiminden nohut üretimine doğru bir geçisin olduğu bariz bir şekilde görülmüştür. Hasatın hemen hemen bitmek üzere olduğu bu bölgede verimliliğin pek iyi olduğu söylenemez 100-120 kg/da olarak tahmin edilen verimliliğin üretim alanlarındaki değişiklik ile birlikte bu bölgede rekolteye olumsuz etki yapacağı düşünülmektedir. Verim düşüklüğünün sebebinin yanma olarak nitelendirdiğimiz sıcakların etkisiyle olduğu kanaati oluşmuştur. Sonbahar yağışlarının da az gerçekleştiği bu kesimde tüm Güneydoğu bölgesi içinde en düşük verimin alınacağı tahmin edilmektedir.

Şanlıurfa bölgesinde üretim alanını oluşturan Şanlıurfa, Hilvan, Siverek, Karakeci, Viranşehir hattinda Hilvan ve cevresine kadar üretim alanının ve verimliliğin geçmiş yıllardan az olduğu görülmüştür. Özellikle Akziyaret bölgesine doğru olan alanda fıstık bahçelerinin arttığı buna bağlı mercimek üretiminin yavaş yavaş terk edildiği söylenebilir. Hilvan istikametinden Siverek ilçesine doğru üretim alanlarının yoğunlaştığı ve verimliliğin güney kesime göre daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Incelenen araziler bazında verim farklılıklarının olduğu da gözlemlenmiştir. Mevcut farklılığın sonbahar ve Kış döneminden kaynaklandığı, bunda da ekimden sonra çıkışların etkili olduğu görülmektedir. Bitki dallanması bakımından dikkat çeken gelişim süreci kuruya ekilen mercimeklerde oldukça belirgindir. Normal gelişim gösteren parsellerde verimliliğin 150 kg/da olacağı tahmin edilirken gelişimin zayıf olduğu parsellerde 100 kg/da civarında verim alınabilmesi mümkündür. Silvan bölgesinde özellikle Viranşehir istikametinde gelişimin oldukça iyi olduğu gözlemlenmektedir. Aynı zamanda geçen yılda verim ve fiyatların iyi olması geçmiş yıllarda Karakeci'den sonra görülmeyen ekim alanlarını genişletmiştir. 170-180 kg/da civarında gerçekleşmesi mümkün olan ve-

rimliliğin üretim parselleri bazında bakladaki tane sayısına göre belirleyici olacağı düşünülmektedir. Bakla içerisinde çift tane oluşumunun en fazla olduğu bölgelerden biri olması ve incelenen alanlar içerisinde tane iriliginin daha belirgin olması bu gezi güzargahını en iyi iki bölgeden biri haline getirmiştir. Viranşehire kadar devam eden üretim alanlarındaki artışın %15 civarında olduğunu söylemek mümkündür.

Mardin bölgesi son yıllarda gözlendiği üzere üretimin en çok azaldığı bölgedir. Bu yılda uzun yıllara göre az olan üretim alanı Kısıtlı bir alanda kalmıştır. Verimliliğin normal seyrinde olacağı öngörülen bu bölgede üretimin rekoltenin geçmiş yıllardaki kadar olacağı ifade edilebilir.

Batman bölgesi ise son bir kaç yılda sürekli üretim alanlarında artışın kaydedildiği bir bölgedir. Özellikle hasankeyf'den sonra Batman merkez, Beseri, Siirt Kurtalan istikametinde üretim alanlarının fazlalığından bahsedilebilir. Beseri- Kozluk istikametinde bazı köylerde buğday ekim alanı kadar mercimek üretim alanının olduğu dikkat çekici bir husustur. İncelenen alanlarda geçmiş yıllara göre yabancı ot kontrolünün daha iyi yapıldığı, buna bağlı olarak ta bitki gelişiminin gayet iyi olduğu tespit edilmiştir. Bazı parsellerin veriminin 200 kg/da üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde ise Batman bölgesinin verimliliğinin 180-190 kg/da lara ulaşması mümkündür. Bir olumsuzluk olarak gözlenen durum Mercimek samanının da değerli olduğu bu bölgede biçildikten sonra patozlanarak hasatın yaygın olmasına rağmen biçimin geç kalmış olmasıdır. Artan sıcaklık değerlerinin de etkisiyle bölgede hasat kayıplarında artış olma ihtimali yüksektir. Bölge genelinde verim artışının dikkat çekici olmasının yanında son bir kaç yılda tavan seviyelerde ekilişin gerçekleştiğini de söylemek mümkündür. İnceleme süresince Siverek-Viranşehir hattı ile birlikte Batman bölgesi, en verimli iki bölgeyi oluşturmaktadır.

Diyarbakır bölgesinde de üretim merkezini oluşturan Silvan, Hazro, Bismil hattı rekolteyi belirleyici özellik taşımaktadır. Özellikle Silvan'dan Hazro'ya doğru genişleyen üretim alanları Bismil'e kadar devam etmektedir. Diğer bölgelere göre daha büyük parsellerden oluşan bu hat boyunca Bitkilerde son yağışlara bağlı yatma problemleri gözlemlenmiştir. Hasatı zorlaştıran yatma probleminin bitki gelişiminin son zamanlarında gerçekleşmesi ve tane doldurmanın sonuna doğru yağışların gelmesi olgunluk döneminde olan mercimekler icin çok fazla hasat kayıplarına sebep olmayacaktir. Mevcut durumda taneler olgunlastığı için ağırlaşan mercimek dallarının bükülmesi neticesinde oluşan bu durumun en fazla verimliliğe % 5 oranında etki edebileceği düşünülmektedir. Bölge genelinde fazla tohumluğun kullanılması da dikkat çekici bir diğer husustur. Diyarbakır bölgesinde biçer döver ile hasatın yaygınlaşması, gecikmiş gibi görünen hasat zamanında probleme sebebiyet vermeyecektir. Aynı zamanda uzun yıllardır yabancı ot probleminin çözülemediği bu bölgede bu yılda en fazla yabancı ot probleminin olduğu söylemek mümkündür. Üretim parsellerinde verim farklılıklarının gözlendiğinde bir diğer önemli konudur. Toprak hazırlama ve ekim zamanından kaynaklandığı düşünülen bu durumun iklimle olan ilişkisi de aşikardır. Silvan çevresinde biraz daha düşük görülen verimliliğin Bismil çevresinde 200 kg/da lara yakın olacagi tahmin edilmektedir. Bölge ortalaması olarak ise 150 kg/da olması beklenen bu bölgede hasat zamanı oldukça önem arz etmektedir. Gecikecek hasat zamanı ve haziran aylarındaki sağnak yağmur geçişleri üretim miktarına direk etki edecek hususlardır.

Genel olarak değerlendirdiğimizde;

- Mercimek üretim alanlarında, geçen yıl fiyatların iyi olmasına bağlı bir artışın olduğu söylenebilir. Ancak söz konusu artışın Güneydoğu bölgesinin kuzey kesiminde olması ve nohut üretim alanlarına dönüşen Güney kesimlerdeki azalış bölge genelinde %5-10 oranı ile ifade edilebilir.
- 2017 yılında verimliliğin geçmiş yıllardan fazla beklenmesi ve henüz hasatın %15 ler civarında yapılması rekolte tahminini zorlaştırmaktadır.
- 2016 üretim sezonunda üretilip Kış döneminde artan mercimek fiyatları neticesinde tatmin olmayan üreticilerin elinde stokdevir malın olduğu, bunun miktarının da 50 bin ton civarında olduğu tahmin edilmektedir.

- Yabancı ot kontrolu bakımından son yıllara göre başarının yüksek olması oldukça sevindirici bir durumdur.
- Hastalık zararlı bakımından dikkat çeken herhangi bir durumun olmadiği tespit edilmiştir.
- Geçen yıla oranla Tebeşirleşme veya beyaz tane olarak nitelendirilen böcek zararının inceleme alanlarında görülmemiş olması üretilen mercimeğin kaliteli olacağına işarettir.
- Gaziantep çevresi, Hilvan, Hasankeyf, Silvan bölgesindeki üretimlerin biraz daha zayıf, ince taneli olmasına ragmen, diğer bölgelerdeki üretimlerin daha iri taneli olup futbol tipi işlemeye uygun olduğu görülmüştür.
- Bölgesel olarak özellikle kuruya ekilen mercimeklerde tanelerde yanıklığın olduğu ve kabuk renginde beneklenmenin olduğu dikkat cekmektedir.
- En verimli bölgeleri sıralayacak olursan Siverek, Batman, Bismil olarak genelleme yapmak mümkündür.
- Mercimek fiyatlandırmasının geçen yıl ile benzerlik göstermesi halinde üretim alanlarında önümüzdeki yıllarda da azalmanın olmayacağı düşünülmektedir.
- Bahar yağışlarının etkisiyle de bitki boyu oldukça iyidir. Buna bağlı mercimek samanının hem fazla hem de kaliteli olacağını söylemek mümkündür.
- Yabancı ot kontrolüne verilen önemin arttığı da, mercimek tarımı bakımından sevindirici bir durumdur. Verime direk etkisi olmayan yabancı ot kontrolünün bitki gelişimine olumlu etkisi, özellikle bitki dallanması ve bitkide bakla sayısına etki ederek verimliliği artırmaktadır.

Tüm bu inceleme ve tespitler neticesinde 2016 yılında 330 bin ton olduğu düşünülen mercimek üretiminin 2017 yılında %15 artış göstererek 380 bin ton civarında olacağı tahmin edilmektedir. Fiyat beklentileri nedeniyle 2016 sezonunda satışa arz olmayan yaklaşık 50 bin ton stok-devir mahsulünde olduğu tahmin edildiğinde 2017 üretim sezonunda Türkiye'de 420-430 bin ton kırmızı mercimeğin pazara arz olması beklenmektedir.

2017 GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ ÜRETİM ALANLARI GÖZLEM RAPORU

Elif Uçar
Ziraat Mühendisi(Bitki Islahçısı)

1. GİRİŞ

Geçmişleri 8-10 bin yıl öncesine (Nohut-Mercimek) dayanan yemeklik tane baklagiller, çok uzun yıllardır insan beslenmesinde kullanılmışlardır. Yetiştirildikleri toprağa'da olumlu etkilerde bulunurlar. Bu etkilerinden dolayı dünya ve ülkemiz için çok önemlidirler. Toplamda tarla bitkileri yetiştiriciliğinde ekim alanı ve üretim bakımından tahıllardan sonra gelen tane ürünüdürler.

Dünyada yaklaşık 63 milyon ha alanda üretim ve 40 milyar $ piyasa değerine sahip bir ürün gurubudurlar. Dünyada toplam yemeklik baklagiller üretimi içerisinde en yüksek payı % 38 ile fasulye almaktadır. Nohut % 21 ile ikinci sırada, bunu % 18 ile bezelye , % 8 ile mercimek ve % 6 ile bakla izlemektedir.

Ülkemizdeki verimler dünya ortalamasının üstünde olmasına karşın ekim alanı bakımından büyük bir istikrarsızlık bulunmaktadır. Üretim miktarı açısından' da ülkemizde yetiştirilen yemeklik baklagiller içerisinde nohut ve mercimek en önemli yeri tutmaktadır.

Ülkemizde yemeklik baklagil ekim ve üretimi bakımından Güneydoğu Anadolu, Orta Anadolu ve geçit bölgeleri ile Marmara bölgesi ön plana çıkmaktadır. Genel olarak, kırmızı mercimek Güneydoğu'da, yeşil mercimek, nohut ve fasulye Orta Anadolu ve geçit bölgelerinde, bakla Ege ve Güney Marmara'da bezelye ise Orta Anadolu ve Marmara'da yetiştirilmektedir.

2. GELİŞME

6-7 Haziran 2017 tarihleri arasında yapmış olduğumuz teknik incelemelerimizde Şanlıurfa ,Mardin, Batman, Siirt ,Diyarbakır illerine ait ilçe ve köyleri gezildi.Yapılan incelemelerde aşağıda ki gözlemlerimiz tesbit edildi.

Yemeklik baklagiller ülkemiz'de sürekli dalgalanma göstermektedir.Bunların başlıca nedenleri

1-) Genellikle marjinal alanlarda yetiştiriciliğinin yapılması.

Mercimek üretim alanlarının diğer tür gruplara göre toprak hazırlığının daha iyi yapılmıyor olması ve toprak seçimlerinin özellikle kurtalan bölgesinde daha uç bölgelerin seçilmesi ve tabana bitki kök gelişimini sağlanıncaya kadar verilmesi gereken taban gübrenin kullanılmadığını gördük.Bu da haliyle verim ortalamasının diğer bölgelere göre daha düşük olucağını göstermektedir.

2-) Modern yetiştirme tekniklerinin uygulanmaması.

Gezilen tüm bölgelerde bu tesbit yapıldı.

3-) Çevre şartlarına adaptasyonu yüksek ve pazar ihtiyacını karşılayacak yeterli tohum çeşidi ve tohum üretimimizin olmaması.

Tüm bölgelerde neredeyse tek bir çeşidin FIRAT87 ekiliyor olması bir kez daha gösterdi ki AR-GE faaliyetlerinin ciddi anlamda desteklenmesi gerektiği ve tek tip çeşitle ülke verim istatiğini oluşturmak kendi içinde çok büyük bir riske sahiptir.Haliyle ekoloijk şartların çeşit karakterini tanımlamaması durumunda düşük verime sebebiyet vericektir bu risk

Kuru baklagiller, 2012-2017
Dry pulses, 2012-2017

Ekilen alan (Dekar) - Area sown (Decare)			**Üretim (Ton)** - Production (Tonnes)			**Verim (Kg / Dekar)** - Yield (Kg / Decare)		
Yıl	**Nohut**	**Kırmızı-Mercimek**	**Yıl**	**Nohut**	**Kırmızı Mercimek**	**Yıl**	**Nohut**	**Kırmızı-Mercimek**
	Chick	**Lentil**		**Chick**	**Lentil**		Chick	**Lentil**
	pea	**Red**		**pea**	**Red**		pea	**Red**
2012	4 162 416	2 147 875	**2012**	518 000	410 000	**2012**	124	191
2013	4 235 570	2 605 000	**2013**	506 000	395 000	**2013**	119	152
2014	3 885 175	2 324 461	**2014**	450 000	325 000	**2014**	116	140
2015	3 593 042	2 074 690	**2015**	460 000	340 000	**2015**	128	164
2016	3 595 289	2 354 743	**2016**	455 000	345 000	**2016**	127	147
2017	-	-	**2017**	-	370.000	**2017**	-	-

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Source: Ministry of Food, Agriculture and Livestock

faktörlerini daha da sıralayabiliriz.

Fiyat oluşumuna olan etkileri; Standardizasyon, homojenlik ve renk albenisi gibi kalite kriterlerine göre üretim yapılamaması.

Hastalıklara dayanıklı olan çeşitler: Özellikle nohut antraknoz'una, mercimek ve fasulye'de kök çürüklüğü, fasulye antraknoz'u, yaprak hale lekesine dayanıklı veya toleranslı çeşitlerin olmaması veya azlığı üretimde dalgalanmalara yol açmaktadır.

Makinalı hasada uygunluk; Makine'li hasada uygun olmayan çeşitlerin maliyeti arttırmaktadır.

Olumsuz çevre koşullarına adaptasyon: Özellikle nohutta soğuktan zarar görmeyen erken ilkbaharda veya kışlık çeşitlerin az olması, çeşitlerin erkenci olmaması olumsuzluktur.

3. SONUÇ:

Yukarıda ki tablodan da görüldüğü üzere yemeklik tane baklagil üretim ve ekim alanlarında yıldan yıla dalgalanmalar görülmektedir. Bu duruma etki eden etmenler yukarıda belirttiğimiz birden fazla faktörün istatistiğe yani matematiğe dönüşüm halidir. Yıldan yıla değişen yağış miktarı , nem, sıcaklık vb. ekolojik verilerinde hiç şüphesiz verimi etkiyen başlıca faktörler arasında olduğu unutulmamalıdır.

ŞANLIURFA

ŞANLIURFA	İLÇE	TÜR	Beyan edilen ekili alan (da)
ŞANLIURFA	Akçakale	Kırmızı Mercimek	4123,78
ŞANLIURFA	Birecik	Kırmızı Mercimek	4355,45
ŞANLIURFA	Bozova	Kırmızı Mercimek	6011,53
ŞANLIURFA	Ceylanpınar	Kırmızı Mercimek	--
ŞANLIURFA	Halfeti	Kırmızı Mercimek	1082,38
ŞANLIURFA	Harran	Kırmızı Mercimek	--
ŞANLIURFA	Hilvan	Kırmızı Mercimek	205,459,63
ŞANLIURFA	Merkez	Kırmızı Mercimek	183055,62
ŞANLIURFA	Siverek	Kırmızı Mercimek	645465,91
ŞANLIURFA	Suruç	Kırmızı Mercimek	44039,48
ŞANLIURFA	Viranşehir	Kırmızı Mercimek	52504,6

ŞANLIURFA İL MÜDÜRLÜĞÜ
09.06.2017 tarihine kadar girişi yapılmış çks alanı ---------- 940638,75 da

Yukarıda ki tabloda da görüldüğü üzere yıl ortasında henüz daha beyan girişlerinin çiftçi kayıt sistemine ilave edilmemesine rağmen neredeyse 1.000.000 da sadece kırmızı mercimek üre-tim alanı görülmektedir. Bu verilerin yıl sonuna kadar geçen yıl ortalamasının 2 katına çıkaca-ğı ön görülmektedir. Bakanlığımızın teşvik politikaları ve değerli iş adamlarımızın mevcut sorunun tesbiti ve çözüm önerilerinin kabul edilmesi sayesinde çiftçilerimizin yüzü gülmüş-tür. Geçen yıla göre üretim alanının 2.850.000 da olucağı , üretim tonajının ise 425 bin tona ulaşacağını ön görmekteyiz.TUİK 06.05.2017 haber bülteninde daha şimdiden 370 bin tona ulaşacağını ön görmüş olup bu rakamın yıl sonunda yaptığımız inceleme gezisinde üstünde olucağı kanaatindeyiz. Zira mevcut ekolojik faktörler de verimi desteklediğinden verim ortalamasının bu yıl artacağı kanaatindeyim.

MERSİN'İN
İLK FABRİKALARI

Kimler, nerede ne zaman kurdular?
Cumhuriyet Öncesi kurulanlar
Cumhuriyet Sonrası kurulanlar

Kaynak: Yerel Tarih Dergisi/İbrahim Yalçıner

Nasıl Mersin'i var eden iskeleleri ise,Mersin'in sanayisini de var eden pamuktur. Zaten Mersin bir anlamda pamuk ihracatından doğan şehirdir.

Mersin'de sanayi, pamuğun dış ülkelere satışının getirdiği güçlüklerden doğmuştur. Pamuğun ihracatı için her şeyden önce temizlenmesi, preslenmesi ve balyalanması gerekiyordu. Bu nedenle ilk fabrikalar çırçır ve press fabrikaları oldu. Bunların yanında ilk fabrikalar buz, yağ ve un üretimi yapan fabrikalardı.

Cumhuriyetten önce ilk fabrikalar

- Mersin'in ilk fabrikası 1863 yılında bir İngiliz vatandaşı olan Gold adlı kişi tarafından Tarsus'ta kurulan Çırçır Fabrikasıdır. Bu fabrikada 90 çırçır makinası, iki su cenderesi ve iki su türbünü bulunuyordu.

- İkinci fabrika Mavromati tarafından 1887 yılında Tarsus'ta kurulan iplik fabrikasıdır. Beş bin iğlik bu fabrikada 350 kişi çalışıyordu.

- 1904 yılında Mersin'de Zelviyan ve Mıgırdıç kardeşler çırçır ve presleme fabrikasını kurdu. Fabrikalar (Cemal Paşa) Caddesi'nde bulunan bu fabrika 20 yıl Mıgırdıç ve Zelviyan kardeşler tarafından işletilmiş daha sonra Hazine'ye geçmiştir. Daha sonra Hazine'den Ömer Kutay ve damadı Ziya Eraydın tarafından satın alınmış, bir süre işletildikten sonra Mustafa Güleç'e devredilmiştir. 80 beygir gücünde bir motorla çalışan fabrikada 60 kişi çalışıyordu. Fabrika yılda 2 bin kg pamuğu işliyordu.

- Yine fabrikalar caddesinde 1898 yılıda kurulan Mandeli Çırçır Fabrikası'nda yılda 300 bin kg pamuk işleniyordu. Bu fabrikda ayrıca buz üretilmekteydi.

- Mahmudiye Mahalesinde Kokanaki'ye ait 1903'te kurulan çırçır ve buz fabrikası bulunmaktaydı. 35 beygirlik motorla çalışan fabrikada yılda bir tona yakın pamuk işleniyor, 35 bin kg buz üretiliyordu.

- M. J. Aseo Efendi'ye ait olan fabrika 921 yılında Tarsus Caddesi üzerinde kuruldu. 150

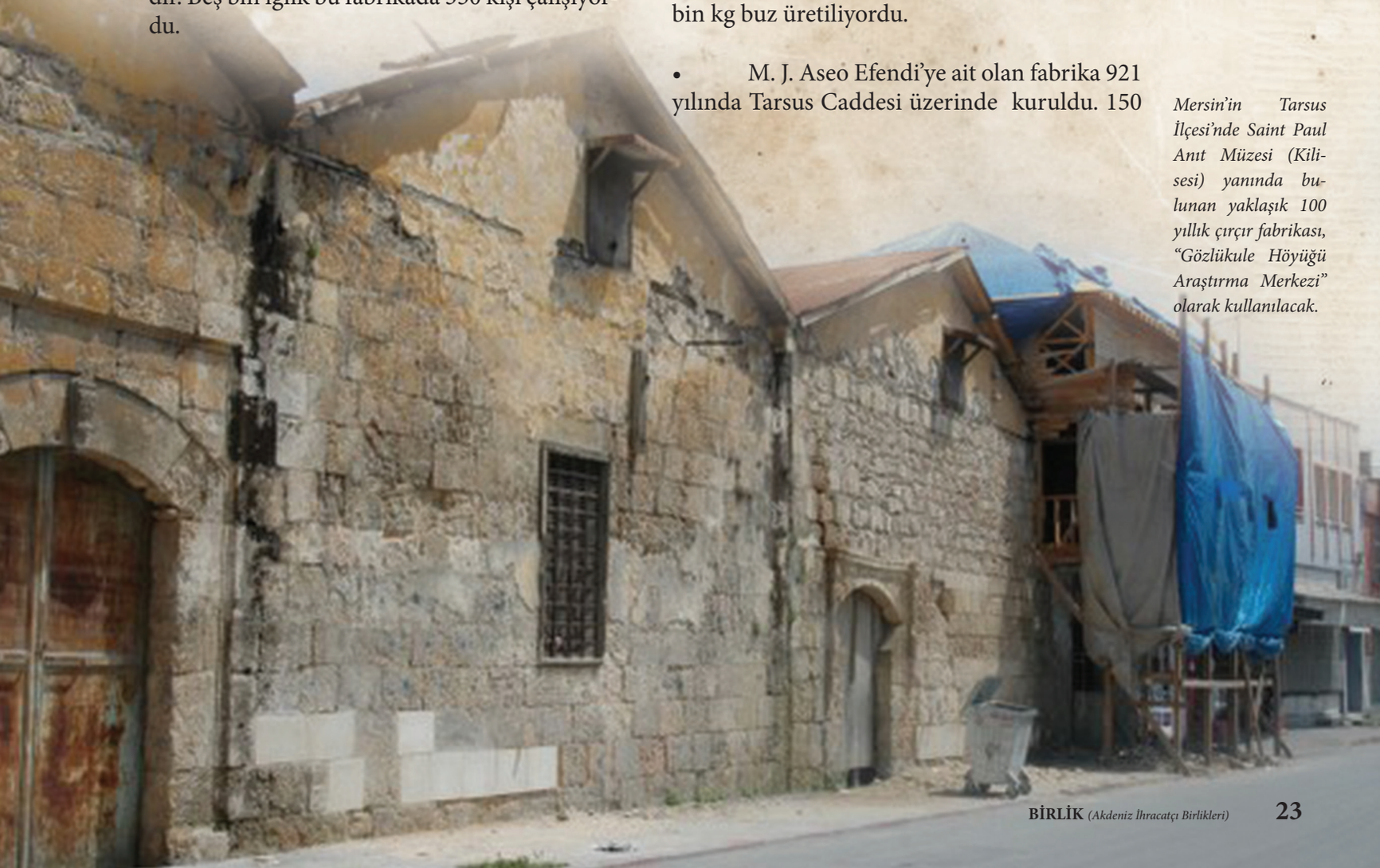

Mersin'in Tarsus İlçesi'nde Saint Paul Anıt Müzesi (Kilisesi) yanında bulunan yaklaşık 100 yıllık çırçır fabrikası, "Gözlükule Höyüğü Araştırma Merkezi" olarak kullanılacak.

beygirlik motor gücüne sahip olan fabrikada 648 bin kg pamuk işleniyordu.

- 1899 yılında Mersin'in merkezinde 2 tane suyla çalışan değirmen vardı. Bunlardan biri Mavromati Un Fabrikası'ydı. Müftü Deresi üzerinde bulunan fabrikada yılda 144 bin kg ün üretiliyordu.

- İkinci büyük un fabrikası Lykiardopula ve oğullarına işlettiği değirmendir. İhracata yönelik olarak çalışan bu değirmen yılda ortalama 30- 35 bin torba un üretmekteydi. Ayrıca Mersin'de köyleriyle birlikte irili ufaklı 19 adet değirmen bulunuyordu.

- İngiliz şirketi Vhitall, 1910 yılında Tarsus yolu üzerinde yağ fabrikası (Mersyna Oil Co. Ltd.) kurdu. 1. Dünya savaşı ve Milli Mücadele dönemindeki gelişmelerden olumsuz olarak etkilenen şirket, İngilizlerden sonra birçok özel şahsa geçmiş, daha sonra da hazineye devredilmiştir. Bir süre sonra burayı Ziraat Bankası satın almış ve Turyağ Firması'na kiraya verilmiştir.

- Silifke Caddesi'nde Antonia Riccavi tarafından işletilen bir makarna fabrikası bulunuyordu. Mersin'de 1872 yılından itibaren rakı imalathaneleri olduğu bilinmektedir.

- Kadri Sabuncu tarafından 1903 yılında kurulan sabun fabrikası Uray Caddesi'nde bulunuyordu.

1916 yılı Mart ayına ait "Amerikan Levantenler Ticaret Odası" yayınında bulunan "Mersin Pamuk Tohumu Yağı Fabrikası'nın fotoğrafı

- Çukurova Sanayi İşletmeleri A.Ş: Bu fabrika Cumhuriyet Dönemi'nin en büyük fabrikalarından biri olmakla birlikte kuruluşu 1910'a dayanır. Bugünkü Adliye binasının yerine kururulan fabrikayı Bodasaki yaptırmıştır. Önce un fabrikası olarak başlayan işletme zamanla genişleyerek sabun, buz, çeltik ve iplik fabrikasına dönüşmüştür. Fabrika daha sonra Şaşati Ailesi'ne geçmiştir. Şaşatilerin mali krize uğramalarını nedeni ile maliye tarafından satılan şirket, büyük hissesi İş Bankası'nda olan İçel Pamuk ve Yağ T.A.Ş.(İÇPAK) satın alındı. Fabrika 1944 yılında Çukurova Holding'e geçti.

Cumhuriyet Sonrası ilk Fabrikalar:

Cumhuriyet öncesinde kurulan birçok fabrikalar bu dönemde yeniden düzenlenerek genişletilmiştir. Mübadele sonucu birçok fabrikada mülkiyet değişikliği sözkonusudur. Fabrikaların çoğu hazineye geçmiş, daha sonra da hazine tarafından kira ya da satın alma yolu ile fabrikaların sahipleri değişmiştir. Bu arada döneme göre yüksek sayılabilecek güçlü şirketler kurulduğunu görüyoruz.

- Veli Tevfik Ok Mobilya Fabrikası: Mahmudiye Mahallesi'nde bulunan bu fabrika Türkiye'nin ilk seri üretim yapan mobilya fabrikasıdır. Fabrika 1933 yılında kapandı. Fabrika Mersin'de mobilya ustalarını yetişmesinde büyük rol oynadı.

- Turyağ: İngilizlerin kurduğu yağ fabrikasının (Mersyna Oil Co. Ltd.), sonraki işleticileridir. Fabrika önce Ziraat Bankası'na geçmiş 1938 "nebati yağ ve sabun fabrikası" olarak işletildikten banka Turyağ Şirketi'ne kiraya verilmiştir. Fabrikada Turyağ tarafından yılda 15 bin ton pamuk tohumu işlenmekte, 2 bin ton yağ, 4 bin ton küspe ve 200 ton sabun üretilmekte idi.

- Şükrü Şıhman tarafından 1926 Hastane Caddesi'nde kurulan fabrika buz ve çivi üretiyordu.

• Cumhuriyet Demirhanesi, Mustafa Şaman tarafından 1926 yılında Hastane Caddesi'nde kuruldu. Sonradan Şamanlar Demir Döküm Tesisleri adını alacak olan fabrika yakın zamana kadar istihdam ve üretim açısından Mersin'in en önemli tesislerinden biri idi.

• Mustafa Alanya ve Kardeşleri Fabrikası: Belediye taş binasının(?) yanında Nal ve saç imalatı yapıyordu. 10 beygir gücünde gaz motoru ile çalışan fabrika yılda 20 bin adet nal üretiyordu. Daha sonra bu tesisde Harmen Makineleri de üretildi.

• Abdulkadir Perşembe Çırçır ve Press Fabrikası: 1937 yılında Hastane Caddesi'nde kuruldu. 50 beygir gücünde bir motorla çalışan fabrikada yaklaşık 40 kişi istihdam ediliyor, yılda 500 ton pamuk işleniyordu.

• Bereket Ticarethanesi ve fabrikası: Fabrikalar caddesinde bulunuyor, Fazıl Tütüner tarafından işletiliyordu. …..

NEOLİTİK DÖNEM'DEN GÜNÜMÜZE BAKLİYAT MERKEZİ OLARAK MERSİN VE BAKLİYATLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIMSAL EKONOMİDEKİ STRATEJİK ROLÜ

Dr. Burhan Ulaş
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü
33740 Erdemli-Mersin
ulasburhan@tiscali.it

Mersin-Yumuktepe Neolitik Dönem tabakalarında (M.Ö. 7000) elde edilen mercimek taneleri

Giriş

Bakliyatlar Fabaceae ailesinin yenilebilir tohumlarıdır ve ülkemizde binlerce yıldır yetiştirilmektedir. M.Ö. 7000 yıllarına tarihlenen Mersin-Yumuktepe yerleşmesi Neolitik Dönem tabakalarında yürütülen arkeobotanik (arkeolojik bitki kalıntıları) araştırmaları bakliyatların üretiminin/tüketiminin buğday ve diğer bitki türlerine oranla daha fazla olduğunu göstermektedir. Mersin-Yumuktepe'de tarımı en yoğun yapılan bitki türü mercimektir. Yerleşmenin bakliyat türlerinin ve diğer bitki türlerinin Anadolu'dan Avrupa'nın içlerine yayılmasında önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Güncel veriler ise, Türkiye'deki bakliyat ürünlerinin işlenmesine dayalı sanayinin yaklaşık yüzde 70'inin ve bakliyat dış ticaretinin yüzde 85'inin Mersin üzerinden yapıldığını ortaya koymuştur. Ülkemizde en yaygın olarak üretilen/tüketilen bakliyatlar arasında fasulye, bezelye, mercimek, nohut ve baklayı sayabiliriz. Bakliyatlar, tahıllarla birlikte, en eski dönemlerden beri insanoğlunun sofrasında eksik etmediği temel bir besin kaynağıdır. Bununla birlikte, son yıllarda bakliyat tüketimi önemli ölçüde düşmüştür: Modern diyet özellikle hayvansal proteinin daha fazla kullanıldığı hazır gıdaların tüketimine doğru kaymaktadır. Oysa bakliyatlar dikkat çekici ve eşsiz besin değerlerine sahip olmalarıyla günlük diyette eksik olmaması gereken bir besin kaynağıdır. Nitekim uzmanlar kalp hastalıkları, obezite, diyabet ve kanser gibi ölümcül sağlık sorunlarıyla mücadelede kuru bakliyatların vazgeçilmez önemini sıklıkla bahsetmektedirler.

Birlemiş Milletler Gıda ve Tarım Organizasyonu'na göre dünyada yaşayan her 100 kişiden 11'i, yani %10'u açlık ile karşı karşıyadır. Uluslararası kuruluşlar ve uzmanlar artan dünya nüfusuna koşut olarak ve açlık sorununun önüne geçmek için 2025 yılına kadar dünya genelinde tarımsal üretimin %50 oranında arttırılması gerektiğini ve ülkelerin

sürdürebilir bir tarımsal ekonomiye yönelmesi gerektiğini önermektedir. Bakliyatlar açlık sorunu ve giderek artan nüfus artışına cevap verecek en önemli tarım üründür. Nitekim Birleşmiş Milletlerin 2016 yılını Uluslararası Bakliyat Yılı olarak ilan etmesi, fasulye, bezelye, nohut ve mercimek gibi bakliyatların dünya genelinde sağlıklı ve sürdürülebilir besin olarak önemli rollerin farkına varılmasına yardımcı olmuştur. Bu kapsamda Başkanlığını Hüseyin Arslan'ın yaptığı Dünya Bakliyat Konfederasyonu (Global Pulse Confederation) 54 ülkeden katılımcıyla 19-22 Mayıs 2016 tarihleri arasında İzmir Çeşme'de toplanmıştır. 2017 yılında ise Dünya Bakliyat Konfederasyonu 10 – 13 Temmuz tarihleri arasında ise küresel ölçekte bakliyat üretimi ve tüketiminin nabzını yoklamak için Kanada'nın Vancouver kentinde biraya gelecektir.

Günümüzden yaklaşık 11.000 yıl önce evcilleştirilen ilk bakliyat türleri Anadolu'daki arkeolojik yerleşmelerde tespit edilmiştir
Neolitik Dönem'deki çamurdan yapılan yuvarlak çukur tabanlı kulübeden bugün ki modern mutfağa bakliyatlar insanlık tarihi boyunca beslenme kültürünün başköşesinde yer almıştır. Tarımı yapılan ve evcilleştirilen ilk 8 bitki türü olan siyez ve gernik buğdayı, keten, arpa, mercimek, nohut, bezelye, burçak "founder crops – kurucu/temel bitkiler" olarak da adlandırılmaktadır. Bu 8 bitki türünün tümünün yabani atalarının dünyada yetiştiği tek coğrafya ise Anadolu'dur. Bu 8 bitkinin yarısını (yani 4'ünü) bakliyatlara ait türler oluşturması, bakliyatların tarımın başladığı çağlardan günümüze insanlığın temel besin maddesi olduğuna bir kanıttır. Bakliyatların evcilleştirildiğinin tespit edildiği ve yaklaşık olarak günümüzden önce 11.000 ile 10.000 yıllarına tarihlenen Anadolu'daki en eski arkeolojik yerleşmeler ise şunlardır: Çayönü (Diyarbakır), Caferhöyük (Malatya), Nevali Çori (Urfa), Aşıklıhöyük (Aksaray).

Bakliyatların evcilleştirmesi hangi aşamalardan oluşur?
Bakliyatların evcilleştirmesinin iki temel aşamadan oluştuğu öne sürülür:
1) yetiştirme (cultivation): yabani bakliyatların yetiştirilmesi

Mersin-Yumuktepe Ortaçağ tabakasında (M.S. XI-XII Yüzyıl) elde edilen bakla taneleri

2) seçme (selection): insan topluluklarının ihtiyaçlarının ihtiyacını karşılamak için bazı çeşitlerin seçimi ve üretimi.

Neden insanoğlu bakliyatları evcilleştirmek için "seçmiştir"?
-yabani çeşitlerinin doğada bolca yetişmesi;
- hızlı büyümeleri;
- elde edilen ürünün uzun süre bozulmadan saklanabilmesi;
- çift cinsiyetli olmaları (hermaphrodite) ve kendi kendine döllenme (autogame) özelliklerine sahip olmaları;
- genetik özelliklerini aynı soydan gelenlere kolayca aktarımları bakliyatların bazı genetik mutasyonla kolayca evcilleştirmesine olanak sunması gibi özelliklerinden dolayı insanoğlunun (buğdaylarla birlikte) bakliyatları günümüzden yaklaşık 11.000 yıl önce evcilleştirmek için seçmişlerdir.

9000 yıl önce Doğu Akdeniz'deki ilk çiftçiler olan Yumuktepelilerin temel beslenme kaynağını bakliyatlar oluşturmaktaydı
Şu ana kadar yürütülen arkeolojik araştırmalar, Tarsus-Gözlukule yerleşmesi ile birlikte, Yumuktepe'nin Doğu Akdeniz Havza'sında bakliyat tarımının yapıldığı en eski yerleşme olduğunu ortaya koymuştur. Her iki yerleşmenin de en erken tabakaları günümüzden 9000 yıl öncesine tarihlendirilmektedir. Yapılan araştırmalar bakliyat ürünleri ve diğer tarımsal ürünlerin Anadolu'nun içlerine ve oradan da Avrupa'ya yayılmasında Yumuktepe yerleşmesinin kilit bir rol oynadığını ortaya koymuştur.
M.Ö. 7000 yıllarına tarihlenen Yumuktepe yerleşmesinde şu ana kadar yürütülen arkeobotanik araştırmalarda silo, atık/çöp alanı, ocak ve ev tabanlarında elde edilen bitki kalıntı analizleri Yumuktepe yerleşmesinde bakliyatların üretiminin/tüketiminin buğday ve diğer bitki türlerine oranla daha fazla olduğunu göstermektedir. Tarımı en yoğun yapılan tür mercimek olurken, burçak ve mürdümük Neolitik Dönemde beslenme alışkanlığının önemli parçasını oluşturan diğer bakliyat türleridir. Bu son iki bakliyat türleri günümüzde Anadolu'da artık hayvan yemi olarak üretilmektedir.

Günümüzde Mersin'de Bakliyat Tarımı
Neolitik Dönem'den itibaren bakliyat tarımı açısında önemli bir merkez olan Mersin bu önemini günümüzde de devam ettirmektedir. Güncel verilere göre Türkiye'deki bakliyat ürünlerinin işlenmesine dayalı sanayinin yaklaşık yüzde 70'i ve bakliyat dış ticaretinin yüzde 85'i Mersin üzerinden yapılmaktadır Bu bakımdan Mersin ilinin bakliyat ticaretindeki hem ulusal hem de uluslar arası düzeyde önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.
Mersin Ticaret Borsa'sının girişimleriyle Tarım Bakanlığı nezdinde 2007 yılında Ulusal Bakliyat Konseyi kurulmuştur. Ulusal Bakliyat Konseyi'nin verdiği desteklerle 2016 yılında ülkemizin farklı bölgelerinde kuru fasulye, nohut ve kırmızı mercimekte sertifikalı tohum üretimi gerçekleştirilmiştir.
2016 yılında Mersin'de gerçekleştirilen Ulusal Bakliyat Konseyi'nin 6. Olağan genel kurul toplantısında yetkililer ülkemizdeki bakliyat sektörünün gelişmesi için aşağıdaki tedbirlerin alınmasını önermişlerdir:
- Bakliyat ürünlerinin Kanada'da olduğu gibi ülkemizde de "special crop" yani "özel ürün" statüsünde değerlendirmesi;
- Desteklerin havza bazlı olarak verilmesi;
- Üreticilerimizin ihtiyaç duyduğu kaliteli, verimli ve dayanıklı tohum çeşitlerini üretecek altyapının oluşturulması;
- Münavebeli ekim sistemine geçilmesi;
- Üretim verilerinin gerçek durumu yansıtmasını sağlayacak önlemlerin alınması.
Günümüzde Türkiye'de ve Dünya'da Bakliyat Tarımı
Ulusal Bakliyat Konseyi Raporu'na göre dünyada insan beslenmesindeki bitkisel proteinlerin %22'si, karbonhidratların %7'si yemeklik tane bakliyatlardan sağlanmaktadır. Ayrıca bakliyatlar hayvan beslenmesindeki proteinlerin %38'i ve karbonhidratların da %5'ini oluşturmaktadır.
TUİK'in 2012 verilerine göre; dünya genelinde bakliyat üretiminin son 10 yıl içerisinde %17 oranında artış gösterirken, Türkiye'nin toplam üretiminde %18 oranında bir azalma yaşanmıştır. Söz konusu dönemde, dünya bakliyat ihracat hacmi %21 artarken, Türkiye'nin ihracat hacmi %42 azalmıştır. Yine dünya bakliyat

ithalat hacmi %16 artarken, Türkiye'nin ithalat hacmi %44 artmıştır. Bunun sonucu olarak ülkemiz gerek dünya bakliyat üretiminde gerekse de dış ticarette sahip olduğu belirleyici konumu giderek kaybetmektedir. Sonuç olarak, Türkiye bakliyatta ithalata bağımlı hale gelmiştir. Örneğin; ülkemiz Kanada'da üretilen toplam mercimek üretiminin yüzde 20'sini satın almaktadır.
2007 yılı verilerine göre dünyada 63 milyon hektar alanda, 53 milyon ton bakliyat üretimi gerçekleştirilmektedir. Bunlar arasında fasulye ilk sırada yer almaktadır. Bu ürünü nohut, bezelye ve mercimek izlemektedir. Ülkemizde ise, en fazla nohut üretimi yapılmaktadır. Nohudu mercimek ve fasulye takip etmektedir.
Genel olarak fasulye üretiminde Brezilyanın, nohut üretiminde Hindistan'ın, mercimek üretiminde Kanada'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Ülkemiz ise dünya nohut ve mercimek üretiminde dünyada 3. sırada yer almaktadır.
Dünya toplam bakliyat üretiminin yaklaşık %9'luk bir kısmı ülkemizde üretilmesine karşın, son 10 yıllık dönemde nohut, mercimek ve kuru fasulye gibi bakliyat türlerinin üretiminde bir azalma söz konusudur. Ülkemizde 2002 yılı ile 2011 yılı verileri karşılaştırıldığında: 650 bin ton olan nohut üretimi 487 bin tona, 565 bin ton olan mercimek üretimi 406 bin tona ve kuru fasulye üretimi 250 bin tondan 201 bin tona gerilemiştir.
Gelişmiş ülkelerde bakliyatlara araştırma ve geliştirme çalışmalarını güçlendirme yoluyla da destekler verilmektedir. Bu ülkelerde bakliyatların desteklenmesi AR-GE yapılarının devlet desteğiyle kurumsallaştırarak teknoloji üretimi ve yaygınlaştırmasıyla gerçekleştirilmektedir. Örneğin mercimek üretiminde dünyada ilk sırada yer alan Kanada'da, bakliyatlar için kalite standartları Canadian Grain Commission - Kanada Hububat Komisyonu, adlı bir devlet kurumu tarafından belirlenir. Komite alıcıların taleplerini karşılamak amacıyla hububat özelliklerinin belirlenmesi için yöntemlerin belirlenmesine ve kaliteleri konusunda karar sahibidir. Komite, bunlara ek olarak, gıda güvenliği politikalarını çevre sorumluluğuyla birleştiren ideal bir kurumdur. Kanada devleti bilimsel araştırmalara verdiği destekle titiz mahsul yönetimi konusunda yetiştirdiği sektör uzmanlarıyla dünyanın her yerinden takdir kazanmıştır.
Ülkemizde bakliyatların üretimi veya pazarlanmasına yönelik özel bir politika mevcut değildir. Sadece çeşitli ürünlere uygulanan prim desteği, sertifikalı tohumluk kullanım desteği, mazot ve gübre desteği bakliyatlar içinde söz konusudur. Buna karşın, 2008 yılından itibaren bakliyat üretimini canlandırmak amacıyla bakliyatlara prim desteği verilmeye başlanmıştır.

Bakliyatlar: sürdürebilir bir ekonomi için stratejik bir gıda kaynağı
Bakliyatlar mükemmel bir besin kaynağıdır. Kuru durumda % 20-40 oranlarıyla bakliyatlar kaliteli ve zengin bir protein kaynağıdır. Bu protein oranları tahıl ürünlerinin iki katı ve hayvansal ürünlerin protein oranına çok yakındır. Bakliyatlar % 2 ila % 5 oranında değişen az miktarda yağa sahiptirler. Esas olarak kabuklarında bulunan ve düzenli bağırsak fonksiyonu için yararlı olan, yüksek oranda çözülemeyen diyet lifi içerirler. Kandaki glikoz ve kolesterol seviyelerinin kontrolüne katkıda bulunan diyet lifleri ise çözünürdür. Bakliyatlar bitki dünyası içinde enerji değeri en yüksek olan besinler arasında yer bulurlar: gerçekten de karbonhidratlar bakliyat tohumlarının ağırlığının yaklaşık % 50'sini temsil eder. Fosfor, potasyum, kalsiyum ve demir açısından zengin olan bu gıdalar B vitaminlerini ve taze olduklarında ise C vitamini ihtiva etmektedirler. Bakliyatlar lizin adı verilen amino asitleri içerir. Lizin kritik vücut proteinlerinin (büyüme, doku onanım ve antikorlar, hormon dengesi gibi) yapımında hayati bir önem taşır.
Günümüzde yoksul kesimlerin bir yiyecek maddesi olarak değerlendirilen bakliyatların tüketimi yerini giderek hayvansal ürünler özellikle de et ürünlerine bırakmıştır. Bunun yanında bugün bilim dünyası ve beslenme uzmanları sağlıklı bir beslenme için daha az et tüketimi daha fazla bakliyat tüketimini önermektedirler. Hayvansal ürünlere oranla daha az su ve enerji tüketimini gerektiren bakliyatların yetiştirilmesi hem doğal kaynakları korur hem de çevreye verilen zararı aşağı çeker. Örneğin,

bir kilogram sığır eti 15.500, bir kilogram tavuk eti üretmek için 3.900 litre su gerektirirken, bir kilo mercimek için 200 ile 400 litre su yeterlidir. Bakliyatlar, ayrıca, daha az sera gazı üretirler ve zararlılar ve hastalıklara karşı doğal savunması olan bitkilerdir. Yukarıda sıralanan nedenlerden dolayı bilinçli tüketiciler giderek bakliyat temelli bir beslenmeyi tercih etmektedirler.

İngiliz filozof ve matematikçi Thomas Robert Malthus nüfusun geometrik bir şekilde artarken yiyecek talebinin de buna göre aritmetik bir şekilde artacağını ve de dolayısıyla bu durumun kitlesel açlığa yol açacağını 1770'li yıllarda öngörmüştür. Birlemiş Milletler Gıda ve Tarım Organizasyonu'nun güncel verilerine göre; dünyada yaşayan her 100 kişiden 11'i, yani %10'u açlık ile karşı karşıyadır ve beş yaşın altında hayatını kaybeden çocukların yarısı açlıktan ölmektedir. Uluslararası kuruluşlar ve uzmanlar artan nüfus artışına koşut olarak 2025 yılına kadar dünya genelinde tarımsal üretimin %50 oranında arttırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Küresel boyutta yaşanan gıda krizi 1972 yılında Stockholm'de gerçekleştirilen Dünya Çevre Konferansı Raporunda yer alan tartışmalar çerçevesinde "sürdürülebilirlik" kavramı dünya gündemine girmiştir. Bu bağlamda sürdürülebilir bir tarımsal ekonomi dünya genelinde güncelliğini koruyan en önemli konulardan birisi olmaya devam etmektedir. Sürdürülebilir tarım kavramını ekolojik, sosyal adalet, etik ve tarımsal ekonomi çerçevesinde açıklayan çeşitli görüşler mevcuttur. Genel görüş olarak ise sürdürülebilir tarım; artan dünya nüfusunun ihtiyacını karşılayacak kaliteli gıda maddesinin uygun maliyetlerde üretimini, çevrenin ve doğal bitki kaynaklarının korunmasını teşvik edecek sistem ve uygulamaları içeren bir kavram olarak kabul edilmektedir. Yukarıda bakliyatların sağlıklı yaşam, doğa ve çevreyi korumak, küresel gıda krizi için stratejik bir gıda kaynağı olduğuna değinilmiştir. Anadolu'nun tarihsel olarak bakliyat türlerinin ilk kez evcilleştirildiği coğrafyalardan birisi olması, biyoçeşitlilik açısından yabani ve yerli bakliyat tohumlarına sahip olması, sosyo-kültürel açıdan ise binlerce yıllık bakliyat tarımı bilgisi ve kültürüne sahip olması ülkemizi dünya genelinde özel ve şanslı kılmaktadır. Özetle, bakliyatların ülkemizin sürdürebilir bir ekonomi hedefine ulaşmasında, dolayısıyla da sosyo-kültürel, ekonomik ilerlemesinde başvurulması gereken elzem bir gıda kaynağı olduğu aşikârdır.

Mersin-Yumuktepe Neolitik Dönem tabakalarında elde edilen mercimekler (M.Ö. 7000) ve modern mercimekler

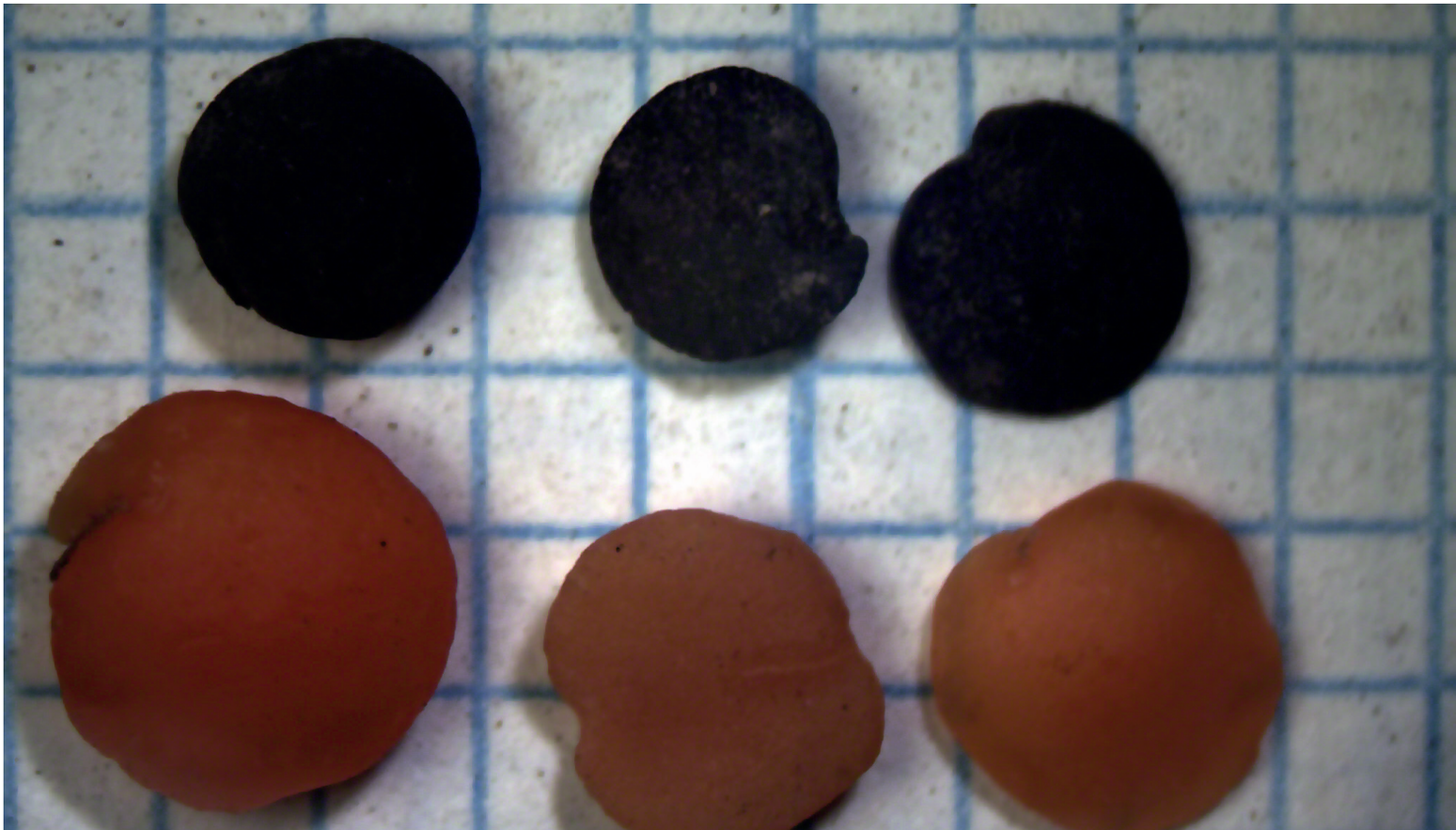

Van Chung Bui-Vietnam-Old Kitchen

MEBRURE GÖNENÇ

Mersin Belediye Meclis üyesiydi

MİLLETVEKİLİ OLDU

1935 Seçimlerinde Meclise giren 17 kadından birisiydi

Kaynak: Yerel Tarih Dergisi/İbrahim Yalçıner

Mebrure Gönenç Türkiye'nin ilk kadın milletvekillerinden biridir. 1935 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde Meclis'e giren 17 milletvekilinden biri olan Mebrure Gönenç, seçilmeden önce Mersin'de Belediye Meclis üyeliği yapıyordu. Mebrure Gönenç'in bu özelliğini ilk olarak dergimizin sayfalarında bulacaksınız.

Mebrure Gönenç ilk olarak 1900 'de İstanbul'da doğdu. İlk öğrenimini Üsküdar Kız Lisesi'nde yaptı. Daha sonra Türkçe ve Fransızca olarak İttihad-i Osman-i Mektebi'ne devam etti.

1914 yılında girdiği Arnavutköy Amerikan Koleji'nden 1919 yılında mezun oldu.

Bir süre İstanbul'da çeşitli okullarda Fransızca, İngilizce ve Fen Bilgisi öğretmenliği yaptı.

1925- 26 yıllarında Türkiye'nin yerli mallarını tanıtmak amacıyla Karadeniz Vapuru'yla İskandinav ülkelerine kadar uzanan seyyar bir sergide görev aldı.

1927 yılında Adana'da çalışan Doktor Ahmet Remzi Bey'le evlendi. Bu evlilikten iki çocuğu oldu. Dr Remzi Bey, Mersin'e hükümet doktoru olarak atanınca Mersin'e yerleşti.

Mebrure Hanım daha sonra Belediye Meclis üyeliğine seçildi. Meclis üyeliği sırasında yaptığı çalışmalarla göz dolduran Mebrure Hanım, 8 Şubat 1935 seçimlerinde Atatürk tarafından Afyonkarahisar milletvekiliğine aday gösterildi.

Mebrure Gönenç 5. Dönem milletvekili olarak Meclis'e girdi. Türkiye'nin ilk olarak Meclis'e giren 17 kadın milletvekilinden biri olan Mebrure Gönenç, bu görevi sırasında daha çok kadınların eğitim ve sosyal sorunlarıyla ilgilendi.

Mebrure Gönenç 18- 26 Nisan 1935 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan 12. Uluslararası Kadın Kongresine de katıldı.

Mebrure Gönenç, 6. ve 7. dönemde de Milletvekili seçildi. Millet vekiliği sonrasında Körler Okulu ve Körler Derneği'nin Başkanlığı'nı yaptı. Kendi gözleri de ileri derecede bozuk olan Mebrure Gönenç, Türkiye'ye ilk defa Körler alfabesinin getirilmesinde önemli rol oynadı.

Mebrure Gönenç 6 Aralık 1981'de hayatını kaybetti.

TECE FACİASI (TRAJEDİSİ)

İşgalin ilk günleri Ermeni eşkıyalar Tece köyünü bastılar... Molla Ahmet'i yaktılar... Bucak Müdürü Hakkı Bey'in elini ezip köyü ateşe verdiler. Halkın tepkisinden korkan Fransız komutan katillerin yakalanacağı sözünü verdi TARİH TUTANAKLARINDA BU OLAYA TECE FACİASI(TRAJEDİSİ) DENİLDİ...

MİRZA TURGUT YAZDI

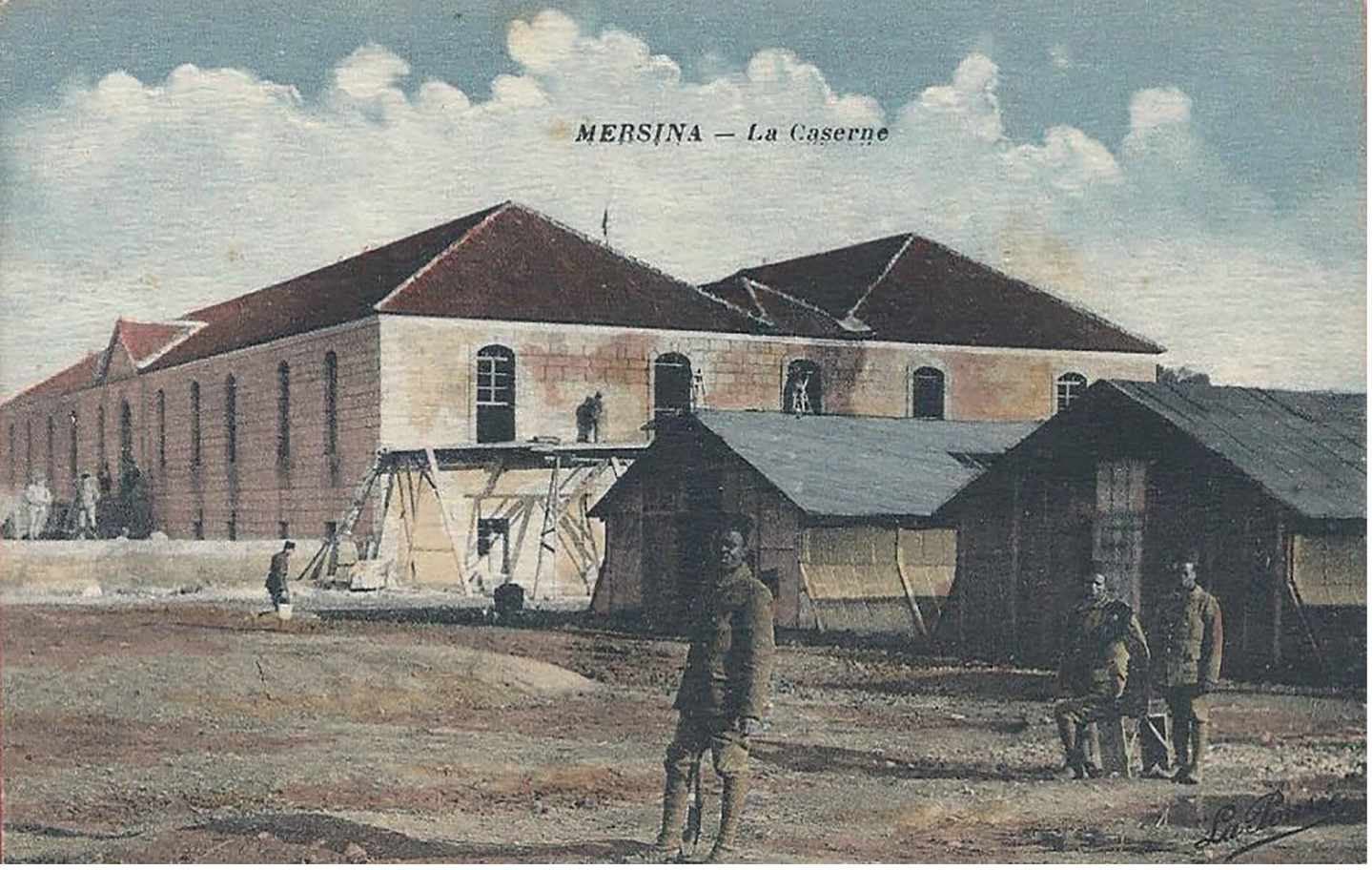

Mersin Fransız Askeri Kışlası-1920

İşgalin ilk yıllarında her şey karışıktı.

Yerli halk ne yapacağını henüz bilmiyordu ama bu arada Fransız askerleri sağda solda taşkınlıklar yaparak Türk halkını rahatsız ediyorlardı. Kimi yerlerde Ermeni komitacıların da Fransız askerlerinin elbiselerini giyerek özellikle köylerde halkı taciz ettikleri kayıtlara geçiyordu.

Mersin-Merkez'de oturan halk günlük yaşamına devam etmekteydi ancak çeşitli köylerden bu tür kötü haberlerin gelmesi herkesi rahatsız etmeye başlamıştı.

İşte tam da böylesi bir ortamın oluştuğu günlerde tarih tutanaklarına Tece Faciası olarak geçen olay yaşandı.

İddialara göre Tece ve çevresinde Fransız askeri üniforması giymiş Ermeni eşkıyalar bölgede terör estirmeye başladılar. 19 Şubat akşamı Tece Köyü yakınlarına geldiler. Sabaha karşı köyü kuşattılar. Yolda rastladıkları köyün ileri gelenlerinden İbrahim Rabat'ı döverek soydular. Ardından hiçbir direnişle karşılaşmadan köye girdiler. Direniş olmadı çünkü gelen eşkıyaların bir kısmı Fransız askeri üniforması giymişlerdi.

Köyün ortasında ateş yakan eşkıyalar halkın altınlarını ve paralarını gasp etmeye başladılar. Bu arada köyün ileri gelenlerinden Molla Ahmet parasını vermeyi reddedince onu ateşe atarak yaktılar.

Bu durum köylüleri çileden çıkardı ama eşkıyalara karşı yapacak bir şeyleri yoktu. Bucak müdürü (Osmanlı'da birkaç köyün bağlı olduğu yönetim şekli) Hakkı Efendi'nin ellerini köylülerin gözleri önünde dipçik ve taşla ezdiler. Köyün çobanı İlyas oğlu Hanna "Sizin bu yaptığınıza ne Allah ne İsa ne Musa razı olur" diye bağırarak durumu yakın köylere bildirmek için bir yolunu bulup köyden kaçtı.

Fakat giderken başka bir grup eşkıya yolunu kesti ve çobanı yakalamak için mücadele başladı. Silah sesleri eşkıya işgali altındaki Tece'de duyulunca köylülere yardım geldiğini sanan eşkıyalar bu sefer tüm evleri ateşe verip sağa sola ateş açarak kaçtılar. Bu arada kaçan köy çobanı da diğer eşkıya grubu tarafından öldürüldü.

Olay kısa sürede Mersin-Merkezde ve

Mersin 1919 işgal dönemleri Fransız ve Ermeni askerlerin kampı.

köylerde duyuldu. Halkın isyanından korkan Fransız İşgal Birlikleri Komutanı Binbaşı Anfre, eşkıyaların yakalanacağı sözünü vererek kimi birliklere talimat verdi. Bir birlik Silifke'den, diğeri Erdemli'den olmak üzere harekete geçerler. Bugünkü Tece-Davultepe-Kuyuluk köylerinin ardından Emirler, Camili ve Akdam gibi bölgeler didik didik aranır.

Ancak eşkıyalar bir türlü bulunamaz.

Halkın tepkisinden korkan Fransızlar, yeni birlikler çıkararak eşkıyaları yakalamak istese de başarılı olamazlar. Sonraki günlerde eşkıyaların Bahçe Mahallesine girerek şehir halkına karıştıklarını iddia ettiler.

Tece trajedisi Mersin halkı için çok önemli bir duygusal travma oluşturmuştur.

Daha sonra Yeniköy'de de benzeri bir facia yaşanmıştır.

Tece Faciası, Mersin'in kurtuluşu için önemli bir bilinçlenme yaratmış, bir aydınlanma sürecini beyinlere kazımıştır.

İşgalcilere tepki verme bilinci bu trajedi sonrası daha da gelişmiştir.

3 Ocak 1922 yılında Mersin'in kurtuluşunu kutlarız; iyi de ederiz.

Ama kurtuluşa giden böylesine önemli günleri de bir biçimde anmamız gerekmez mi?

MEZİTLİ BASKINI

Mezitli, Kurtuluş Savaşı günlerinde önemli roller üstlendi. Bu nedenle Fransızlar Mezitli'deki direnen yerli güçleri bastırmak için tarihe Mezitli Baskını olarak geçen bir operasyon düzenlediler.

Tece Faciası'ndan 2 ay sonra ağır silahlarla donanmış Fransız Süvari Bölüğü, Mezitli'ye hareket etti. Aynı zamanda bir Fransız Zırhlısı da bugünkü Soli önlerine geldi. Fransız askerleri ulusalcı güçler tarafından savunulan Mezitli köyüne gelemediler. Ancak köy civarında buldukları hayvanları alarak geri döndüler.

Bu arada Fransız Zırhlısı'ndan köye doğru tam 3 saat ateş açıldı. Köyün okulu, camisi ve 5 ev yandı.

Mezitli Direnişi, Kurtuluş Savaşı boyunca diğer bölge direnişçileri için çok önemli bir manevi moral kaynağı oldu.

Bakliyatın Faydaları

VE TEDAVİDE KULLANILDIĞI YERLER

Geleneksel Türk mutfağının vazgeçilmez gıda maddeleri arasında yer alan bakliyat; geçtiğimiz yıllarda, "fakir ve köylü yemeği" gibi tanımlarla sofralarımızdaki önemini giderek kaybetmişti. Ancak son zamanlarda, dünyanın çeşitli ülkelerinde beslenme uzmanları tarafından yapılan çalışmalar; bakliyatın, hem beslenmemiz hem de vücut sağlığımız açısından "ne kadar önemli ve vazgeçilmez" olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

Ağustos ayında ABD'nin Tulane Üniversitesi tarafından baklagillerin kalp rahatsızlıklarını önlediği açıklanırken, şimdi de bu harika besin maddelerinin bağırsak ve mide kanserlerini de önlediği tespit edildi.
Protein deposu olan bakliyat, bu yüzden etin yerini tutabilecek gıda maddelerinin başında yer alıyor. Beslenme uzmanları etin sahip olduğu doymuş yağ ve kolesterol gibi olumsuzlukların bakliyatta bulunmadığını da belirtiyorlar.

Ayrıca lif bakımından son derece zengin olan bakliyatın, bağırsak hareketlerini düzenlediği, tokluk hissi sağladığı için de zayıflama diyetlerinde kullanılması gerektiği ifade ediliyor.

Yavaş sindirildikleri için kan şekerini yükselterek enerji sağlayan bakliyatın, koroner kalp hastalıkları ve damar sertliğine sebebiyet veren kolesterolü içermediğini, lif içerikleri yüksek olduğu için de bağırsak hareketlerini düzenleyip, kalın bağırsak ve mide kanserlerini, kabızlığı ve mide tembelliğini önlediğini belirten uzmanlar, "Tokluk hissi sağladıklarından zayıflama diyetlerinde de kullanılabiliyor. Yapılarındaki proteaz inhibitörleri kanser oluşumunu engelliyor. Şeker hastalarında, içerdikleri nişasta sebebiyle, kan şekeri düzeyinde problem doğuracak bir artışa sebep olmamaktadır. Bakliyatı düzenli olarak yerseniz hem size gerekli bütün vitaminleri ve mineralleri almış, hem de karbonhidrat ve proteinin doğal kaynağını keşfetmiş olacaksınız.

Nelere iyi geliyor?

Bakliyat deyince akla ilk gelenler; kuru fasulye, nohut, mercimek, bakla, bezelye ve soya fasulyesi geliyor. Bu harika besin maddelerinin sayılamayacak kadar çok yararları var. İşte bunlardan bazıları...

Kuru Fasulye:

Protein bakımından zengindir, vücuda bol kalori ve bol protein verir. Günlük bitkisel protein ihtiyacının karşılanmasında çok işe yarar. Sinirleri kuvvetlendirir. Bedenen ve zihnen çalışanlara çok faydalıdır.
Kuru fasulye taneleri, kabuğu ile birlikte pişirilip yenilmelidir. Hazmı sağlayan maddelerin

çoğu kabuğunda bulunur. Hazmı zordur. Acı biber, karabiber, kekik eklenerek hazmı kolaylaştırılır.

Bezelye:

Kuru fasulye gibi, günlük bitkisel protein ihtiyacını karşılamada istifade edilecek bakliyelerden birisidir. Yüksek derecede protein ve nişasta içerir. Bu nedenle komple bir gıdadır. Bedenen ve zihnen çalışanlara çok faydalıdır. Hem enerji verir hem de proteini ile kasların gelişmesini ve tamirini sağlar. Günlük miktar 1 çay bardağını geçmemeli. Yanında çiğ salata, soğan, turşu bulunması çok faydalıdır.

Mercimek:

Kan yapıcı ve süt artırıcıdır. En fazla demir içeren gıdalardandır. Ayrıca B vitaminleri ve fosforu ile de çok faydalıdır. Protein miktarı da yüksektir. Bu nedenle bedenen ve zihnen çalışanlara iyi bir enerji kaynağı ve besleyici bir gıdadır.

Hamile kadınlara, bebeğin kanlı-canlı olmasına yarar. Anneyi de besleyerek zayıf düşmesini önler. Emzikli kadınlar da sütün miktarını ve beslenme değerini yükseltir. Mercimek, sinirleri kuvvetlendirir. Kara biber, zencefil ekerek hazmı kolaylaştırılabilir.

Nohut:

Vücudu kuvvetlendirir. Anne sütünü arttırır. Bol idrar söktürür, vücuttaki üre asidi ve ürat tuzlarını, fazla yemek tuzunu idrarla dışarı atar. Bol fosfor, B vitaminleri ile beyni ve sinirleri dinlendirir, tamirini ve normal çalışmalarını sağlar. Bedenen ve zihnen çalışanlara çok fayda verir. Mideyi kuvvetlendirir ve iştah açar. Nohut günde en fazla 50 gram yenmelidir. Salata, soğan, turşu ile birlikte yenmelidir.

Soya:

Sağlıklı yaşamak isteyen herkes mutlaka soya tüketmelidir. Soya; çok kuvvetli (etin 2 misli) proteine sahip bir gıdadır. Bol B vitamin ve mineral vardır. Hem nişastası ve hem de yüzde 30'dan fazla yağı ile çok kuvvetli enerji verir. Adalelerin, sinirlerin, kemiklerin gelişmesini sağlar. Sahip olduğu ve nadir yiyeceklerde bulunan lesitin maddesi ile beynin çalışmasını artırır. Hazmı kolaydır. Çok kuvvetli olduğu için günde 25 gram yeterlidir. Yemeklerde, çorba ve garnitür olarak yenilir. Salata, soğan, turşu ile yenilmelidir. Guatrı olanlar veya olmaktan korkanlar yememelidir.

Tedavi Hattı

Uykuda ağızdan su gelmesi

Bazı kimseler, uyurken ağızlarından su geldiğinden şikayet ederler. Bunun değişik sebepleri olabilir. Geç yemek, fazla yemek, karnı çok dolu iken yatmak, çok soğuk şeylerden fazla içip yatmak gibi... Aşağıdaki reçeteyi 1-2 gün uyguladıktan sonra şikayetler geçmezse, bir doktora başvurmak gerekir.

* 4 bardak suya; 1 kahve fincanı dolusu yeşil mercimek ile 1 çorba kaşığı sumak konur. 10 dakika kaynatıldıktan sonra süzülür. Soğuduktan sonra, yatmadan yarım saat önce gargara yapılır.

AYRICA; taze üzüm veya ayva yemek de çok faydalıdır.

Deride çürükler

Cilt yırtılmadan, altındaki bir kılcal damarda görülen kanamaya halk arasında "Çürük", tıp dilinde ise, "Ekimoz" denir. Bu gibi durumlarda yapılacak ilk iş; çürüğün üzerine soğuk su ile kompres yapmaktır.

Ayrıca aşağıdaki reçeteler de uygulanır.

* Bir parça buğday ekmeği, ağızda çiğnenip, çürüğün üzerine konur. Kuruyunca, yenisi ile değiştirilir.

* Bir miktar nişasta ile su, hamur haline gelinceye kadar yoğurulduktan sonra çürüğün üzerine konur.

* Küçük bir alabalık, uzunlamasına kesilip, çürüğün üzerine sarılır.

Kulakta akıntı

Kulak akıntısı, dış veya ortakulak iltihabından kaynaklanır. Akıntı azsa; dışkulak iltihabı; koyu sarıysa, ortakulak iltihabı düşünülür. Mastoid iltihabının sebep olduğu akıntı ise, krem kıvamında olup, çoktur. Kulaktan kanlı akıntı gelmesi; kulak zarının delinmiş olması veya kafatası kırığından kaynaklanabilir. Doktora başvurmak gerekir.

İltihabın sebep olduğu kulak akıntılarının tedavisinde aşağıdaki reçeteler uygulanabilir:

* 1 avuç taze zeytin yaprağının ezilerek suyu çıkarılır. Üzerine, 1 kahve kaşığı süzme bal konup, iyice karıştırılır. Kulağa; günde 3 kere, birer damla konur.

* Kulağa; günde 2 kere, birer damla saf sirke damlatılır.

* Ayrıca; günde 2 kere, üçer damla papatya yağı damlatmak da faydalıdır.

Ispanak, körlük tedavisi için umut oldu

Amerika'da yapılan bir araştırmada, ıspanakta bulunan bir proteinden yapılan göz damlası sayesinde, yaşlılıktan kaynaklanan körlüğün tedavi edilebileceği bildiriliyor. Amerikalı araştırmacıların, yaşlılık körlüğü olarak bilinen 'macular degeneration' hastalığına çare ararken, ıspanakta bulunan 'Photosystem One' adlı proteini keşfettikleri, bu proteinin ürettiği elektrik enerjisinin, ışığı algılayan hücrelerin yeniden çalışmaya başladığı ve retinanın yeniden görmesini sağladığı belirtiliyor.

Doktorlar, bu proteinden yapılacak göz damlası sayesinde milyonlarca yaşlı insanın tedavi edilebileceğini kaydediyor.

Güney California Üniversitesi'ne bağlı Doheny Göz Enstitüsü'nden bir grup cerrah, yaşlılık körlüğü olan hastalara elektrot bağlayarak ışık algılama hücrelerinin yeniden işlev kazanmasını sağlıyor.

Doheny ekibi, ıspanak proteini sayesinde ortaya çıkacak kimyasal reaksiyonun göz hücreleri üzerinde uyarıcı etkisi olduğuna inanıyor. Verilen bilgiye göre ıspanak proteini 1 voltluk elektrik üretiyor ve hücrelerin uzun süre işlemesini sağlıyor. Araştırma grubunun önümüzdeki yıl fareler üzerinde deneylere başlayacağı, fareler üzerinde yapılacak deneylerde başarı sağlanması halinde, insanlar üzerinde deneylere geçileceği kaydedildi.

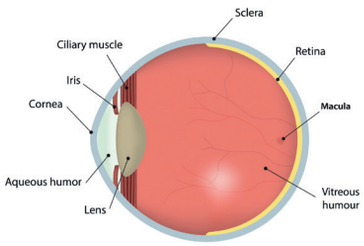

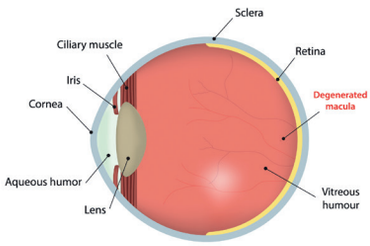

Salatalık yüzümüze hayat veriyor

Salatalık yüzümüze hayat veriyor. Cildi gerginleştirip canlandıran salatalık, çeşitli sebeplerle gözlerde oluşan şişlikleri de gidermek için birebir. Yapmanız gereken şey, aşağıda vereceğimiz basit salatalık maskelerini uygulamak.

* Bir adet salatalığı soyup dilimledikten sonra püre kıvamına getirecek şekilde ezin ve katıla-

şana kadar buzdolabında bekletin. Kullanacağınız zaman kağıt havlunun içine koyup, göz formu verin ve gözlerinizin üzerine yerleştirin. 15 dakika boyunca gözlerinizin üzerinde beklettiğiniz salatalık ezmesiyle gözlerinizdeki şişlikler inecek ve cildiniz daha pürüzsüz olacaktır.

* Küçük bir salatalığın yarısını rendeledikten sonra üzerine iki çay kaşığı kadar süt tozu ilave edin ve iyice karıştırın. bu karışımı Göz kapağınıza ve göz çevrenize tatbik edin. 10-15 dakika kadar bekledikten sonra yıkayın.

Cildinizi soğuktan koruyun

Cildimiz, özellikle kış aylarında soğuk, yağmur ve rüzgar gibi dış etkenlerden fazlasıyla etkilendiği için esnekliğini ve canlılığını kaybeder. Cilt soğuğa karşı iyi korunmazsa elde ve yüzde çatlaklar bile oluşabilir. Buna meydan vermemek için cildi yumuşak tutacak kremler kullanılmalıdır.

Ayrıca cildi eski canlılığına ve esnekliğine kavuşturmak için kolayca hazırlayıp kullanabileceğiniz maskelerden yararlanabilirsiniz. İşte bunlardan biri:

Sıkılıp süzülmüş bir çay bardağı çilek suyunun içine bir tane çiğ yumurtanın akını döküp iyice karıştırın. Daha sonra içine bir tatlı kaşığı gülsuyu ilave edin. Elde edilen karışımı, pamukla cilde sürün. Bir saat bu şekilde bekleyin. Sonra, 4 bardak ılık suya bir çorba kaşığı karbonat koyup eritin ve bu su ile cildimizi güzelce temizleyin. Bu uygulamadan sonra cildiniz eski esnekliğini, yumuşaklığını ve canlılığını yeniden kazanacaktır.

(12 Şubat 2002)

SİLİFKE'Yİ KİM NE ZAMAN VE NEDEN KURDU?

İSMİ NEREDEN GELİYOR?

Kentler, sadece yol-kaldırım ve binalardan oluşan soğuk beton yığınları değildir; aynı zamanda, içinde canlı barındıran sosyal organizmalardır. Bu bakımdan kentler, insanlığın manevi dünyasına anlam katacak tüm kültürel, sanatsal, siyasal yaşantıların, kuşaktan kuşağa aktarılmasına da tanıklık ederler.

İlk uygarlıkların nehir kıyılarında kurulmuş olması rastlantı değildir.
Silifke tarihsel öyküsü, Göksu nehri ve nehrin oluşturduğu Göksu Deltası'yla çok sıkı ilişkisi vardır.
Silifke'yi tanımlamak için kullandığımız sırtı dağ, yüzü deniz kavramının, deltanın oluştuğu, dördüncü zamandan bu yana kullanılmasının nedeni budur.
Silifke'nin tarihsel öyküsü, her basamağında, önemli kültür damarları taşıyan bir merdivene benzemektedir.
Birinci basamakta, insanlık tarihinin kayıtlara geçen ilk aşaması olan yontma taş devrine ait izleri bulunmaktadır.
Merdivenin her basamağında farklı farklı uygarlıklarla görüyoruz.
Ama öte yandan kenti ikiye bölen Göksu'nun durgun akışı ve Poyraz'ın kış hoyratlığının hiç değişmediğine de tanıklık ediyoruz.
Bu bakımdan Silifke tarihi, ne Mersin tarihine benzer ne de örneğin sadece Osmanlı ya da Selçuklu tarihi ile sınırlıdır.
Çünkü ; Silifke'yi Silifke yapan birçok sektör, Selçuklular, yani Türklerden önce oluşmuştur.
Gaziantep'ten Antakya'ya kadar uzanan Toros sıradağlarının olduğu bölgeye Kilikya ismini Fenekeliler koydu.
Lemas çayı ile Antalya arasındaki bölgeye Taşlık Kilikya, Mersin-Adana ve Çukurova bölgesine Ovalık Kilikya diyorlardı.
Sertavul ve Gülek boğazı, tıpkı bugün gibi, Akdeniz ve Kilikya'nın İç Anadolu'ya geçiş noktaları idi.
Silifke'nin anlam ve önemi, böylesine tarihi-stratejik coğrafya bulunmasından kaynaklanıyordu.
Hititler, milattan önce 2000 yıl boyunca, hemen tüm Anadolu'yu etkileri altına alan bir devlet kurmuşlardır.
Hititlerin Anadolu'da etkili olduğu yıllarda, Mersin-Adana ve Silifke civarlarında Luviler adı verilen halk topluluğu yaşıyordu.
Luviler Hitit etkisine girdiler ve Arzava Krallığı bu sentezin üzerine oturdu.
Arzava Krallığı Silifke ile Antalya arasındaki Taşlık-Kilikya bölgesinde hüküm sürdü.
Nil ile Fırat Dicle civarında kurulan ilk uygar devletler olan Asur, Babil, Akad, Sümer ve Mısır'ın olgun günleri yaşadığı, milat öncesi 1500 yıllarından bahsediyoruz.
Fenikeliler; deniz ticaretinde dönemin en gelişmiş halkı idi.
Sami ırkındandılar ve bugünkü Araplar, Fenikelilerin devamı olarak kabul ediliyor.
Fenikeliler; insanlığın kültür hazinesine çok önemli katkılar yaptılar. Örneğin gemicilik, zeytinyağı, bağcılık, balıkçılık alanlarında yeni teknolojileri geliştirdiler.
Akdeniz'e sınırı olan halklar, ticaret ve gemiciliği onlardan öğrendi.
Dünyada ilk harf yazısını bulan yine Fenikelilerdir.
Yazı, daha sonra antik Yunan'a ve oradan da Roma'ya geçerek, bugün, bildiğimiz Latin harflerine dönüştü.
Dönemin en gelişmiş halkı olan Fenikeliler, M.Ö 1100 yıllarında Hititleri, yani Arzava Krallığı'nı yenerek, Antep'ten Antalya'ya kadar uzanan bölgeyi ele geçirdiler.

Aynı günlerde Silifke M.Ö 745 yıllarında Asurluların denetimine girdi.
Bir süre sonra tüm bölgeyi ele geçiren Persler, yani bugünkü İranlılar, Silifke'yi etkileri altına aldılar.
Kapızların eski adının Pers Kenti anlamında, Persenti olmasının nedeni, Pers etkisinin günümüze taşınmasıydı.
Perslerden sonra bölgemiz Makedonyalıların eline geçti.
Nihayet Makedonya kralı İskender'in komutanlarından Selefkos Nikator, Taşucundaki Holmi halkı ile Uzuncaburç'daki Olba-Ura kentinden insanları, bugünkü Silifke civarına yerleştirerek Silifke'nin kuruluşunu bizzat yönetti.
O günlerde tarih sayfalarında, M.Ö 290 yazıyordu.
İşte modern Silifke'nin adı, bu ünlü Makedonya komutanı Selefkos'dan gelmektedir.
Daha sonra mı? Roma, Bizans egemenlikleri…
Ardından Selçuklular, Karamanoğulları ve Osmanlı yönetimi…
Karamanoğulları, İç il yaptılar.
Osmanlılar yeniden Silifke ismine döndü.
Karamanoğulları ile Osmanlı arasında neredeyse 300 yıl süren Silifke'ye hakim olma kavgası yaşandı.
Osmanlı yönetimi 270 yıl boyunca Silifke'yi Kıbrıs'a bağlı yönetti.
Silifke düşman işgali yaşamadı ama Kurtuluş Savaşı'nda çok aktif oldu.
Silifke'nin geleneksel demokratik kültür damarları ile Cumhuriyetin değerleri örtüştüğü için, cumhuriyet devrimleri Silifke'de çok çabuk benimsendi.

ÖNCE HOLMİ(TAŞUCU) OLBA-URA(UZUNCABURÇ) VARDI

Silifke kurulmadan önce, Uzuncaburç-Ura il Taşucu-Holmi'de uygarlığın olduğunu biliyoruz.
Homeros'a göre, Yunanistan'daki Salamis adasının hakimi olan Teucer, Truva savaşından sonra Kıbrıs'a yerleşti.
Sıcaktan bunalan Teuceri yazları oturabileceği yaylalık bölgeler araştırmaya başladı.
Uzuncaburç'taki Ura Bölgesi bu arayış sonunda keşfedildi ve tarihi Ura kenti böylece oluştu.
Ura kentinin kurulmasından hemen sonra, ticaret ve gemicilik yapan yine ANTİK Yunan Tarihin yaprakları M.Ö 500 yıllarını gösterdiğinde, Yunan kentlerinde, uygarlık en ileri aşamaya vardı.
Ünlü felsefeciler, tiyatro yazarları ve heykeltıraşların altın günlerini yaşadığı dönemden bahsediyoruz.
Aynı yıllarda bugünkü İranlıların ataları sayılan Persler, Makedonya ile Yunanistan kentlerinin zenginliğini duymuşlardı.
Ünlü Pers kralı 1. Darius, tüm Anadolu'yu ve bu arada Silifke civarını kontrol ettikten sonra, Makedonya'ya uzandı ve Atina'yı kuşattı.
Atina yöneticiler, Pers kuşatmasını Sparta'ya bildirmek için en hızlı koşan Maraton'a görev verdiler.
Maraton Sparta'ya ulaştı, gelen yardımdan sonra Persler yenildi.
Bu bildiğimiz Maraton yarışlarının arka planında bu olay yatıyor.
Peki bütün bu gelişmelerin bizim Silifke ile ne ilişkisi var peki?
Hem bu savaşlar hem de sonrası açısından Silifke kilit roldedir.
Çünkü, liman kenti Holmi'den iç Anadolu'ya açılmanın tek yolu Ura yani Uzuncaburç kentidir.
Nasıl Persler Makedonya'ya saldırı için Silifke'yi kullanmışsa, tam 200 yıl sonra Makedonya kra-

lı İskender, Asya'yı ele geçirmek için Silifke'yi kullanmışlardır.
İskender, bugünkü Soli'ye kadar ünlü komutanı Selefkos Nikator'la geldi.
Arkasını sağlama almak için geçtikleri önemli merkezlere garnizyonlar kurmaya başladılar ve Selefkos'un Silifke yöresine gönderdi.
Çünkü Mezapotamya'daki Perslere saldırı için Holmi Limanı ile Ura'nın, tıpkı Soli gibi kontrol edilmesi gerekiyordu.

SİLİFKE KURULUYOR

İşte tam da şimdi bildiğimiz Silifke'nin kuruluş öyküsüne varmış bulunmaktayız.
Selefkos, Holmi(Taşucu) ve Ura'ya (Uzuncaburç) karakollar yerleştirip, İskender'in yanına döndü.

Artık Anadolu ve Asya'nın kimi bölgelerinde İskender İmparatorluğu hüküm sürüyordu.
Ama İskender 33 yaşında ölünce, komutanları, bölgeyi paylaştılar.
Selefkos; Dicle, Asi ve Göksu civarına, kendi adını taşıyan üç ayrı Silifke kurdu.
M.Ö 290 yılında Silifke'ye geri dönmüştü ve beş yıl içinde kentin kuruluşunu gerçekleştirdi.

O günlerde bugünkü Bucaklı mahallesinde fakir ve küçük bir köy vardı.
Silifke bu köyün üzerine kuruldu.
Hem Holmi hem de Ura kentinde yaşayanlar antik, yani eski yunan kültürünü çok iyi biliyordu.
Selefkos, Holmi ve Ura kentinin sakinlerini Bucaklı'da ki köye yerleştirmeye başladı.
Selefkos'un sarayı bugün Tekir Ambarı dediğimiz bölgeye kuruldu.
Tekir Ambarı, kentin tamamını her açıdan görebilecek bir yerdi.
Selefkos, hem denizden hem de karadan gelecek saldırılar karşısında kentin en stratejik bölgesine sarayını kurduruyordu.
Selefkos aynı yıllarda Suriye kralıdır da.
O zamanlar, Göksu ırmağı üzerinde henüz köprü yapılmamıştı.
Geçit olarak Çeltikköyü civarı kullanılıyordu.
Selefkos Nikator ve oğulları döneminde Silifke, her açıdan gelişti; kale, tapınaklar, yollar, su yollar bu dönemde yapılmaya başladı.

BİR TARSUS EFSANESİ:

ŞAHMARAN

Nedir? Ne değildir?

Arkadaşlarıyla birlikte odunculuk yapan Cansab'ın bal almak için indiği bir kuyudan Şahmeran'ın yaşadığı yer altı dünyasına inmesiyle başlayan hikaye, arkadaşlarının ihanetiyle birleşip Cansab'ın Şahmeran'ın ülkesinde kalmasıyla devam eder. Ardından yılanlar onu yakalayarak Şahmeran'ın karşısına çıkarırlar. Cansab başından geçenleri anlatırken, Şahmeran da kendi sırlarını Cansab'a anlatır. Ancak Cansab'ın bunları yeryüzüne taşımasından çekindiği için zoraki misafir etmeye başlar. Uzun bir süre burada yaşamaya çalışan Cansab'ın yalvarmalarına daha fazla dayanamayan Şahmeran onu serbest bırakmaya razı olur. Fakat gördüklerini anlatmamasını ve hamama gitmemesini öğütler. Aksi halde vücudunun yılan derisine dönüşeceğini ve Şahmeran'ı gördüğünün böylelikle anlaşılacağını söyler.

Cansab geldiği yerden geri döner ve uzun yıllar yaşadıklarından hiç söz etmez. Fakat ülkesinin hükümdarının bir süre sonra hastalanması, bu hastalığın çaresinin ise Şahmeran olması durumu değiştirir. Askerler ülkede Şahmeran'ı görenleri aramaya başlarlar. Üstelik bunun hamamda yıkanırken ortaya çıkacağı bilindiğinden de padişahın adamları tüm insanları teker teker hamamlara götürerek yıkanmalarını sağlamaktadır. Cansab bu kötü sınavdan kısa bir süre saklanarak kaçmayı basarsa da, sonunda yakalanıp şehre getirilir. Yıkanırken de tüm sırrı ortaya çıkar ve vücudu bir anda yılan pullarıyla kaplanır. Bunun üzerine Cansab ikna edilerek Şahmeran'ın yeri söyletilir. Kısa sürede yakalanan yılanların şahı Tarsus'taki Şahmeran Hamamı'nda öldürülür ve üç parçaya ayrılarak padişaha sunulur. İyileşen padişah Cansab'ı vezir yapar, ama efsaneye göre dünyadaki yılanların hiçbiri henüz bunu bilmemektedirler ve öğrendiklerinde tüm insanlara saldıracaklardır."

ŞAHMARAN'IN ANLATILAN DİĞER VERSİYONLARI

Şahmeran Fransızca bir kelime olup 'Yılanların Şahı' anlamına gelen Şah-ı Maran'dan geliyor. Şahmeran figürü bir yılan, bir ejderhadır. Baş kısmı insan olan ve yılanla insanın birleşmesinden meydana gelmiş doğaüstü bir yaratık olarak bilinmektedir. Yılan figürleri genel olarak kötülük ve uğursuzluğa bağlansa da insan başlı Şahmeran doğurganlığı ile bereket ve bilgeliğin temsilcisi olmuştur. Anadolu'da uğur getirmesi için Şahmeran resimlerinin kadınlar tarafından odaların duvarlarına asıldığı bilinmektedir. Pek çok farklı anlatılan Şahmeran efsanesi bulunmaktadır ama bunlar genel olarak birbirlerine benzerken zaman, mekan ve kişiler değişikliğe uğramaktadır.

Tarsus İle ilgili olan efsane ise iki farklı şekilde anlatılıyor. İnsanların inançlarına göre, yılanların efendisi Şahmeran İlçemizin 15 Km. Kuzey doğusundaki bir Ortaçağ kalesinde yaşarmış. Yine bu efsaneye göre; bütün yılanlar

bu kalede kalırmış. Efendileri Şahmeran ise, gözleri kilometrelerce uzağı görebilen doğaüstü güçlere sahip bir yaratıkmış. Şahmeran bir gün Tarsus Beyinin dünyalar güzeli kızını hamamda görmüş ve görür görmez aşık olmuş. Tarsus Beyinden kızı isteyen Şahmeran'a Tarsus Beyi kızını vermek istememiş. Bu durum üzerine Şahmeran, beyin kızını kaçırmaya karar vermiş. Bütün hazırlıklarını bitirdikten sonra kızın hamamda olduğu bir gün buraya gelmiş. Ancak Tarsus Beyinin adamları niyetini anlayıp Şahmeran'ı orada öldürmüşler.
Şahmeran'ın öldüğünü duyan kaledeki diğer yılanlar şehri basıp bütün Tarsus halkını sokarak mzehirlemiş ve efendilerinin intikamını almışlardır.

Efsanenin diğer bir anlatılış şekline göre de Tarsus Beyi dermansız bir hastalığa yakalanmıştır. Derdini çözmek için gelen bütün hekimler çaresizlik içinde kalmış, ellerinden hiçbir şey gelmemiş. Tarsus Beyini tedavi etmeye gelen hekimlerden biri, bu hastalığının dermanının Misis Kalesi'nde bulunan Şahmeran'ın gözlerini yemek olduğunu söylemiş. Bu durum üzerine Tarsus Beyinin bütün adamları Tarsus'u dolaşarak Şahmeran'ı aramaya başlamışlar. Tarsus Beyinin durumu her geçen dakika daha da kötüye gidiyormuş. Bir gün daha önce hayatını kurtardığı biri, Şahmeran'a ihanet ederek onun hamamda saklandığı söylemiş. Şahmeran'ın yerini öğrenen beyin adamları yılanların efendisini hamamda yakalayıp hemen orada öldürmüş ve Şahmeran'ın gözlerini Tarsus Beyine yedirmişler. Tarsus Beyi Şahmeran'ın gözlerini yemiş ve iyileşmiş.

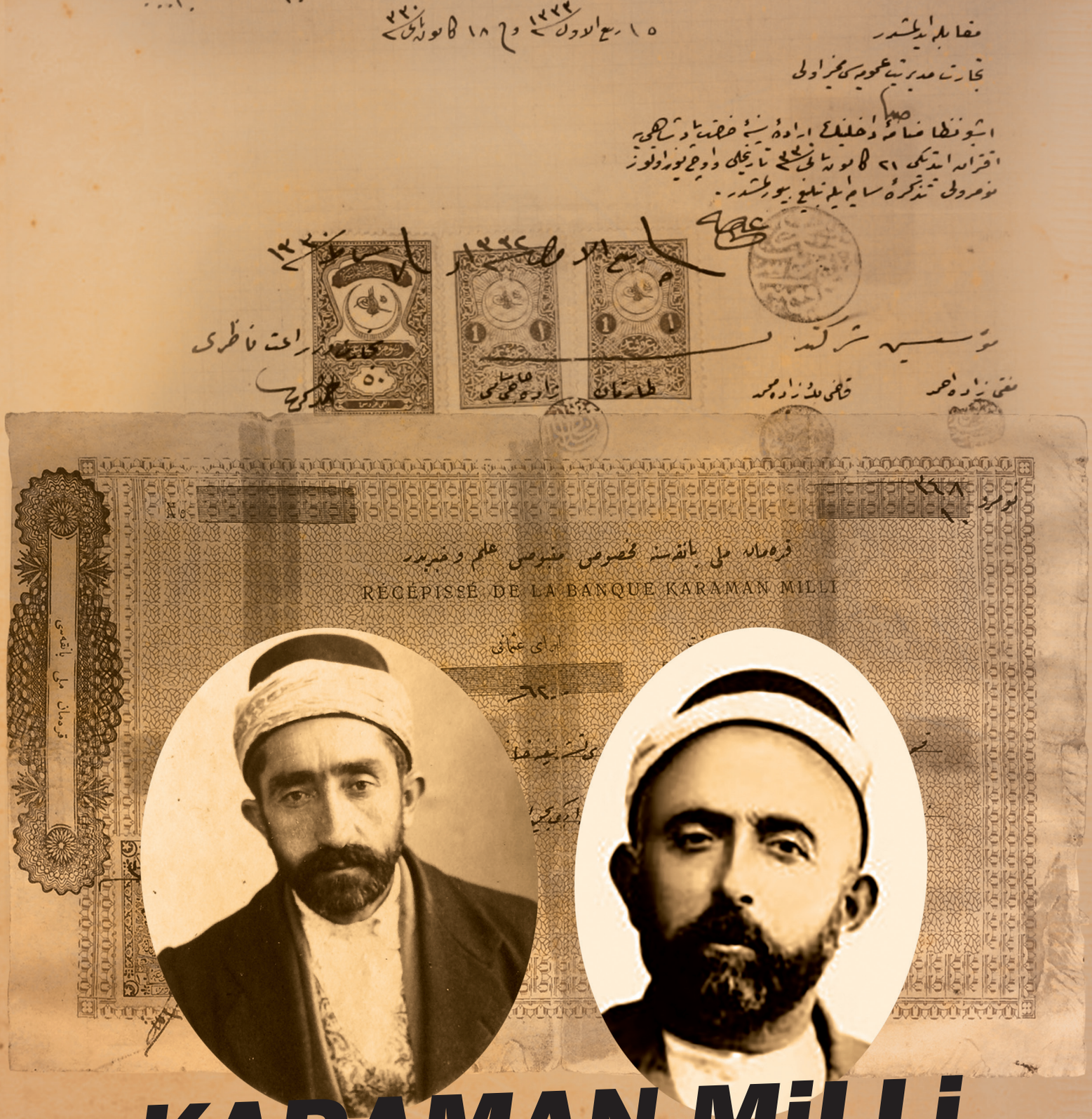

KARAMAN MİLLİ BANKASI

Türklerin sermaye ile tanışma serüveni

Yusuf Yıldırım'ın Kaleminden

Günümüz sermaye grupları ile ülke yöneticilerinin güç mücadelesiyle oluşan piyasa hareketliliği anında topluma da yansımaktadır.
Benzer süreçler 19-20. yy Osmanlısında da yaşanmış.
İttihat Terakki iktidarı, devleti tekrardan yapılandırıp bir dizi yenilik ve değişikliğe gitmek ister. Ama her girişimde dirençle karşılaşır. Özellikle Selanik merkezli para piyasasını ve ticaret ağını yöneten Ermeni, Rum ve Yahudi tüccarlar menfaatlerine olmayan icraatlara destek vermediği gibi engel de olmaktadır.
İttihat ve Terakki Partisi ileri gelenleri, bu gücü kırmak için Türkler başta olmak üzere Müslümanlara yönelik ekonomik düzenlemeler yapar. Ticaret Kanunnamesi içinde yer verilen Osmanlı Anonim Şirketleri de bu ekonomik teşviklerin önemlilerindendir. Ki, Müslümanların ekonomide daha etkin rol almaları amaçlanmaktadır.
Elektrik, ulaşım, ticaret ve bankacılık başta olmak üzere birçok sektörde 300 kadar Osmanlı Anonim Şirketi kurulur. Bunlardan 30 kadarı da Milli Banka Anonim Şirketi ünvanlı yerel bankadır.
Karaman Milli Bankasını özel kılan durum ise iletişim ve ulaşım imkânlarından oldukça uzak 5000 nüfuslu küçük bir kasaba olan Karaman'da kurulmuş olmasıdır.
20. yyın başında İç Anadolu'un güneyinde kendi halinde, gündelik hayatın içine gömülmüş küçük bir kasaba olan Karaman'da birkaç girişimcinin banka kurduğunu düşünmek bir yana hayal etmek bile inanılacak bir durum değildir. Sapancalı Hasan Hüsnü'nün 1922 yılı tespitlerinde olduğu gibi "halk; cehaletin içinde, dünyadan habersiz; yenilik ve değişikliklere karşı vurdumduymaz bir yaşam" sürmektedir. (Hüsnü, 1922, 2) Bu durum aslında tüm Osmanlı ülkesini sarmıştır. Ve halen de geçerlidir.
Şehri uykusundan uyandırmak için "girişimci, gayretli ve üretken kişi ve işletmelere" ihtiyaç vardır. Demiryolu geçtiği her şehri bayındır yaparken Karaman bu nimetten yeterince faydalanamamaktadır. Yine de daha geriye bakıldığında kısmî bir uyanmadan bahsedilebilmektedir. Özellikte ticaret gayrimüslimlerden Türklere geçmiştir. Devletin hayata geçirdiği yeni düzenlemelerle kurulan şirketler, önemli imtiyazlara sahiptir. Buna rağmen şirketlerin çoğu kalıcı olamamıştır. (Hüsnü, 1922, 2)
Sapancalı'nın bahsettiği bu şirketler; Karaman Millî Bankası, Karaman Emniyet Şirketi, Karaman Celeb Şirketi, Karaman Anonim Şirketi, Karaman Ziraat ve Ticaret Anonim Şirketidir. (Atalay, 2010, 252, 351) Bu şirketlerden geriye sadece isimleri kalmıştır. En fazla bilgi sahibi olunan ve uzun süreli olanı Karaman Milli Bankasıdır. Diğerlerinin kim/kimler tarafından, ne zaman ve nasıl kurulduklarına dair bilgi ya mevcut değildir ya da çok azdır.
Karaman Milli Bankasının birincil kaynakları

20 milli banka ortağının dilekçedeki isim ve mühürleri

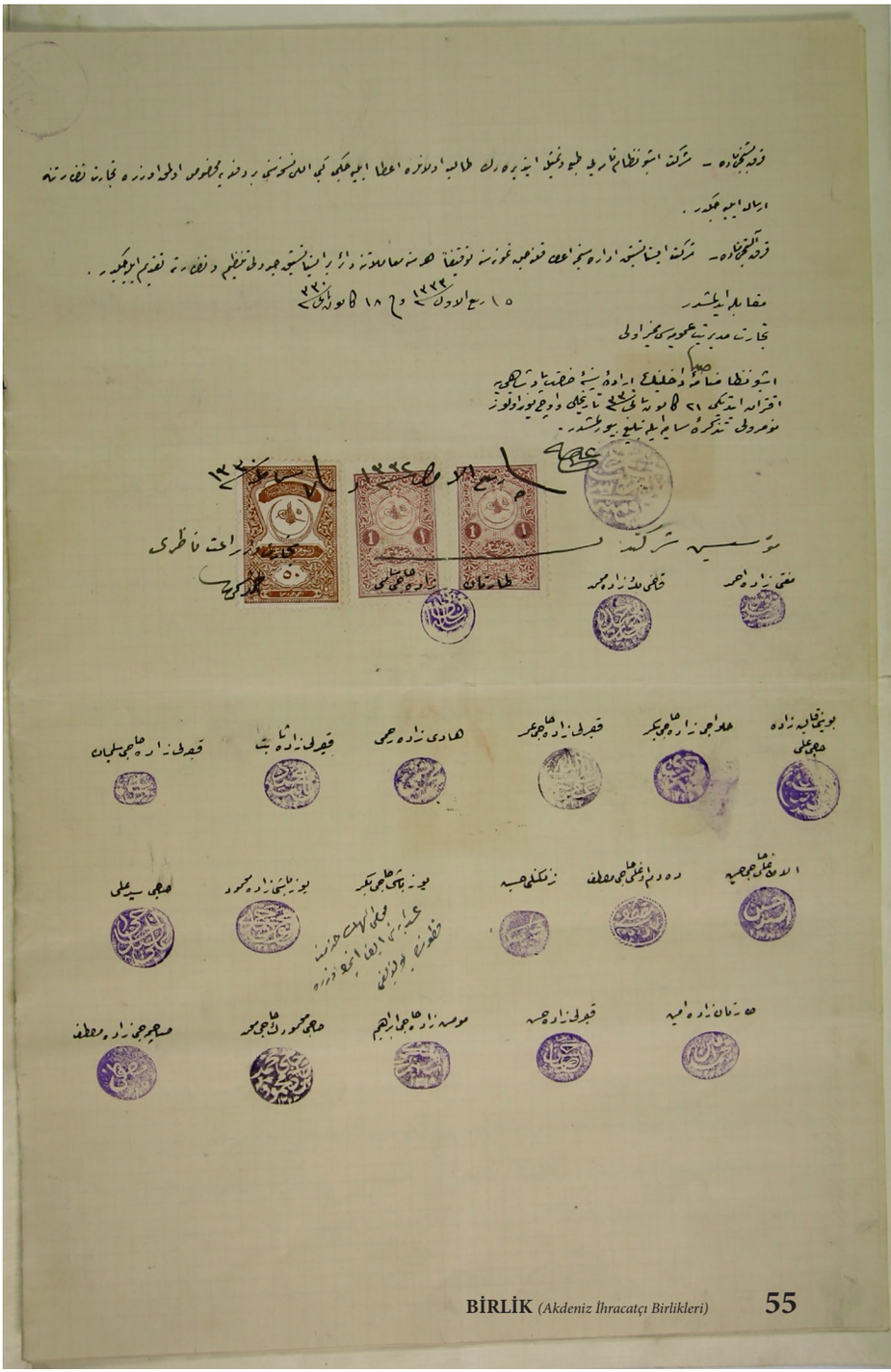

ve halen çok az da olsa aktarılan sözlü kaynaklar; şehrin hafızasına önemli bir katkı yapmaktadır.

Bankanın kurucuları

Ülke genelinde 30'u bulan milli bankalar; çok ortaklı bir yapıya sahiptir. Şirketin ortaya konulan sermayesi, bir kişinin karşılayabileceği miktarın üstündedir. Dolayısı ile milli bankalar; birbirini çok iyi tanıyan ve birbirine güveni tam olan kişilerin diğer bir deyişle dostların ortaklığıdır. Karaman Milli Bankası ortakları arasında da böyle bir ilişki ve güvenin olduğu açıktır.

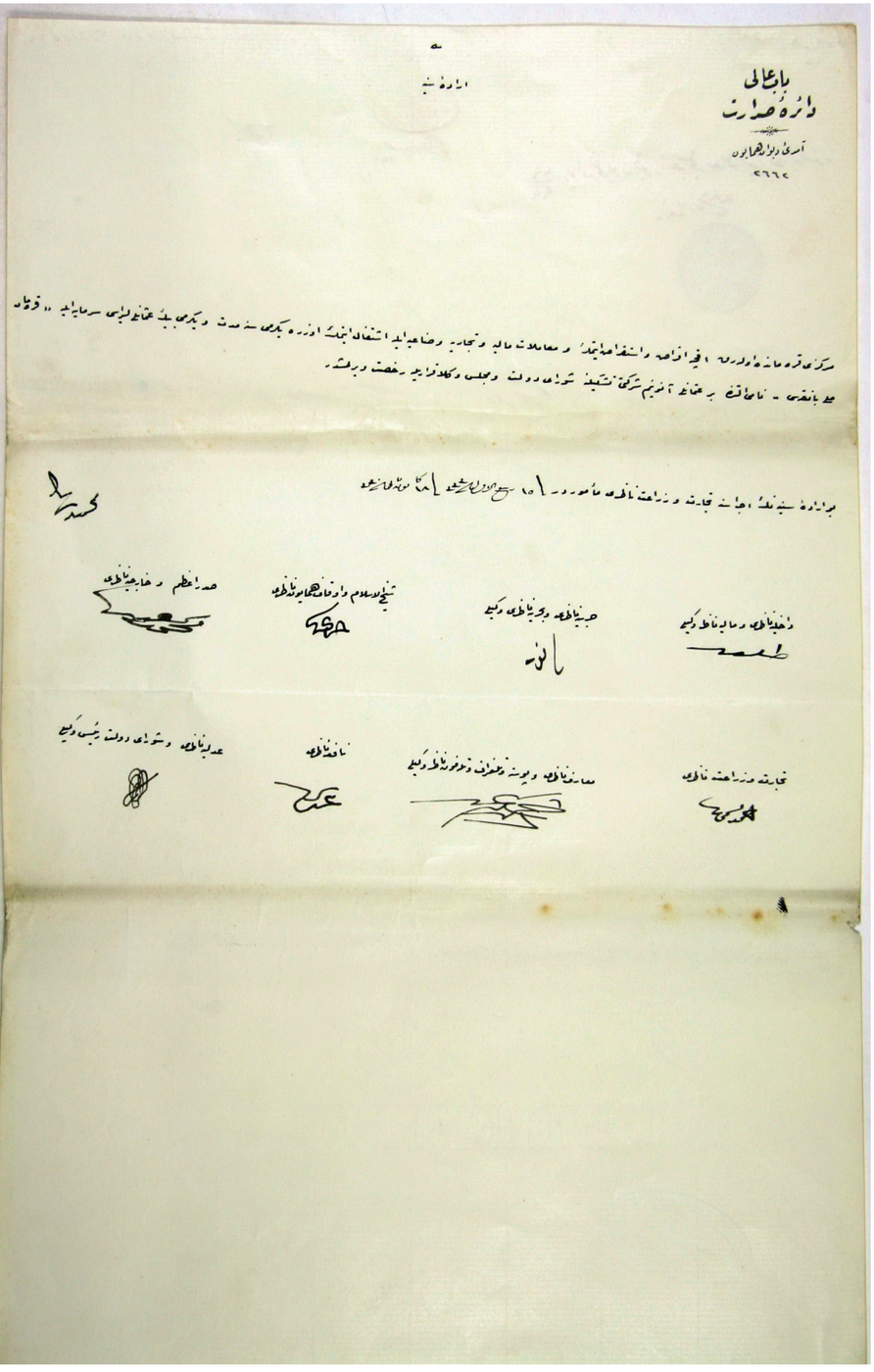

Karaman Milli Bankası kurucularının tamamı şunlardır (BOA, 1915, 5):

Aladağlı Hacı Hüseyin
Boynukalınzâde Hacı Ali
Dedem oğlu Hacı Mustafa
Hacı Mahmud'un Hacı Mehmed
Hacı Seyd Ali
Hâdizâde Rahmî
Helvâcızâde Hacı Bekir
Kadıbeyzâde Mehmed
Kayserilizâde Hacı Ömer
Kayserilizâde Hacı Süleyman
Kayserilizâde Hasan
Kayserilizâde Sâbit
Müftîzâde Ahmed
Müminzâde Hacı İbrahim
Saçmacızâde Mustafa
Tartanzâde Emin
Tartanzâde Hacı Sami
Yüzbaşı Hacı Bekir
Yüzbaşızâde Mahmud
Zengenli Hüseyin

Yirmi kurucu ortaktan ikisi Tartanzâde, dördü Kayserilizâde, biri Boynukalınzâde, biri de Hâdizâde'dir. Ortaklar hakkında en sağlam bilgileri; 1931 doğumlu Talat Duru, İbrahim Rıfkı Boynukalın ve Remzi Tartan vermiştir.

Boynukalınzâde Hacı Ali Ağa, 1890'larda belediye meclis üyesi, 1897'de yapılan taş binanın da müteahhididir. (Taş Bina Kitabesi; Konya Vilâyet Salnâmesi 1893, s136; 1894, s. 134)

Boynukalınlar sülalesinin soyağacını 1800'lere kadar çıkaran Rıfkı Boynukalın, Boynukalınzâde Hacı Ali hakkında daha sağlıklı bilgi vermiştir. Boynukalınzâde Hacı Ali muhtemelen 1858-1926 yılları arasında yaşamış ticareti seven müteşebbis bir iş adamıdır. Boynukalınzâde Hacı Ali, Anı Bisküvi sahipleri Boynukalın kardeşlerin babaları Fahri Boynukalın'ın dedesi Ahmet Efendi'nin kardeşidir. Boynukalınzâde Hacı Ali'nin üç çocuğu olmuştur. Bunlar; Tahir Boynukalın (Emekli Hâkim, 1911-2006), Nuri Boynukalın (1925-1980) ve kızı Hayriye Tümer'dir. Tahir Boynu-

kalın, hayatı boyunca adil kararlar veren görev yaptığı şehirlerde sevilen ve sayılan bir hukuk adamıydı. (Rıfkı Boynukalın, 01/03/2017 tarihli notu)

Rıfkı Boynukalın'ın araştırmalarına göre Boynukalınzâde Hacı Ali Boynukalın'ın soyu günümüze şu kuşaklar ile gelmiştir: Boynukalınzâde Hacı Ali'nin oğlu Tahir Boynukalın'ın Işıl Boynukalın Soyer, Aysun Boynukalın Yücekal, Doğu Boynukalın ve Doğan Boynukalın isimli dört çocuğu olmuştur. Çocukları ve torunları Aşkın, Coşkun, Ceyda, Onur, Begüm, Yeliz, İstanbul'da yaşamaktadır. (Rıfkı Boynukalın, 10/03/ 2017 tarihli notu)

Boynukalınzâde Hacı Ali'nin kızı Hayriye Tümer'in Nüzhet, Nimet, Rıfat ve Şevket Tümer adında dört çocuğu olmuştur. Şevket Tümer, Yargıtay üyeliği görevinde bulunmuştur. Şevket Tümer'in çocukları Nedret Doğu, Fikret Tümer ve Fikret'in kızı Burcu'dur (Ankara'da yaşıyorlar). Rıfat Tümer ve tek çocuğu Prof. Dr. Aşkın Tümer, Ankara'da yaşamaktadır. Nimet Hanım da Adana'da yaşamaktadır. (Rıfkı Boynukalın, 10/03/ 2017 tarihli notu)

Boynukalınzâde Hacı Ali'nin üçüncü çocuğu Nuri Boynukalın'ın üç evladı vardır. Bunlar; Seçkin, Sevgi ve Seher'dir. Seçkin Boynukalın'ın Nazlı Özdemir, Nazan ve Nuri isimli üç çocuğu olmuştur. Sevgi'nin çocukları ise Ercan ve Ersan'dır. (Rıfkı Boynukalın, 10/03/ 2017 tarihli notu)

Talat Duru'nun anlatımı ile Boynukalınlar çok geniş bir sülaledir. Çok sağlam karakterlidirler. Yaşamı boyunca sevilen, sayılan ve Karaman'ın önemli şahsiyetlerinden Fahri Boynukalın (1909-1970), banka kurucu ortağı Hacı Sami Tartan'ın en büyük kızı Melahat Hanım (1915-1974) ile evlenmiştir. Bu evlilikten Beyhan, Nefsan, İbrahim Rıfkı, Ömer Nazım, Emel, Ali Kemal, Ahmet Vefik kardeşler, Boynukalınlar sülalesinin yaşayan en önemli temsilcileridir. (Remzi Tartan, 25/01/2017; Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme) Erkek kardeşler, sektörünün en büyüklerinden olan Anı Bisküviyi yönetmektedir.

Yine geniş bir sülale olan Kayserilioğullarından yakın tarih boyunca Karaman'da önemli görevler üstlenenler olmuştur. Milli Bankada Kayserilioğullarından dört ortak vardır. Bu ortaklardan en fazla tanınan ve bilineni Kayserilizâde Hacı Ömer'dir. 1928-1930 dönemi Karaman belediye başkanıdır. Emin ve İbrahim Kayserilioğlu'nun babasıdır.

Kayserilizâde Sabit ise Karaman Lisesi kâtibi (memuru) Ziya'nın ve Faik Kayserilioğlu'nun babasıdır. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Kayserilizâde Hasan, Tartanzâde Hacı Sami'nin kayınbiraderidir. Hacı Sami Tartan'ın ilk hanımı Kayserilioğullarından Habibe Hanım idi. Karaman'ın ilk çocuk doktoru Ali Haydar Savaşan da Kayserilizâde Hasan'ın oğludur.

1927 tarihli yapılandırma Atatürk'ün Osmanlıca imzası ile

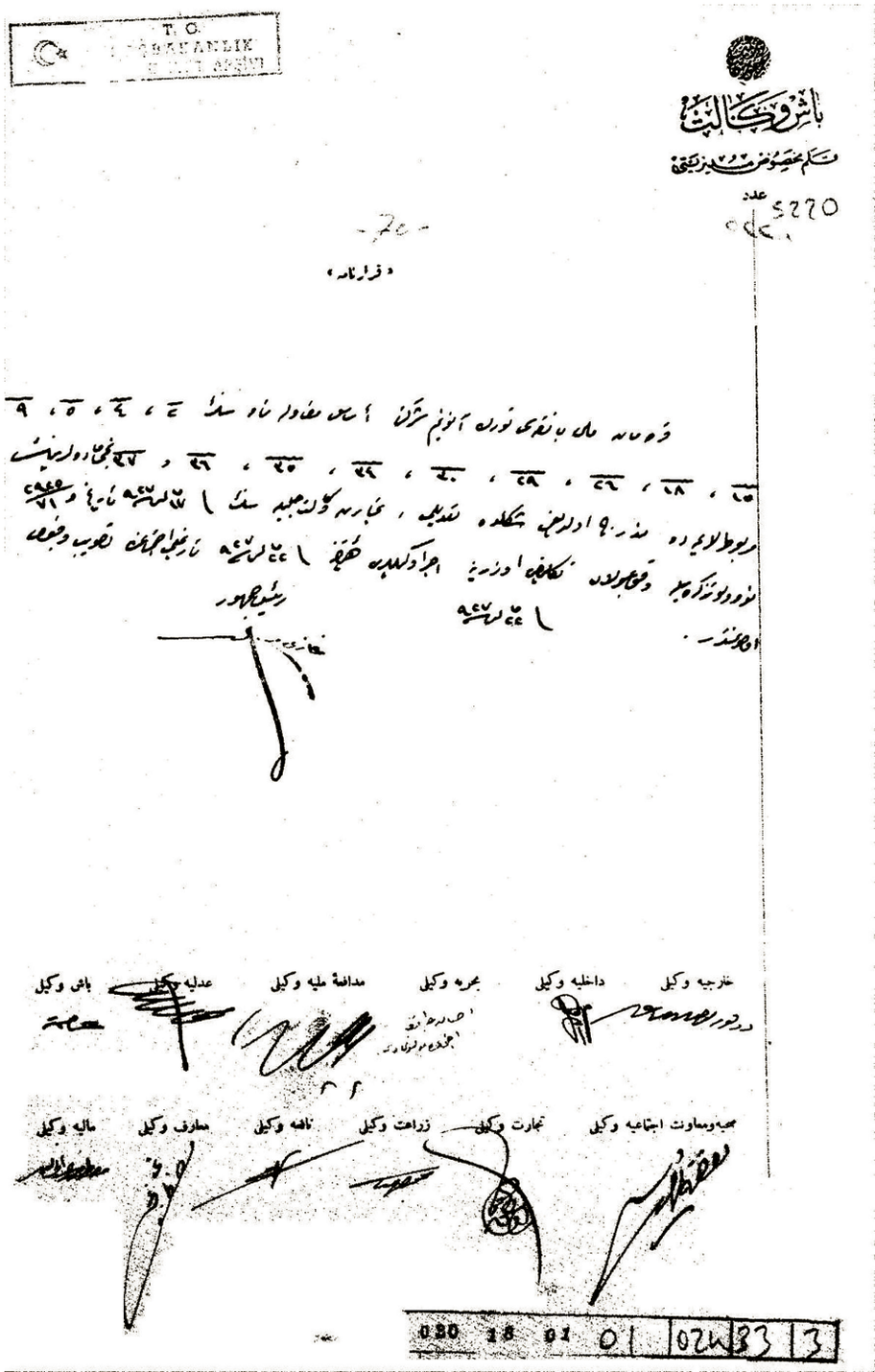

Soyadı Kanunu sonrası Kayserilioğlu yerine Savaşan soyadını almıştır. Hacı Sami Tartan ile Kayserilizâde Hasan'ın Kumpanyadan da ortaklığı vardır. Kumpanyanın Ereğli şubesini kurucu hissedar ve ortak olarak Kayserilizâde Hasan yönetmiştir. (Remzi Tartan, 26/01/2017 tarihli görüşme)

Kayserilioğullarının günümüz kuşaklarının bir kısmı Karaman'da yaşamaya devam ederken bir kısmı da eğitim ya da iş hayatı dolayısı ile Karaman dışında yaşamaktadır.

Kadıbeyzâde Mehmed'in Ziya Özden, Şevket Kadıoğlu ve Fahri Özden adında üç oğlu; Fadim Özatay, Atike Göncü, Zeliha Göncü ve Dudu Demircioğlu adında dört kızı olmuştur. Ziya Özden ve hanımı Rukiye, sonradan Mekke'ye yerleşerek orada vefat etmiştir. (Rıfkı Boynukalın, 14/03/2017 tarihli notu) Son dönemlerinde inzivaya çekildiği söylenir. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme) Kabirleri kutsal topraklardadır. Ziya Özden'in iki çocuğu, Selami ve Yıldız'dır. (Rıfkı Boynukalın, 14/03/2017 tarihli notu) Kadıbeyzâde'nin oğlu Fahri'nin çocuklarından Yüksek Mimar Emel Evgin, Erol Evgin'in eşidir. Diğer çocukları Şenel, Yenel ve Falih'tir. (Rıfkı Boynukalın, 14/03/2017 tarihli notu; Remzi Tartan, 26/01/2017 tarihli görüşme) Şevket Kadıoğlu'nun evlatları Mehmet, Adnan ve İlhan'dır. Kadıbeyzâde Mehmed'in torunlarının çoğu İstanbul'da yaşamlarını sürdürmektedir. (Rıfkı Boynukalın, 14/03/2017 tarihli notu)

Hâdîzâde Rahmî, Mümtaz Eriş'in babasıdır. Aşkı'nın oğlu Manifaturacı Nuri Ölçer, Hâdîzâde Rahmî'nin yeğeni olması gerekir. Aşkı'nın Nuri diye söylenirdi. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Müftüzade Ahmed, Tartanzâdelerin halasının oğludur. (Tartan, 2016,389-405) Babası İbrahim Hulusi Efendi Karaman müftüsü iken istifa ederek İstanbul'a taşınmıştır. Annesi Tartanzâde Emin Efendi'nin kızı, Tartanzâde Hacı Sami'nin kız kardeşi Neslihan Hanım'dır. (Remzi Tartan, 26/01/2017 tarihli görüşme) Asil ve saygın bir insandır. Kızlarının adı Şehvar, Fahriye, Zehra ve Hürrem idi. Şehvar Hanım benim (Talat Duru) ilkokul öğretmenimdi. Binici okulundan Selçuk isimli bir yüzbaşı ile evlendi. Hürrem'in herhangi bir mesleği yoktu. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme; Remzi Tartan, 26/01/2017 tarihli görüşme) Cumhuriyetin ilk operatör doktorlarından ve Milli Eğitim Bakanlığı yapmış İbrahim Öktem de Müftüzâde Ahmed'in oğludur. (Remzi Tartan, 26/01/2017 tarihli görüşme)

Saçmacızâde Mustafa; Karaman'ın köklü bir sülalesi olan Saçmacılar'dandır. Yunus Emre Camii karşısında (kıble-doğusuna düşen sokak) iki katlı bir evde otururlardı. Baha Kayserilioğlu, Saçmacızâde Mustafa'nın yeğeni olurdu. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Tartanzâde Emin, Tartanzâde Hacı Sami'nin

1931 tarihli yapılandırma Atatürk'ün latin alfabeli imzası

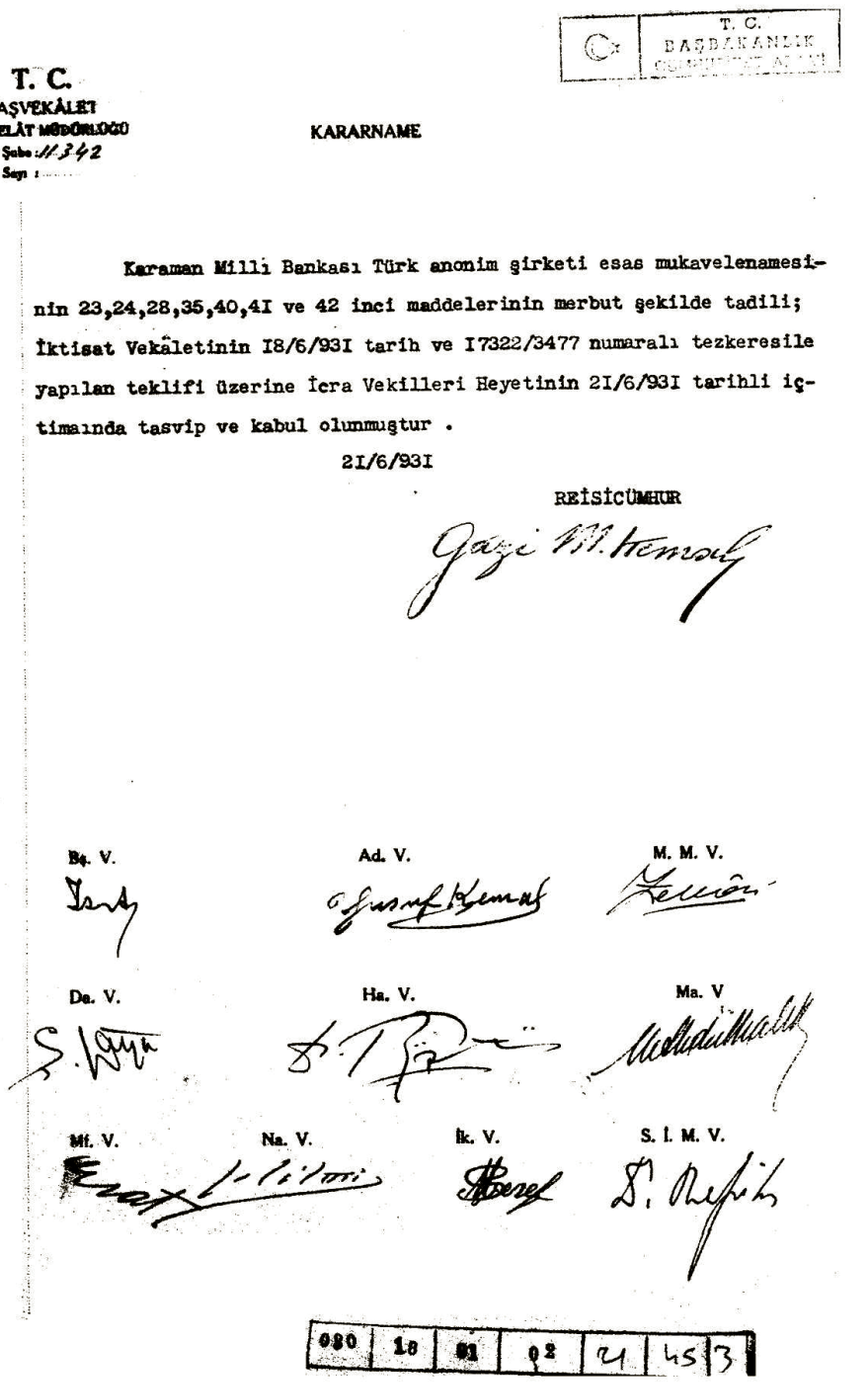

T. C.
BAŞBAKANLIK

T. C.
BAŞVEKÂLET
MUAMELÂT MÜDÜRLÜĞÜ
Şube: 11342
Sayı:

KARARNAME

Karaman Milli Bankası Türk anonim şirketi esas mukavelenamesinin 23,24,28,35,40,41 ve 42 inci maddelerinin merbut şekilde tadili; İktisat Vekâletinin 18/6/931 tarih ve 17322/3477 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 21/6/931 tarihli içtimaında tasvip ve kabul olunmuştur.

21/6/931

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V. Ad. V. M. M. V.

Da. V. Ha. V. Ma. V

Mf. V. Na. V. İk. V. S. İ. M. V.

080 | 18 | 01 | 02 | 21 | 45 | 3

kardeşidir. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Karaman'da Zengenli Hüseyin diye üç kişi bilinirdi. Birincisi Manifaturacı Goca Hüseyin; ikincisi Goca Musa'nın kardeşi Hacı Hüseyin idi. Bir de Delibaş İsyanı'na katılmış "Ateş İmam" diye meşhur Zengenli Hüseyin vardı. Ateş İmam'ın Milli Banka ortağı olma ihtimali şüphelidir. Yani düşüktür. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Dedemoğlu Hacı Mustafa, Hisar'da (Kale Mahallesi'nde) oturan Dedemoğulları sülalesindendir. Beydilli Kara Ahmet damadı idi. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Helvacızâde Hacı Bekir, adı gibi helvacı idi. Helvacı dükkanı ve tayhanası vardı. Tayhanası, Canbazkadı Türbesi'nin karşısındaki sokak içinde idi. Helvacı Nuri Tosun ve Güdümenli Mehmet Efendi'nin oğlu zabıta memuru Behçet damatları idi. Helvacı Hacı Bekir Efendi'nin mezarı Hoca Mahmut Camii Haziresi'ndedir. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

Karaman Milli Bankasının en önemli ortağı kuşkusuz Hacı Sami Tartan'dır. Doğduğu 1861 yılından öldüğü tarih olan 1966 yılına kadar hareketli, girişken ve üretken bir hayat sürmüştür. 100 yılı aşan hayatının bir yarısı Osmanlı; diğer bir yarısı Türkiye'dir. Rüşdiye ve medrese mezunudur. Üç evliliğinden 17 çocuğu olmuştur. Üçüncü eşinden kızları Müjgan ve Zehra ile Ahmet Tartan ve Remzi Tartan yaşayan çocuklarıdır. (Remzi Tartan, 25/01/2017 tarihli görüşme)

Dönemine göre üst düzey bir hayat sürmüştür. Akranlarının çoğunun hayatı, Karaman'ın küçük bir sokağı ile sınırlı iken o, bir yandan maddi imkânların da avantajı ile İstanbul'da ticaret yapmış diğer yandan da şehzadelere kadar uzayan üst düzey temasları ile ülke sorunlarına halince kararınca kafa yormak istemiştir. Böylece Osmanlı ülkesini etkileyen siyasi ve ekonomik gelişmeleri bir bakıma içeriden görmüştür. Karaman'da iken küçük bir çevre ile sınırlı olan dünyası, İstanbul'da gördüğü ortam ve kurduğu ilişkilerle büyümüştür. Oradan elde ettiği tecrübelerle Karaman'ın ticari, zirâî, sanayiî ve hayvancılık hayatına yenilikler getirmiş; iş hayatında hedefler büyüterek ilerlemiştir. Bunlardan bir kısmı etkili olurken bir kısmı ise kendi çevresi ile sınırlı kalmıştır.

Milli Bankadan önce işletmeye başladığı "Kumpanya" ile geleneksel üretim ve işletmeciliğin dışına çıkarak ulusal hatta uluslararası ticaret yapmayı ve parayı yönetmeyi öğrenmiştir. Elde ettiği kazanımlarla bir yönetici gibi davranıp şehrin elektrik şebekesini kurma, modern zirai aletleri geliştirme ve kullanma gibi dönemine göre akla hayale gelmeyecek şehir ve toplum hayatına yararlı birçok projeyi başlatmıştır.

Hacı Sami Tartan, Karaman Milli Bankasının kuruluşunun tüm aşamalarında imzası olan biridir. Dostları Boynukalınzâde Hacı Ali Ağa'yı, Hâdizâde Rahmi Efendi'yi ve halasının oğlu Müftüzâde Ahmed Efendi'yi baştan bu işe dâhil etmiştir. Onlarla mektup yolu ile vs. defalarca görüşmeler yaparak bankacılık işinin gerekliliği ve menfaatleri üzerine bilgilendirme yapmıştır. (Tartan, 2016,389-405) Buradan anlaşılacağı üzere dönemin Karamanlı diğer girişimci ve sermayedarları olan Kayserilioğulları başta olmak üzere diğer ortakları bu şekilde ikna ettiği anlaşılmaktadır.

Aladağlı Hacı Hüseyin, Hacı Mahmud'un Hacı Mehmed, Müminzâde Hacı İbrahim, Yüzbaşı Hacı Bekir, Yüzbaşızâde Mahmud'un kim olduğu soylarının hangi soyadı ve kimlerle devam ettiği hakkında yeterli bilgi yoktur. Bu kişilerin kimler olduğunun tespiti için ayrıca bir araştırma gerekmektedir. Belki de bu çalışma yayımlandıktan sonra sözlü kaynak oluşacaktır.

Bankanın ismi ve kuruluş tarihi

Banka, Karaman Milli Bankası Osmanlı Anonim Şirketi adı ile 31 Ocak 1915 (Hicri 15 Rebîulevvel 1333 ve Rumi 18 Kânûn-ı Sânî 1330) tarihinde yayımlanan padişah Mehmed Reşâd imzalı irâde-i seniyye (padişah imzalı emirler) ile kurularak faaliyetlerine başlamıştır. İrâde-i Seniye altında imzası bulunan padişah ve nazırlar şunlardır:

Padişah Mehmed Reşad

Dâhiliye Nâzırı ve Mâliye Nâzırı Vekîli Tal'at Paşa

Harbiye Nâzırı ve Bahriye Nâzırı Vekîli Enver Paşa

Şeyhulislâm ve Evkâf-ı Hümâyûn Nâzırı Ürgüplü Mustafa Hayri Efendi

Sadrazam ve Hâriciye Nâzırı Mehmed Said Paşa

Ticâret ve Zirâ'at Nâzırı Ahmed Nesimî Bey
Ma'ârif Nâzırı ve Posta ve Telgraf ve Telefon Nâzırı Vekîli Ahmed Şükrü Bey
Nâfi'a Nâzırı Osman Nizami Paşa
Adliye Nazırı ve Şûrâ-yı Devlet Re'îs Vekîli Halil Bey

Bankanın merkezi

Tüzüğüne göre Karaman Milli Bankasının merkezi Karaman'dadır. Duruma göre Osmanlı Devleti'nin çeşitli illerinde ve yabancı ülkelerde şubeler açabilme yetkisine sahiptir. (BOA, 1915, 1, İç tüzük ikinci ve üçüncü madde)

Karaman Milli Bankası, Karaman'da Canbazkadı Abdurrahman Efendi Türbesi'nin 60 m kadar çaprazında bulunan ve halen de Tartanlara ait üç katlı binada hizmet vermiştir. Karaman Milli Bankası kapandıktan sonra Sümerbank mağazası olarak hizmet vermiştir. (Talat Duru, 24/01/2017 tarihli görüşme)

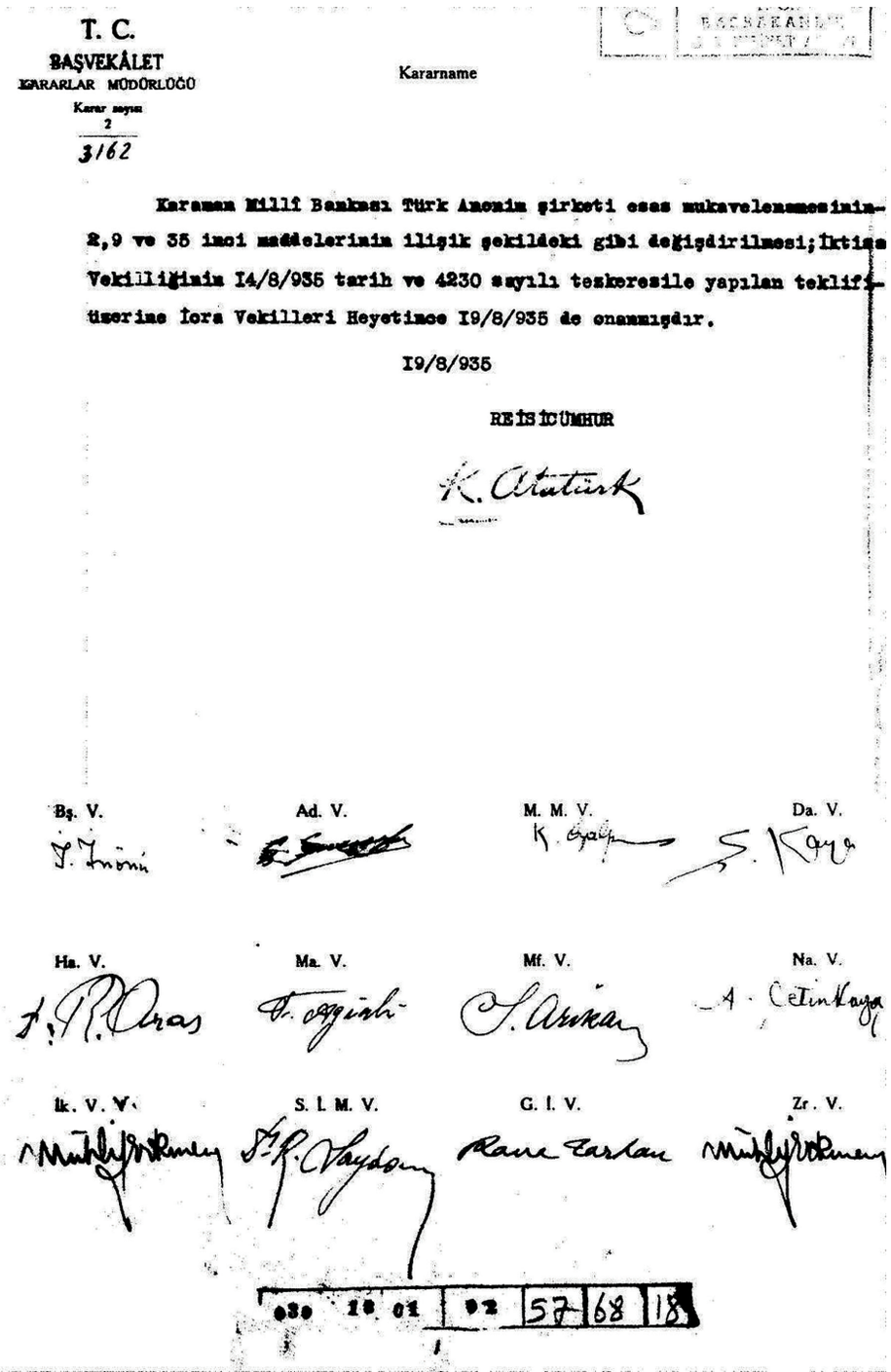

T. C.
BAŞVEKÂLET
KARARLAR MÜDÜRLÜĞÜ
Karar sayısı
2
3162

Kararname

Karaman Millî Bankası Türk Anonim şirketi esas mukavelenamesinin 2,9 ve 35 inci maddelerinin ilişik şekildeki gibi değişdirilmesi; İktisad Vekilliğinin 14/8/935 tarih ve 4230 sayılı teskeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 19/8/935 de onanmışdır.

19/8/935

REİSİCÜMHUR

K. Atatürk

Bş. V. İ. İnönü
Ad. V.
M. M. V. K. Ayalp
Da. V. S. Kaya
Ha. V. H. R. Oras
Ma. V.
Mf. V. S. Arıkan
Na. V. A. Cetin Kaya
İk. V. V. Muhittin Birgen
S. İ. M. V. H. R. Saydam
G. İ. V. Rauf Tarhan
Zr. V. Muhittin Birgen

030 18 01 92 57 68 18

Kuruluş amacı

Karaman Milli Bankası, borç para verme-alma işlemleri yanında her türlü mâlî, ticârî, sınâî, madenî menkul değerlerle iş yapmak ve bunlarla ilgili imtiyazları almak üzere kurulmuştur. Bu menkulleri kendi adına veya başkası adına alır, işletir ya da işletmek üzere başkasına verir. Artırma (müzayede) ve eksiltme (munakasa) işlemlerine katılır. Her türlü rehin, kefillik ve ciro teminatı ile belediyeye ve şahıslara borç verip alma, her türlü çek, poliçe ve havale işlemi yapma kısaca tüm bankacılık işlemleri yapmak üzere yetkilidir. (BOA, 1915, 1, İç tüzük birinci madde)

İmtiyaz süresi

Şirketin çalışma süresi olağanüstü bir durum olmadığı sürece 20 yıldır. (BOA, 1915, 1, İç tüzük dördüncü madde)

Bankanın sermayesi

Banka iç tüzüğü 5,6,7,8,9 ve 10. maddelerinde şirketin sermayesi, sermaye artırımı ve hisse senedi düzenlemesi hakkındadır. (BOA, 1915, 2)

Buna göre şirket sermayesi 20.000 Osmanlı Lirası olarak belirlenmiştir. Bir hisse beş lira karşılığındadır. Toplamda 4.000 hisse vardır.

İdare meclisi /Yönetim kurulu

İdare meclisinin yapısı ile çalışma kapsam ve biçimi nizâmnâme-i dâhîlînin (iç tüzüğün) 11-21. maddelerle belirlenmiştir. (BOA, 1915, 2)

Şirketin işlerini ve menfaatini gözetmek üzere genel kurul tarafından belirlenen altı kişi ile bir idare meclisi oluşturulur. İlk üç sene boyunca üyeler şirket kurucu üyeleri arasından seçilir. Bu üyelerin Osmanlı tebe'asından olması şarttır.

Üç sene sonunda yeni idare meclisi kur'a yöntemi ile belirlenir. Bundan sonra her yıl kıdem esasına göre üç üye meclise atanır.

İdare meclisi şirketin her türlü işinde kayıtsız şartsız yetki ve izne sahiptir. Genel harcamaları belirler, açılacak şubeler ve iç tüzüklerini düzenlemede, her türlü sözleşme imzalamada

yetkilidir. Her türlü alış veriş sözleşmesi yapar, her türlü yetkiyi isteyebilir ve kabul edebilir. Aldığı yetki alanına dair işlerin plan, proje, keşif defterlerini kontrol eder.

Hey'et-i umûmiye/Banka genel kurulu

Banka genel kurulu, düzenlenen surette belirtildiği üzere genel hissedarın toplanması ile gerçekleşir.

Genel kurul her yılın mart ayında normal olarak toplanır. Olağanüstü durumlarda da toplanabilecektir.

Genel kurul toplanmadan 20 gün önce merkezi hükümete haber verecektir. Hükümet adına da bir komiser (görevli) toplantıda hazır bulunabilecektir.

Genel kurula, idare meclisi başkanı başkanlık yapar. Başkanın olmadığı durumlarda idare meclisi kendi içinden birini başkan tayin eder. İdare meclisi içinden en fazla hisseye sahip iki üye, oylama hizmetini yerine getirir. Genel kurul kâtip reisi de oyları yazmak ile görevlidir.

Genel kuruldaki görüşme konuları çoğunluğun oyu ile karara bağlanır. Genel kurulda görüşülecek konular, idare meclisi tarafından maddeler halinde düzenlenir. Genel kurula idare meclisi tarafından teklif edilen görüşme maddeleri; toplantıdan on gün önce dolaşımdaki hisse miktarının en az yüzde yirmi beşine sahip hissedarlar tarafından teklif edilebilir.

İdare meclisinin teklifi dışında madde görüşmesi yapılamaz.

Genel kurul şirketin hesapları için üyelerden ya da dışarıdan bir ya da daha fazla müfettiş belirleyebilir.

Genel kurul her yılbaşında toplandığında şirketin genel hesapları ve çıkarlarına ait müfettiş raporlarının okunması ile başlar. Genel kurul okunan raporu ister kabul eder isterse reddeder. Daha sonra hisse başına dağıtılacak kar paylarını belirler. İdare meclisinin yeni üyelerini atar. Şirkete ait kesin kararları alır. Gerekirse idare meclisinin iktidarını genişletir.

Şirketin sene sonu hesapları

Karaman Milli Bankası için mali yılbaşı mart ayının başı; yıl sonu ise şubat ayının sonudur. (Rumi takvimin kullanıldığı dönemlerde yılbaşı mart ayı olduğundan mâlî işlemler de rumi takvime göre yapılırdı.)

İdare meclisi her sene sonunda şirketin alacak ve vereceklerini gösteren bir hesap defteri düzenler. Müvâzene defteri (envanter ve bilanço defteri) ile bu hesap defterini, genel kurul toplantısından 40 gün önce müfettişler inceleyecektir. (BOA, 1915, 34. madde)

Kar payının dağıtılması

Şirketin hisse senedi üzerinden senelik net karının yüzde üçü ihtiyat akçesi olarak ayrılır. Küsurat da ilk üç yıl sermayeye ilave edilir.

Net kardan kalanın yüzde sekizi de şirket kurucularına ayrılır. Kalan miktar da hissedarlara hissesi oranında dağıtılır. (BOA, 1915, 35.-36. madde)

İhtiyat akçesi

İhtiyat akçesi, senelik kârdan bir kenara ayrılan ve olağan üstü durumlarda kullanılmak üzere kullanılan paradır. Senelik kârdan ayrılan miktar, şirket sermayesinin dörtte birine ulaşılıncaya kesilir.

Şirketin süresinin bitiminde, taahhütleri yerine getirildikten sonra ihtiyat akçesi, hissedarlara iade dağıtılır. (BOA, 1915, 37. -38. madde)

Şirketin çalışma süresi ya da kapatılması

İdare meclisi her zaman için şirketin süresinin uzatılması, bitirilmesi, tasfiyesi ya da başka bir şirketle birleşmesi için genel kurulu toplantıya çağırabilecektir.

İdare meclisi, şirket sermayesinin dörtte birinin üç kez kaybolması durumunda şirketin devamı veya feshi yönünde karar vermek için genel kurulu toplantıya davet eder.

Şirketin imtiyaz süresi dolmadan feshi gerçekleşirse genel kurul, tasfiye işlemleri ve hesapların görülmesi için birkaç kişiyi görevlendirir. Tasfiye için görevlendirilenler, genel kurul kararı ve hükümetin müsaadesi ile şirketi bir başka şirkete ya da kişilere devredebilir.

Yukarıdaki madde hükümlerinin geçerli olması için genel kurula katılacakların en az şirket sermayesinin yarısına sahip hissedarlardan oluşması gerekmektedir. (BOA, 1915, 39.-42. maddeleri)

DEVAMI SONRAKİ SAYIDA...

AYA(AZİZE)TEKLA

St Paul ve St Pierre'den sonra gelir

Silifke'de yaşadı...

Hristiyanlığın tüm mezhepleri için saygın birisi. İşte hikayesi:

Nihayet, M.Ö. 100 yıllarında Anadolu topraklarında Romalılar görünmeye başladı.

Romalılar, Helen kültürü üzerinde oturmakla birlikte, onlardan farklı bir devlet ve toplum yapısına sahipti.

Bu nedenle Helen döneminden kalma birçok tapınağın isimini değiştirdiler.
Selefkos'un yaptırdığı Zeus tapınağı da Latince 'de aynı anlama gelmek üzere Jüpiter olarak değiştirildi.

Roma İmparatoru Cesar'ın öldürülmeden önce Silifke ve yöresini ziyaret ettiği ve ünlü Roma felsefecilerinden Çiçero'nun da Silifke ve yöresinde bir dönem valilik yaptığı tarih kayıtlarına geçti.

Cesar, M.Ö 44 yılında üvey evladı Brütüs tarafından öldürüldü.
Cesar'dan sonra komutanlar arasındaki taht kavgaları hızlandı.

Cesar'ın yakını olan Antonius Tarsus'a yerleşti; Cleopatra ile burada buluştu.
Ve işte o yıllarda bugünkü Filistin topraklarında bir Yahudi ailesinin çocuğu olarak İsa dünyaya geldi.

İsa; henüz genç yaşlarında Roma sisteminin kokuşmuşluğuna itiraz etmeye başladı.
Romalılarla işbirliği yapan Yahudi din adamları İsa'nın öldürülmesini talep ettiler ve nihayet 33 yaşındaki İsa, çarmıha gerildi.

Evet, İsa 0 yılında doğdu ve 33 yıl sonra öldürüldü.
İsa'dan üç yıl önce Tarsus'ta doğan St. Paul de Yahudi ailesinin çocuğu idi.
İsa'nın ününü duyduğu için Kudüs'e gitmişti.
St. Paul, İsa'nın öldürülmesinden sonra Anadolu'ya kaçtı ve İsa'nın din anlayışını yaymaya başladı.

St. Paul, her gittiği yerde dışlanıyordu.
Çünkü, Helen ve Roma döneminin egemen din anlayışı çok tanrılı pagan dini idi.
St. Paul ise tek tanrılı dini, yani Hristiyanlığı yaymaya çalışıyordu.
Isparta'nın Yalvaç beldesinde epeyce etkili oldu;

hakkında ölüm kararı alınınca Konya'ya kaçtı.

Konya'da gizli gizli vaazlar verirken, pencere kenarında genç bir kız onu dinliyordu. 17 yaşlarındaki bu kızın adı Thekla idi.
St. Paul Thekla'yı müthiş etkilemişti.

Böylece Hristiyanlık din hiyerarşisinde St Pool'den sonra gelen bildiğimiz Aya Thekla tarih kayıtlarına geçmeye başladı.

St Pool Konya'da Roma'da gitmişti. Roma da İmparator Neron tarafından yasadışı faaliyetler yürüttüğü gerekçesi ile öldürüldü.

Thekla, kendi dinsel amaçlarını gerçekleştirecek güvenilir bir yer arıyordu.

Yeni yer, Zeus'un kızı Atena'nın yönettiği Silifke'den başkası olamazdı.
Havariun Thekal M.S 50'li yıllarında Konya'dan Silifke'ye gelmişti.
Yani azize Thekla, rastgele değil, bilerek Silifke'yi seçti ve bugün Meryemlik olarak adlandırdığımız mağarada yaşamaya başladı

Thekla, Tıp ve Tarih gibi konularda çok bilgiliydi ve civar köylüleri bilgisi ile tedavi ediyor ve böylece hedeflerine ulaşıyordu.
Bu duruma, çevrenin egemenleri tepki gösterdi ve bakire Thekla'nın üzerine taciz etsin diye gençleri gönderdiler.

Daha başka biçimde tacizlere uğradı, ama hiç kimse onu öldürmeye cesaret etmedi, edemedi.

Evet, Thekla bilerek Silifke'yi seçmişti, çünkü Silifke halkı o zamanlar bile farklı inançlara saygılı bir kültür geliştirmişti.
Thekla, yaşadığı mağarada hristiyanlığı yayarken, Roma dini olan Zeus ve kızı Atena'ya karşı da yepyeni bir dini sembol oluyordu.

Bütün baskılara rağmen, civar köylüler Thekla'ya her gün yiyecekler getirdiler ve yaşamasını sağladılar.
Nitekim, örneğin hocası St. Paul, Neron tarafından Roma'da öldürülmesine ve bir çok hristiyanın benzeri süreçten geçmesine rağmen, yine de Romalıların egemenliğindeki Silifke'de Aya Thekla, bir nevi özgür yaşamıştır.

Thekla'nın Silifke'de yaşamış olması, Hristiyan dünyası için Silifke'yi önemli kıldı. Öte yandan, kimi kaynaklardan, 395 yılında Roma imparatorluğunun doğusunu kapsayan Konsülün Silifke'deyapıldığı belirtiliyor.

Bu iki tarihi olayın Silifke'nin inanç turizmine değer katması beklenir.
Aynı günlerde M.S 77 yılında Göksu'nun böldüğü Silifke'yi birleştiren bugünkü Taş Köprü yapılıyordu.

Dönemin Roma İmparatoru 9. Vespasianus idi. Oğulları Titus ile Domitianus Silifke'nin de

içinde bulunduğu geniş bir alanı yönetiyorlardı.
Thekla, st. Pol'ın öğrencisiydi. Pol ise İsa'dan sonra en önemli kişi olarak kabul ediliyordu. İşte bunun için Thekla'ya, daha sonra, azize anlamına gelen Aya unvanı verilmiştir.
Aya Thekla, Hristiyanlığın bütün mezhepleri için önemli bir kişiliktir.
M.S. 20' de doğdu, M.S 100 yılında Thekla, yaşadığı mağarada kayboldu.
Aya Thekla'nın öldüğü günlerde Silifke köprüsü harıl harıl işliyordu.

Silifke Klesi'nin kimler tarafından yapıldığı konusunda kesin bir bilgiye sahip değiliz.
Ancak kale içinde Selefkosların sarayının olduğu daha sonraki kaynaklarca anlatılıyor.
Silifke kalesi ve taş köprü'nün yapılması Silifke uygarlığının yepyeni bir döneme evrimleşmesi anlamına geliyordu.

Silifke'yi Selefkoslar kurmuştu, ama gelişmesini sağlayan Romalılar oldu.
Taş Köprünün yapılması bile Silifke'deki uygarlık düzeyinin hangi aşamaya vardığını göstermektedir.
Peki Romalılar Taş Köprüyü niçin yaptırdılar?
Kız Kalesi ve Narlı Kuyu antik limanları ile Uzuncaburç arasındaki yol daha önce yapılmıştı. Bu durumda hem bu liman kentlerinin hem de Uzuncaburç'u her şartta kontrol etmenin biricik yolu Taş Köprünün yapılması idi.

Uzuncaburç, yazları yönetici sınıf için iyi bir yaylalıktı.
Bunun dışında, Olba gelişmiş bir ticaret kentiydi.
İç Anadolu ile Akdeniz arasında önemli bir merkez görevini sürdürüyordu.

ADANA

İSMİ NEREDEN GELİYOR?

Efsanaye göre, Uranus'un Sarus ve Adanus adlarındaki iki oğlu TARSUSLULARI yenerek ADANA ve SEYHAN'ı kurdular...

Adana'nın çok eski bir tarihi vardır. Bizanslı tarihçi Stefan, Uranus'un iki oğlu Adanus ile Sarus'un Tarsuslularla savaşarak bu şehri kurduğunu, bunlardan birinin adını şehre, ötekinin de Seyhan Irmağı'na (Seyhan'ın eski adı Sarus'tur) verdiklerini söyler.

Hitit, Asur, Pers, Makedonya, Roma, Arap, Haçlı ve Selçuklu egemenliklerinden sonra Adana, Yavuz Sultan Selim zamanında Osmanlı Topraklarına katıldı.

Bir Efsane: Sümer ve Hitit kaynaklı bir efsaneye göre: Çok eski çağlarda Anadolu'da Adonis adında yakışıklı bir yiğit varmış. Çevredeki, yöredeki bütün kraliçeler, kral kızları ona aşıkmış. Kraliçeler, uzun kavgalardan sonra kendi aralarında şöyle bir anlaşmaya varmışlar. Her hafta birimizin yanında kalsın. Gel gör ki, Adonis bunların birine daha çok tutkunmuş ve onun yanında daha çok kalmış. Öteki kraliçeler bunu kıskanıp, söz birliği etmişler ve bir gün ormanda Adonis'le buluşma verip üstüne bir yaban domuzu saldırtmışlar ve kasığından yaralanan Adonis kanlar içinde can vermiş. Onu kurtarmak için koşan sevgilisi kraliçe, Adonis'i kanlar içinde ve ölü bulunca saçını başını yolmuş, "Ah Adonis! Ah Adonis!" diye ağlayıp dövünmüş. Ayaklarının dibinde gözyaşlarının döküldüğü yerde çiçekler açmış. Sümerli ve Hititli kadınlar bu acıklı aşk öyküsünü unutmamış, açan çiçeklerin başında onlar da "Ah Adonis" diye ağlamışlar hep. İşte Adana sözü, bu iki sözcüğün zamanla kaynaşmasından doğmuş.

Diğer bir Öykü: Adana'ya ait en eski yazılı kayıtlara ilk defa Anadolu yarımadasının en köklü medeniyetlerinden biri olan Hititlerin Kaya Hitabelerinde rastlanmaktadır. Boğazköy Metinleri olarak bilenen bu Hitit kitabelerinde M.Ö. 1650 yıllarında yazılmış bir yazıtta, Adana havalisinden URU ADANİA yani ADANA BELDESİ olarak bahsedilmektedir. Bu konuda sadece bu yazı dikkate alınacak olsa bile ADANA ismi en az 3640 yıllık bir geçmişe sahiptir.

Eski çağlarda Seyhan Nehri kıyılarının bol miktarda söğüt ağacı ile kaplı olması ve bu ağacın Mezopotamya kavimlerince AND ağacı olarak tanınması da yöre isminin oluşumunda etkili olduğu kanaatini yaratmaktadır.

Yine başka bir görüşe göre, ormanlık yörelerde yaşadığına inanılan Fırtına Tanrısı ADAD (Teşup) adının ormanları bol Toroslar ile Seyhan Nehri bölgesinin oluşturduğu Adana yöresine isim olarak verilmiş olduğuna inanılmaktadır. ADAD, Hititlerin ve TEŞUP da Suriye ve Mezopotamya kavimlerinin Fırtına Tanrısıdır.

Bu gruplar birbirine düşünce, isim ve yazı tarzlarını alıp verdikleri için gelişimin olması kuvvetle muhtemeldir. Fırtına Tanrısı yağmuru, yağmur da bereketi getirdiği için bu bölgede çok sevilen, sayılan bir Tanrı olarak yaşamış ve ona izafeten bu bölgeye de URU ADANİA yani ADADİN bölgesi de denmiş olması mümkündür.

Hititlerin etkisinde kalan Fenikeliler de Tarım ve Bitki Tanrısına ADONİS adını vermişlerdir. ADONİS "EFENDİ" anlamına gelmektedir. Bu yöre ile sıkı ticaret yapan ve buradaki zengin orman ve ova ürünleri ile ticaretlerini geliştiren Fenikelilerin, bu yöreye ADONİS'in yeri demeleri adet haline gelmiştir.

Başka bir görüş, bu ismin yörede meskun olan beyaz atlarla bir ilgisi olduğunu savunmaktadır. Perslerin kuvvetli bir imparatorluk oldukları dönemlerde, onların bir satraplığı haline gelen Adana yöresinin yıllık vergisini 360 beyaz at teşkil etmekteydi. Bu yöreye has olan bu değerli beyaz atların her yıl İran'a vergi olarak yollandığı arkeolojik kazılarda bulunan kayıtlarda ortaya çıkmıştır. Zamanın kullanılan dillerinde bu yöreyi tarif için bu beyaz at isminin de bir ilham kaynağı olması ihtimal dahilinde görülmektedir. Aynı kireç ve çakmak taşının da bölgeye isimlerini vermesi gibi..

Sırası ile bu bölgeye gelen her kavim, devlet ve gelişen her medeniyet kendi kültür anlatışı ve değerleri içerisinde beldelere isim vermiş ve isimlerin anlamlarını açıklamışlardır. Örnek vermek gerekirse; Homer'in İlyadasında Adana ismi olarak gösterilmiştir. Yine batıdan gelen kavimlerce Adana'yı kendi ilahları Uranus'ün kurduğu ve oğulları Adanos ve Sarosa anlatılır. Adana doğulu kavimlere göre Fırtına Tanrısı Adonis'in yeridir. Bütün bu inançlar çok tanrılı eski çağlara aittir.

Orta çağlarda özellikle M.S. 7. yüzyıldan itibaren İslam ordularının bu bölgeye gelişi ile yeni anlayışlar içinde yeni tanımları yapılmıştır. Arap tarihçilerinden İbnü-Adim, Adana isminin eski peygamberlerden Yafes'in torunu EZENE'den geldiğini yazdığı "Halep Tarihi" isimli eserle kanıtlamaya çalışmaktadır. Orta Doğu'nun peygamberler bölgesi olduğu ve pek çok eski peygamberlerin bugünkü Anadolu sınırları içinde yaşamış olduğu hatırlanırsa, bu açıklamanın nasıl geliştiğini anlamak daha kolay olur.

Daha ileriki yüzyıllarda Karcılzade Süleyman Şükrü Bey'in " Seyahat' ül-Kübra"

adlı seyahat kitabında ise Adana'nın eski isminin "BATANA" olduğu ve İslamlık devrinde "ADANA"ya çevrildiği savunulmaktadır. Hatta bunun "Fi Ezeneil Arz" ayetinden esinlenerek yapıldığını da açıklamalarına eklemektedir.

DANUNA isminin M.Ö. yaşayan kavimlerce bu bölge için kullanıldığı bilinen bir gerçek olup, bulunan kayıtlarda mevcuttur. Hatta Danunalıların yöre kurallarına ad ve paye verecek kadar kudretli oldukları da bilinmektedir. DANUNA adının asırlar boyunca değişerek zamanla BATANA ve daha sonra ADANA olması da çok kuvvetle muhtemeldir.

Yöreye gelen Türklerin yüksek Torosları aşıp güneye doğru sarkmaları sırasında yöreye "Çukurova" adını vermeleri de doğanın insanlara verdiği ilhamın güzel bir örneğidir.

Osmanlı idaresinde Adana birçok değişik yazılışlarla kayıtlara geçmiştir. Bunlardan birkaçı; Erdena, Edene, Ezene ve hatta Azana olarak eski takrir defterlerinde, sicil kayıtlarında ve fermanlar da yer almıştır. Gezici aşiretlerin zorunlu olarak 1872'den itibaren devlet zoru ile bölgeye yerleştirilmesi ve toprağa bağlanması sırasında Adana ismi ADANA olarak resmi kayıtlarda yer almış ve tescil edilmiştir.

ARKEOLOJİ MÜZESİ AÇILDI

1433 Tarihi eser var....1978'den bu yana hizmet veriyor Türkiye'nin198 müze, 138 ören yeri, 125 türbe, 231 özel müze ve bin 583 koleksiyoner bulunuyor

Mersin Arkeoloji Müzesi açılışını, Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı ve Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan gerçekleştirdi

Mersin Arkeoloji Müzesi, Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı ve Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan'ın da katıldığı törenle açıldı.

Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı, Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan ile Mersin Arkeoloji Müzesi açılış törenine katıldı. Avcı, 198 müze, 138 ören yeri ve 125 türbenin Bakanlıklarına bağlı 231 özel müze ve bin 583 koleksiyonerin de Bakanlıklarının denetiminde bulunduğunu bildirdi. Avcı, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Ülkemiz bugün itibarıyla modern müzecilik konusunda dünyaya örnek teşkil edecek müzelere ev sahipliği yapmakta ve her geçen gün bu müzelere işte böyle bir yenisi eklenmektedir. Son 15 yılda Türkiye'de müzecilik ve müze turizmi konusunda önemli gelişmeler yaşandı.
Tüm dünyada müzeciliğin fonksiyonları, misyonu, vizyonu, yönetim sistemi, işleyişi, kullandığı teknolojiler, pazarlama ve tanıtım teknikleri değişti. Değişen ve gelişen bu müzecilik modelinde nesne odaklı müzecilik yaklaşımından ziyade, ziyaretçi yani tüketici, izleyici odaklı yaklaşıma geçildi.

Biz de bu çerçevede gerek Milli Eğitim Bakanlığımız ile gerek Gençlik ve Spor Bakanlığımız ile imzaladığımız protokollerle müzelerimizi, ören yerlerimizi aynı zamanda birer eğitim ortamı olarak değerlendiriyoruz. Her müze aynı zamanda bir eğitim ortamıdır. Bunun için müzelerimizin en öncelikli hedef kitlelerini de öğrencilerimiz, çocuklarımız, gençlerimiz ve öğretmenlerimizi teşkil ediyor."

Avcı, Mersin Müzesi'nin 1978'den beri hizmet verdiğini, ancak eski binanın depo ve sergileme alanlarının yetersiz olduğu belirterek, şöyle devam etti: Bölgenin geniş arkeolojik potansiyeli nedeniyle bakanlığımızca çağdaş müzecilik anlayışına uygun yeni bir müze bi-

nası yapılması 2013 yılında kararlaştırılmıştı. O tarihten bugüne kadar bu müzenin tamamlanması için inisiyatif belirleyen, siyasi irade koyan ve katkılarını esirgemeyenlere teşekkür ederim. Bu müze kapalı alanı 7 bin 500, sergileme alanları 2 bin 500, depo alanları bin 500 ve açık alanı da 3 bin 500 metrekare. Burada toplam 30 milyon liraya yakın bir harcama gerçekleştirildi."

Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan da müzenin tarih, arkeoloji ve sanat tarihi camiasına hayırlı olmasını diledi.

Adeta bir sanat eseri olan müzeyle önemli bir işin başarıldığını belirten Elvan, müzenin, sosyal donatılarıyla da bir bilim ve eğitim yuvası özelliği taşıdığını vurguladı.

Müzede, gençlere ve çocuklara tarihi sevdirecek bir atmosfer bulunduğunu belirten Elvan, "Tarih içerisinde yolculuk yaparken, o yolculuğu günümüze taşıyacak kodları çözebilecek her türlü donanım bu müzemizde sağlanmış durumda." ifadesini kullandı.

Konuşmaların ardından Avcı ve Elvan, protokol üyeleriyle bin 435 tarihi eseri barındıran müzeyi gezdi.

YENİ SANAYİ DEVRİMİ: ENDÜSTRİ 4.0

Tuygan Çalıkoğlu yazdı

Endüstri 4.0 ise kısaca üretimin dijitalleşmesi demek. Bu süreçte insan emeği en aza indirilerek üretim hataları ortadan kaldırılıyor. Üretim esneklik kazandığından, tüketicinin talepleri doğrultusunda "kişiye özel" üretim çok kısalan süreçlerde ve makul fiyatlarla yapılabiliyor.

Tuygan Çalıkoğlu yazdı

Dördüncü Sanayi devrimi olarak tanımlanan Endüstri 4.0'ın başlattığı dijitalleşen üretim süreçleriyle rekabet edebilmek, yaratacağı işsizliği azaltabilmek ve yeni tarım ve hayvancılık devrimine ayak uydurabilmek için atılması gereken ilk adımı ekonomist Mahfi Eğilmez şöyle açıklıyor: Acilen başımızı inşaattan kaldırıp dünyaya bakmamız gerek!

Tarım devrimi sonrası Endüstri 1.0 buhar makinesinin tekstil sanayinde kullanılması ile başladı. Endüstri 2.0 elektriğin montaj hatlarına yerleştirilmesi yoluyla seri üretime geçilmesi demek. Endüstri 3.0 insan emeğine ihtiyacın en aza indirilmesi ve üretimin otomasyonu anlamına geliyor. Bu süreçte bilgisayarlar, akıllı telefonlar, internetin yaygın kullanımı ile üretim radikal biçimde değişti, çeşitlendi.

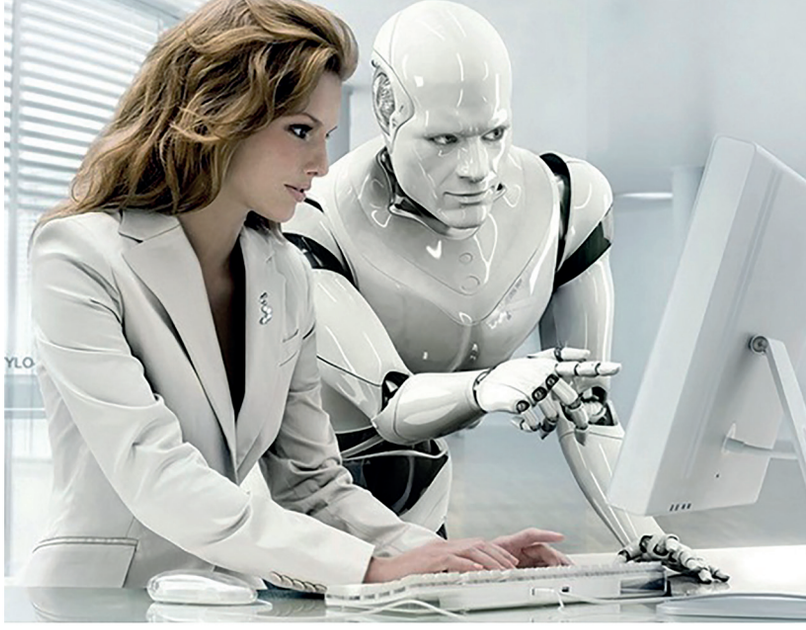

Endüstri 4.0 ise kısaca üretimin dijitalleşmesi demek. Bu süreçte insan emeği en aza indirilerek üretim hataları ortadan kaldırılıyor. Üretim esneklik kazandığından, tüketicinin talepleri doğrultusunda "kişiye özel" üretim çok kısalan süreçlerde ve makul fiyatlarla yapılabiliyor. Bu süreçlerde robotlar var, robotların konuştukları süreçler var, 7/24 dijital teknolojilerle insansız çalışan "karanlık fabrikalar" var. Özetle dünya 2011'de Almanya'nın başlattığı bu yeni sanayi devrimiyle yeni bir döneme girdi ve artık birçok meslek ortadan kalkacak, 16 yeni meslek 2020 itibarıyla ortaya çıkacak. Bu süreç

yeni bir sosyolojiyi yaratacak, her alanda değişiklikler yaşanacak, en başta da siyaset yeniden şekillenecek.

Peki, Endüstri 4.0 neden ve nasıl doğdu?

Küreselleşme sürecinde; sermeye serbestçe hareket etmeye başladı ve daha çok para kazanacağı yerlere giderken, üretim de ucuz emek ve vergi kolaylıklarının olduğu Çin ve diğer uzak doğu ülkelerine yöneldi. Bu kararların arkasında kuşkusuz daha çok para kazanma çabası var. Ancak, yaklaşık kırk yıldır Avrupa ve ABD şirketlerinin üretim faaliyetlerini sürdürdüğü uzak doğu ülkeleri artık kendileri için üretim yapmaya ve kendi markalarını yaratmaya başladılar ve rekabet güçleri Avrupa ve ABD şirketlerini tehdit ediyor.

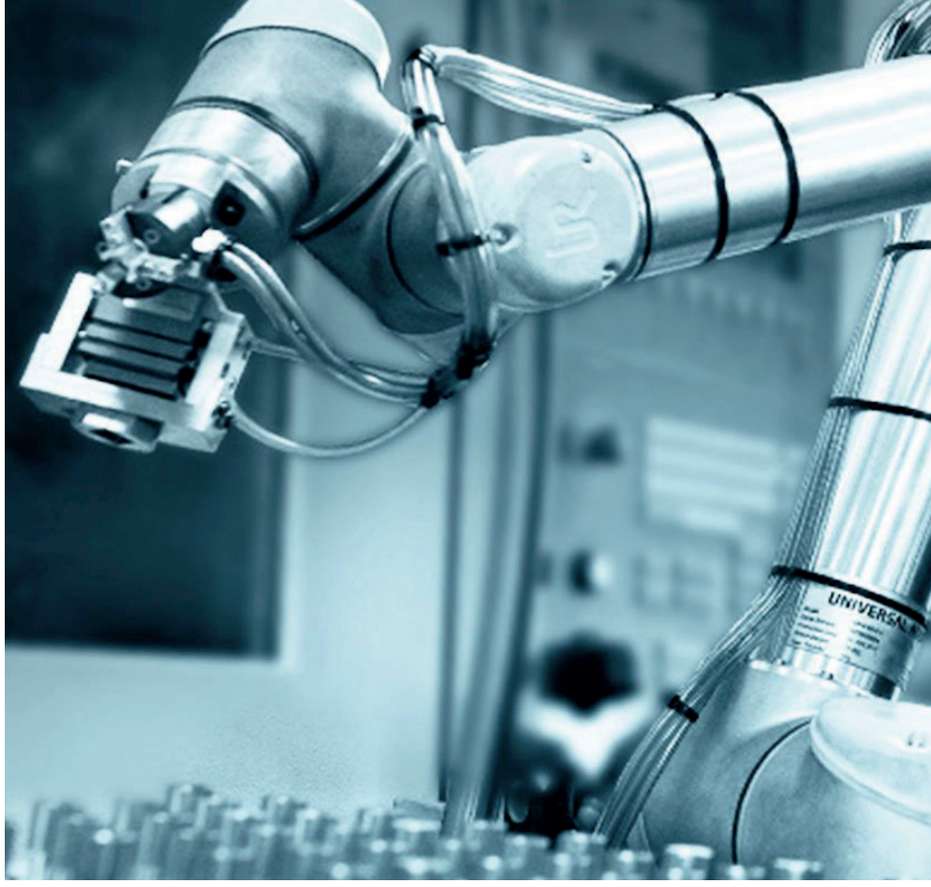

SANAYİ ÜRÜNLERİ SATIŞ GELİRLERİ- Milyar USD

Ülke	2006	2011	Değişim (%)
AB (27)	550	620	13
ABD	280	280	0
Almanya	190	220	16
Rusya	10	15	50
Çin	170	580	241

Doğu'nun ulaştığı sanayi ürünleri satış gelirlerindeki bu dramatik artış Batı'yı tehdit eden boyutlara ulaşınca Almanya 2011'de Endüstri 4.0 devrimini başlattı. Gelişmiş ülkeler bu alanda çalışmalar yapıyor, üretimlerini dijitalleştirerek rekabet şanslarını arttırma çabası içindeler. Böylelikle Batı ucuz emeğe dayalı Doğu'nun yarattığı avantajı elinden alacak ve rekabetteki üstünlüğü yeniden ele geçirecek. Bu süreçte rekabet edebilmek için ya Endüstri 4.0'ın öngördüğü robotları yapacaksınız ya da robotları satın alıp üretim tesislerinize koyacaksınız. Doğal olarak bu süreçte gerekli dönüşümü yapamayan şirketler ve ülkeler bu dönemin kaybedenleri olacak.

Mahfi Eğilmez yeni devrimin yol açacağı değişime Türkiye'nin hazırlanması için beş öneri yapıyor;

•Sanayi Odalarının önderliğinde bilim liseleri kurulmalı, bu liselerde öğrenciler yeni sanayiye uyumlu olarak eğitim almalılar, bu okullarda üniversitelerin hocaları derslere girmeli, devlet bu öğrencilere burs vermeli

•Üniversiteler bilim dallarına yönelmeli; iktisat, idari bilimler gibi dallarda kontenjanlar çok azaltılmalı. Çünkü yeni dönemde, muhasebecilik, insan kaynakları, işletmecilik gibi meslekler bilgisayar programcılığı yoluyla yapılacak, insan ihtiyaç çok azalacak

•Yeni devrimi başlatanların iddialarına karşın işsizlik artması kaçınılmaz olacak ve özellikle mavi yakalıların sayısında dramatik azalmalar yaşanacak. Yeni süreçte sadece program yazabilen, robot yapabilen ve program kullanabilen insanlara ihtiyaç olacak. Diğer insanlar hizmet sektörüne katılacaklarından eğitimin bu doğrultuda planlanması gerek

•Bu süreçte ortaya çıkacak işsizliğin azaltılması için tarım ve hayvancılık politikalarını üretim ve verimliliği arttırmak için baştan aşağıya ele almak gerek

•Bütün bunları yapabilmemiz için de kafamızı inşaattan kaldırıp dünyaya bakmamız gerek

Mc Kinsey Global Araştırmalar'a göre; tarım sektörünün dijitalleşmesi sanayi sektörü-

ve üreme istatistiklerini derleyerek gelecek tahminleri yapabiliyorlar. Tarım ekipmanlarında en büyük üretici olan John Deere traktörlerini artık internete bağlamaya başladı. Çiftçiler bu sayede ürün verimliliği hakkında verileri görebiliyorlar. Ayrıca kendi kendine çalışan otonom traktörler sektöre girdi ve bilgisayar programı yoluyla hem üretim hem de verimlilik artık daha yüksek. Özetle akıllı ve hassas tarım diye tanımlanan Endüstri 4.0'ın öngördüğü geleceğin tarımı bugünkünden çok farklı ve nesnelerin interneti, sensörler ve drone'larla yapılıyor.

ne göre oldukça düşük. Ancak verimliliğin artması için bir an önce tarımında dijitalleşmenin gerçekleşmesi gerek. BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2050 yılında dünya nüfusunu doyurabilmek için 2006'dan bu yana yüzde 70 daha fazla yiyecek üretmek zorunda olduğumuzu açıkladı. Bu talebi karşılamak için çiftçilerin ve tarım şirketlerinin daha fazla üretim yapmaları ve verimliliklerini arttırmaları gerek. Bu ise Endüstri 4.0'ın çözümlerine yönelmekle mümkün.

Tarımda dijitalleşmeyi gerçekleştiren ülkelerde çiftçiler ileri teknoloji kullanıyorlar. Örneğin tarım alanlarına yerleştirilen sensörlerle bölgedeki topoğrafya ve kaynakların yanında toprak asitliği ve sıcaklık gibi değişkenleri elde edebiliyorlar, haftalar öncesinden hava koşullarını tahmin edebiliyorlar. Çiftçiler bu veriler doğrultusunda ekim, sulama, toplama işlemleri için daha kolay karar verebiliyorlar. Akıllı telefonlarıyla bitkilerini ve hayvanlarını uzaktan izleyebiliyorlar, hayvanların beslenme

Uzmanlar Türkiye'nin henüz Endüstri 2.0 ile Endüstri 3.0 arasında olduğunu ifade ederek, yeni devrimi kaçırmaması için acilen bu alana eğilmesi ve insana yatırım yapması gerektiğini söylüyorlar. Bunun için eğitimin yeniden planlanması ve baştan aşağıya değişmesi gerekli. İtiraz edenin cezalandırıldığı bir iklimin hızla değişmesi ve çocuklarımızın sormayan, itaat eden çocuklar yerine; sorgulayan, analitik düşünen, analiz yapabilen çocuklar haline getirmeliyiz. Bu da bildiğiniz gibi siyasetin, yani bizi yönetenlerin ve yönetme talebinde olanların işi. Daha önceki sanayi devrimlerini kaçıran Türkiye, bakalım bu yeni devrime ayak uydurabilecek mi? Hep birlikte göreceğiz.

Kaynak: www.endustri40.com www.mahfieğilmez.com www.mckinsey.com www.fao.org

AKİB'DE YENİ DÖNEM KOORDİNATÖR BAŞKANI

Akdeniz İhracatçı Birlikleri'nin (AKİB) yeni dönem Koordinatör Başkanı, Akdeniz Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Arslan oldu.

AKİB Yönetim Kurulu Başkanlarının daha önce aldıkları prensip kararı gereğince her yıl koordinatör başkanlık ve koordinatör başkan yardımcılığı görevi AKİB Yönetim Kurulu Başkanları arasında dönüşümlü olarak değişiyor. Bu çerçevede, bir yıldır Koordinatör Başkan görevini yürüten Akdeniz Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Kıvanç, başkanlık koltuğunu Mahmut Arslan'a devretti. Koordinatör Başkanlığı Yardımcılığı'na da Akdeniz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ali Can Yamanyılmaz ve Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kavak getirildi.

"AKİB başarısını daha yukarıya çekmek için çalışmalarımıza hız kesmeden devam edeceğiz"

Görevi devralmasının ardından açıklama yapan Koordinatör Başkan Arslan, AKİB ihracatının 2017 yılı Ocak ayında yüzde 9,5, Şubat'ta yüzde 2,9, Mart'ta yüzde 43,4, Nisan'da yüzde 15,9 ve Mayıs'ta yüzde 27,4 oranında artış gösterdiğini bildirdi. Arslan, "AKİB'in son aylardaki bu yükselişinin devamlığını sağlamak ve daha üst seviyelere çekmek umuduyla çalışmalarımıza hız kesmeden devam edeceğiz. Bu rakamları görmemize vesile olan AKİB ihracatçılarımızla ortak çabalarımız sayesinde bu başarımızı devamlı kılacağımıza inancım tam" dedi.

İmalattan ihracata kadar tüm süreçlerde karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek adına gerekli girişimlerde bulunma noktasında AKİB'in önemli rol üstleneceğini belirten Arslan, "Üyelerimizin desteğe ihtiyacı olduğu her an yanlarında olacağız. İhracatçımızın önünü açacak, kanayan yaralarını saracak her türlü faaliyetin içerisinde bulunacağız. Yürütmekte olduğumuz projelerle üyelerimiz için ihracat elamanları yetiştirerek, eğitim programları ile pazarlama kabiliyetlerini artırarak, firmalarımızın iş kapasitelerini artırılmasını sağlamak üzere sektörel ticaret heyetleri, alım heyetleri ve fuar organizasyonları düzenleyerek çalışmalarımıza tam gaz devam edeceğiz" diye konuştu.

Failing Wang- China-
The Skeleton of the Earth

Dünyadan Sektörel Haberler

MAYIS 2017

1- ULUSLARARASI GIDA FİYATLARI ANALİZ RAPORU (FAO 10.05.2017)

2- AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ EKONOMİK DURUMU (WORLDBANK Mayıs 2017)

3- DÜNYADA GIDA İSRAFI (FAO Mayıs 2017)

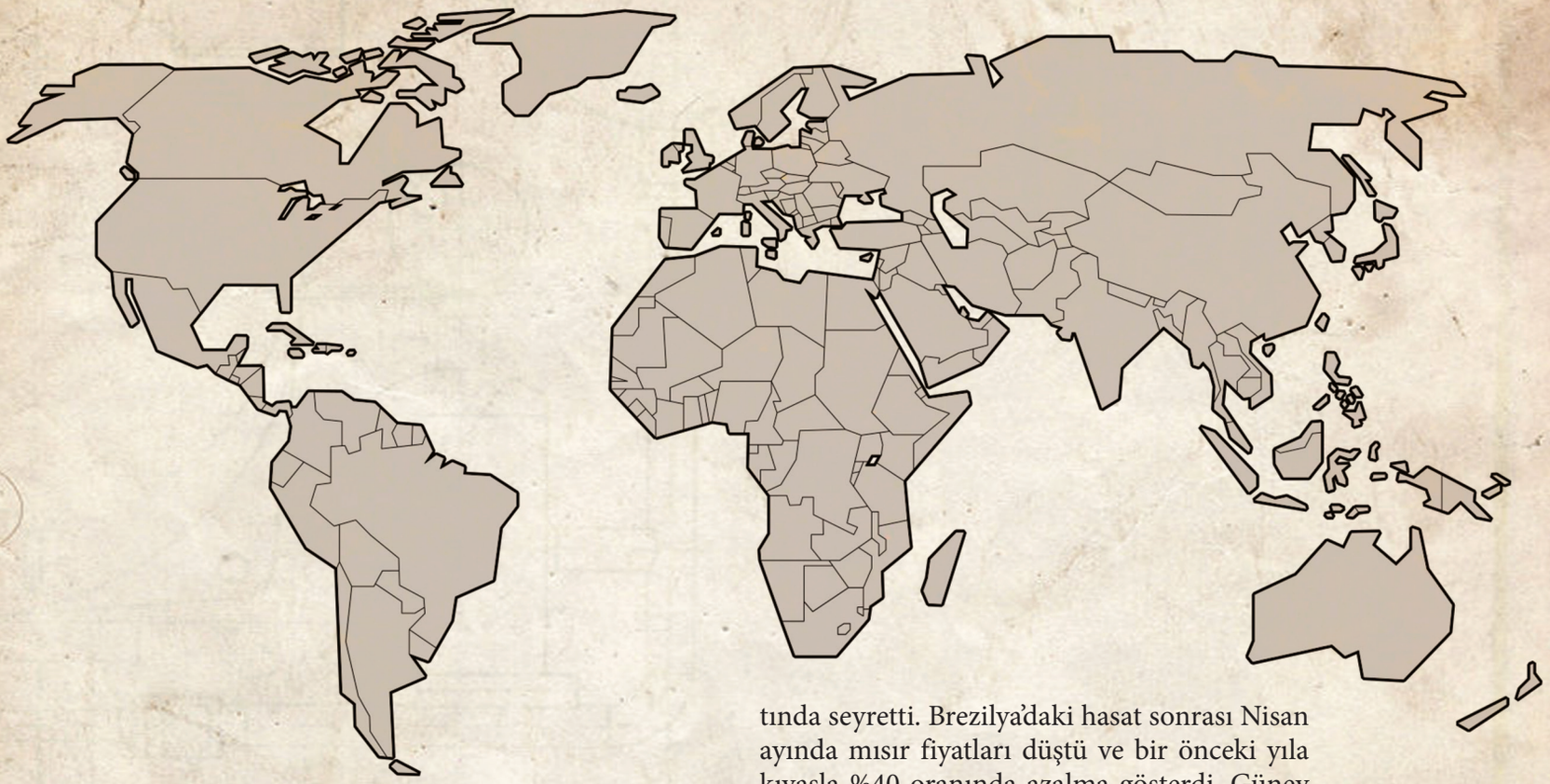

1-ULUSLARARASI GIDA FİYATLARI ANALİZ RAPORU (FAO 10.05.2017)

Uluslararası buğday fiyatları Nisan ayında yüksek arz miktarına ve 2017 yılı hasat miktarında olumlu beklentilere bağlı olarak genellikle düşük seviyelerde gerçekleşti. Mısır ihraç fiyatları özellikle Güney yarımküre ülkelerindeki yüksek ürün arzı bekleyişlerine bağlı olarak düşük seviyelerde kaldı. Bunun yanında, özellikle Yakın Doğu ülkelerine olan artan ticaret artışı uluslararası pirinç fiyatlarının yüksek seviyelerde belirlenmesine neden oldu.

Doğu Afrika'da, hububat-bakliyat ürünlerinin fiyatları Nisan ayında daha da fazla artış gösterdi ve birçok ülkede rekora yakın seviyelerde belirlendi. Fiyatlar kuraklıktan dolayı azalan 2016 yılı hasatı ve normalden daha kuru koşullar nedeniyle öngörülemeyen 2017 hasatı nedeniyle artış gösterdi.

Güney yarımküre ülkelerinde, Nisan ayında yeterli mısır üretimi beklentileri ürün fiyatlarının da düşmesine neden oldu. Böylece mısır fiyatları önceki yıllarda gerçekleşen değerlerin altında seyretti. Brezilya'daki hasat sonrası Nisan ayında mısır fiyatları düştü ve bir önceki yıla kıyasla %40 oranında azalma gösterdi. Güney Afrika'da rekor seviyedeki hasat mısır fiyatlarını düşürdü ve önceki yıllara kıyasla yarısından daha düşük seviyelere taşıdı.

BUĞDAY VE MISIR FİYATLARI DÜŞME EĞİLİMİNDE, PİRİNÇ FİYATLARI İSE SABİT

Buğday ihraç fiyatları Nisan ayında bir önceki aya göre genellikle daha düşük seviyelerde gerçekleşti. Amerikan buğday fiyatı Mart ayına kıyasla % 4, bir önceki yılın Nisan ayına kıyasla ise %5 oranında düştü. Bu fiyat düşüklüğünün nedenleri, her ne kadar kuzey yarım küredeki üreticilerin ayın ikinci bölümündeki olumsuz hava koşulları nedeniyle endişe duysalar da yüksek arz miktarından ve 2017 hasatı için olumlu bekleyişlerden kaynaklandı. Arjantin'de ise ihraç fiyatları ilk defa Ocak ayından itibaren 2017 yılı ekimi için artan öngörüler doğrultusunda düşüş gösterdi.

Amerikan mısırındaki arz fazlalığı ve Güney Yarım Küre ülkelerinde beklenen yüksek miktardaki ürün mısır fiyatlarının düşmesine neden oldu. Ancak, Kuzey Yarım küre ülkelerinde mısır ekiminde Nisan ayının ilk haftasında gö-

rülen aşırı yağışlara bağlı gecikmeler, fiyatların daha da aşağıya inmesini engelleyerek, fiyatları nispeten sabit tuttu.
Arjantin'de ihraç fiyatları yoğun yağışlara bağlı olarak hasatta yaşanan gecikmelerden dolayı arttı.
FAO pirinç fiyat endeksi Nisan ayında %1,8 oranında arttı ve 198 puanla 9 ayın en yüksek seviyesine çıktı. İhracat fiyatları özellikle Ramazan ayı için hazırlanan Yakın Doğu ülkelerinden gelen talebe bağlı olarak birçok Asya bölgesi ülkelerinde arttı. Sadece Vietnam'da hasat baskısına bağlı olarak fiyatlar düşme eğilimindeydi. Tayland'da pirinç fiyatları özellikle İran'a yapılan ihracattaki artış nedeniyle %3 oranında artarak ton başına 394 USD'a yükseldi. Hindistan'da rabi hasatı sonrası yüksek döviz kuru ve arz yetersizliği piyasa fiyatlarının artmasına neden oldu. Pakistan'da Afrika ülkelerine düzenli satışlar fiyatları artırdı.

Uruguay'da Irak ve Latin Amerika ülkelerine yönelik satışların da etkisiyle fiyatlar artarken, Arjantin ve Brezilya'da yeni ürün arzı ve azalan talepler fiyatları da düşürdü.

BATI AFRİKA

İri taneli hububat fiyatlarında birçok ülkede dönemsel olarak artış gözlemlenirken Nijerya'da İstikrarlı bir seyir izledi.
Burkina Faso, Mali ve Nijer'de 2016 yılındaki hasat miktarının büyüklüğüne rağmen fiyatlar çok yüksek seviyelere çıktı. Kurumların büyük miktarlardaki alımları dönemsel artışlarla birleşerek, özellikle geçen yıl üretim düşüşlerini yaşayan Nijer'de fiyatları önceki yıl fiyatlarının üzerine taşıdı. Çad'da, iri taneli hububat fiyatları bir çok pazarda artış gösterdi fakat geçen yıl yaşanan büyük miktardaki hasatın etkisiyle ve bu yıl Ocak ayında kapanan Libya gümrüğünün tekrar faaliyete geçmesiyle artan ithalat imkanı dolayısıyla önceki yıllarda gerçekleşen fiyatların altında kaldı.
Senegal'de iri taneli hububat fiyatları düzenli bir seyir izledi, ancak Mart ayında düşük bir oranda artış sağladı. Sorgum fiyatları genellikle bir önceki yıla oranla düşüktü, millet (kuş yemi) fiyatları ise 2016 yılındaki yetersiz üretime bağlı olarak daha yüksek oranda gerçekleşti. Sahel bölgesinin birçok ülkelerinde pirinç fiyatları sabit kaldı, bir önceki yıl değerlerine kıyasla ise daha düşük seviyelerde gerçekleşti. Kıyı ülkelerinde, Togo'da, mısır fiyatları Nisan ayında da artmaya devam etti, fakat bir önceki yıl seviyelerine oranla daha düşük seviyelerdeydi.
Nijerya'da, iri taneli hububat ürünlerinin fiyatları Amerikan doları karşısındaki kurun etki-

siyle çoğu zaman sabit kaldı, Mart ayında ise düşme eğilimi gösterdi. Ancak, düşük kur ve yüksek nakliye maliyetleri fiyatları bir önceki yıl seviyelerinin üzerinde tutmaya devam etti. Ortalama pirinç fiyatları Mart ayında düşük oranda artış sağladı ancak yıllık olarak değerlendirildiğinde %50'den fazla bir oranda artış sağlandı. Yerel üretimde beyaz garri fiyatları ise Mart ayında artış sağladı ve rekor seviyelere ulaştı.

GÜNEY AFRİKA

Mısır fiyatları 2017 yılındaki yüksek miktarda hasat bekleyişinden dolayı düştü

Bölgede 2017 yılındaki yüksek hasat beklentisi, Nisan ayında fiyatları daha da düşürdü. Buna bağlı olarak mısır fiyatları düşmeye devam etti. Bu durum, kuraklıktan dolayı düşük arzın yaşandığı geçen yıla kıyasla bu yıl önemli ölçüde artan arza işaret etmektedir. Ancak Nisan ayında fiyatlar döviz kurunun etkisiyle Mart ayına oranla daha az oranda düştü.

DOĞU AFRİKA

Hububat fiyatları Nisan ayında artmaya devam etti ve rekor seviyelere ulaştı

Uganda ve Tanzanya Cumhuriyeti'ne yönelik komşu ülkelerden devam eden talep Nisan ayında mısır fiyatlarını rekor seviyelere ulaştırdı. Kenya'da, yüksek seviyelerdeki mısır fiyatları karşısında hükümetin almış olduğu önlemlere karşın fiyatlar Nisan ayında daha da fazla arttı ve rekor seviyelere ulaştı. Etiyopya'da fiyatlarda 2016 yılındaki ortalama seviyelerde gerçekleşen çıktıya rağmen Nisan ayında art arda ikinci ay artış yaşandı. Güney Sudan'da hububat fiyatları başkent Juba'da, döviz kuru, düşük miktarda arz ve güvenlik nedenlerine bağlı olarak Nisan ayında da artmaya devam etti. Şubat ayında petrol fiyatlarında yaşanan daha büyük orandaki düşüş, hububat fiyatlarındaki artışı bir miktar azalttı, ancak buna rağmen fiyatlar, bir önceki yıla oranla 3-4 kat fazla seyretti. Sudan'da millet ve sorghum fiyatları nispeten sabit seyir izledi, Nisan ayında dönemsel olarak arttı. Sorgum fiyatları 2016 yılındaki yüksek orandaki hasat miktarına bağlı olarak bir önceki yıl fiyatlarının altında seyretti. Buğday fiyatları yeni biten hasat sezonu nedeniyle Nisan ayında düştü. Döviz kurundaki düşüklüğe ve yüksek üretim maliyetleri dolayısıyla fiyatlar bir yıl önceki değerlerine kıyasla yüksek seviyelerde kaldı. Somali'de mısır ve sorgum fiyatları gıda yardımları aracılığıyla istikrarlı seyir izledi veya Nisan ayında birçok pazarda düştü. Ancak, Baidoa'da fiyat artışları görüldü. Her şeyin ötesinde 2016 yılında görülen kuraklığın etkisiyle fiyatlar yüksek seyir izledi.

DOĞU ASYA

Pirinç ihraç fiyatlarında artış yaşandı, buğday fiyatları ise genelde düştü

Bölgede bulunan ülkelerde, yerli pirinç üretim fiyatları Nisan ayında yükseldi, Tayland'da pirinç fiyatları özellikle Ramazan ayına hazırlanan yakın doğu ülkelerinden dolayı artan talebe bağlı olarak düşük bir oranda artış sağladı. Benzer şekilde, Myanmar'da Nisan ayında artan satışlar fiyatları arttırdı. Son dönemde yaşanan bu artışlara rağmen, her iki ülkedeki fiyatlar üretimde görülen yeterli yerli arza bağlı olarak geçen yılın aynı dönemine oranla düşük kaldı. Hindistan'da pirinç fiyatları 2017 yılında henüz gelmekte olan rabi sezonu hasatına bağlı olarak genellikle sabit kaldı. Vietnam'da ise pirinç fiyatları düştü, devam eden 2017 kış/bahar sezonu ve düşük ihracat miktarına bağlı

olarak Nisan ayındakinden daha düşük seviyelere indi. Kamboçya'da pirinç fiyatları ana üretim bölgelerinde arttı ve bir önceki yıla kıyasla yüksek seyir izledi. Çin'de oluşan fiyatlar geniş stoklara bağlı olarak bir önceki yıl seviyelerinde ve istikrarlı bir şekilde seyretti. Benzer şekilde Filipin ve Endonezya'da da yeni tamamlanan hasattan kaynaklanan yeterli arzın etkisiyle fiyatlar istikrar gösterdi. Sri Lanka'da 2017 yılında maha sezonu hasatındaki aşırı düşüş, 2017 yılının ikinci ekimi için olumsuz beklentiler ve düşük su kıtlığı nedenleriyle olumsuz koşullar hakimdi ve bu doğrultuda fiyatlar yüksek seviyelerde değişmeden kaldı. Bangladeş'te, pirinç fiyatları Nisan ayında daha da arttı, 2017 yılında sel sonrasına denk gelen boro sezonu dolayısıyla düşük üretim görüldü sonucu olarak rekor seviyelerde gerçekleşti. Son aylardaki azalan ithalatlar fiyatları da yukarı yönde artırdı. Buğday ve buğday unu fiyatları birkaç istisna ithalatçı ülkeler dışında aynı kalırken, yeni tamamlanan veya devam etmekte olan 2017 hasatına bağlı olarak genellikle düşük seyir izledi. Fiyat düşüşleri Hindistan'da 2017 hasatının da etkisiyle rekor seviyelerde kaydedildi. Benzer şekilde, Pakistan'da 2017 yılı başlarında rabi hasatı buğday fiyatlarına direk olarak yansıdı. Bangladeş'te buğday unu fiyatları Nisan ayında art arda iki defa düşerken, 2017 buğday hasat miktarının fazlalığı nedeniyle düşük seviyelerde gerçekleşti. Açık Pazar satışları aracılığıyla hükümet tarafından buğday ununu dağıtımının devam etmesi fiyatların düşük seviyelerde kalmasını sağladı. Fiyatlar yeterli Pazar elverişliliği dolayısıyla Çin, Endonezya ve Sri Lanka gibi ithalatçı ülkelerde değişmeden kaldı. Afganistan'da buğday ve buğday unu fiyatları Mart ayı sonunda Pakistan ile sınır kapısının tekrar açılmasının ardından ithalattaki kaymanın artmasıyla genellikle düştü.

CIS-ASYA VE AVRUPA

Buğday Unu Yurt içi Fiyatları ve İhraç Fiyatları Aynı Kaldı

Bölgedeki ihracatçı ülkeler arasında, yerli öğütülmüş buğday ve buğday unu ihraç fiyatları aynı seviyelerde kaldı. Ukrayna'da yüksek sınıftaki buğday unu fiyatları düşük pazar elverişliliğine bağlı olarak artarken, buğday fiyatları güçlü döviz kurunun ve talepteki azalmanın

bir sonucu olarak 3 ay boyunca yaşanan artışın ardından düştü.

Rusya'da yüksek miktardaki yerli arz ve güçlü döviz kurunun etkisiyle fiyatlar düştü. Ana ithalatçı Türkiye'ye olan satışların azalması fiyatları da aşağıya doğru düşürdü. Ancak Nisan ayında özellikle Mısır'a olan ihracatın devam etmesi fiyat düşüşünü de bir nebze olsun engelledi. Kazakistan'da öğütülmüş buğday ihraç fiyatları düşük ticarete bağlı olarak aynı kaldı. Bölgede yer alan ithalata dayalı ekonomilerde, buğday unu fiyatları değişmeden kaldı. Kırgızistan'da ise yeterli yerli arz ve istikrarlı ihraç fiyatlarına bağlı olarak düştü. Benzer şekilde Ermenistan'da, buğday unun yüksek sınıf fiyatları ve ilk sınıf fiyatları Nisan ayında düşerek bir yıl önce gerçekleşen seviyelerde gerçekleşti. Buna karşın, Tacikistan'da buğday unu fiyatları son petrol fiyat artışları ve nakliye maliyetlerine bağlı olarak arttı fakat geçen sene Nisan ayı fiyatlarına kıyasla düşük oranda kaldı. Azerbaycan'da devam eden ithalata rağmen buğday unu fiyatları Mart ayında da artmaya devam etti.

Buğday unu ve gıda fiyatlarının son aylarda artış göstermesinin nedeni düşük döviz kuru artan elektrik, su ve gaz tarifeleri oldu. Artan gıda fiyatları, Şubat ayında % 13,1'den Mart ayında %14,5 oranına ulaşan 2017 yılının ilk çeyreğindeki enflasyon oranı artışı ardındaki temel etkenlerden biri oldu. Gürcistan'da buğday unu fiyatları geçmiş aylardaki düşüşlerinin tersine Nisan ayında daha da arttı, fakat hala bir önceki yıl fiyat seviyelerinde seyretmektedir. Belarus'ta Mart ayında buğday unu ve gıda fiyatları 2017 yılının ilk aylarındaki düşüşe karşın daha sonra artan enflasyon nedeniyle bir önceki yılın aynı dönemine oranla daha yüksek seyretti.

ORTA AMERİKA VE KARAYİPLAR

Mısır ve Fasulye Fiyatları Nisan Ayında Genellikle Düşük Seviyelerde ve İstikrarlı Bir Seyir İzledi.

Beyaz mısır fiyatları nispeten değişmeden kaldı ancak Nisan ayında başlayan ve 2017 hasatının başladığı Ağustos ayında sona erecek olan lean sezonuyla birlikte fiyatlarda bir miktar artış görüldü. Birçok ülkede, kuraklık nedeniyle 2

yıl süren düşük ekim miktarından sonra 2016 yılındaki yüksek mısır arzının etkisiyle fiyatlar bir önceki yıl seviyelerinin altında seyretti. Honduras ve Nikaragua'da fiyatlar dönemsel olarak yaklaşık yüzde 2 oranında arttı, fakat 2016 yılındaki yüksek arzın neticesinde geçen yıl Nisan ayına kıyasla %30 oranında düşüş yaşandı. Guatemala ve El Salvador'da, son zamanlarda gerçekleşen hasat ve ithalatın da etkisiyle fiyatlar değişmeden kaldı. Mısır fiyatları bir önceki yıllara kıyasla sırasıyla % 16 ve %38 oranlarında düşük seyretti.

Meksika'da beyaz mısır fiyatları başlamak üzere olan ve yüksek miktarda öngörülen 2017 yılının ikinci sezon hasat beklentisinden sonra Nisan ayında göreceli olarak aynı kaldı. Ancak, mısır fiyatları ve tortilla fiyatları yükselen petrol fiyatları ve üretim maliyetlerinin etkisiyle bir önceki yıl seviyesinin üzerinde seyretti.

El Salvador'da ve Honduras'ta Nisan ayında kırmızı fasulye fiyatları aynı kalırken, önceki yılın aynı dönemine kıyasla 2016 yılındaki yeterli arza bağlı olarak %6 ve % 11 altında seyretti. Bölgenin ana üretici ve ihracatçı ülkesi Nikaragua'da 3. Hasat ürünlerinin fiyatları geçen yılın aynı dönemine kıyasla düşük tutması nedeniyle, kırmızı fasulye fiyatları Nisan ayında ikinci kez art arda düştü. Siyah fasulyenin en çok üretildiği ve tüketildiği Guatemala'da, fiyatlar daha evvelki ayların tersine %4 oranında artış gösterdi. Bu artışta hasatın tamamlanmasının etkisi büyük oldu. Meksika'da 2016/2017

hasat miktarındaki azalma ve üretim maliyetlerindeki artış, siyah fasulye fiyatlarını geçen sene Nisan ayındaki fiyatlarının yaklaşık %30 oranında üzerine taşıdı. Haiti'de, kırmızı ve siyah fasulye fiyatları Nisan ayında sabit kaldı ve bir önceki sezondaki fiyat seviyelerinde gerçekleşti. Dominik Cumhuriyeti'nde, kırmızı ve siyah fasulyenin perakende fiyatları 2017 hasat miktarıyla birlikte düştü ve geçen sene Nisan ayında gerçekleşen fiyatlarla aynı seviyede gerçekleşti.

GÜNEY AMERİKA

Hububat Fiyatları genel olarak düşerken Nisan ayında Bir Değişiklik Olmadı

Sarı mısır fiyatları Nisan ayında bir çok ülkede yüksek miktarda olması beklenen 2017 yılı hasatının etkisiyle düştü. Mısır için rekor seviyede üretim öngörülen Brezilya'da, Nisan ayındaki fiyatlar 2017 hasatı devam ederken çok büyük oranlarda düştü. Düşük fiyatlar hükümeti üreticileri destekleyecek önlemler almaya zorladı. Arjantin'de aşırı yağışlara bağlı olarak ertelenen hasat, fiyat seviyelerinin Nisan ayında daha da düşmesini engelledi. Fakat, buna rağmen, bu fiyatlar rekor çıktı öngörüleri doğrultusundaki geçen seneki fiyat seviyelerinin altında seyretti.

Bolivya'da mısır fiyatları 2017 yılı hasatının pazarlara sunduğu yeni ürünün de etkisiyle birçok pazarda düştü. Ancak, 2 yıl süren düşük üretimin ardından düşük miktardaki arza bağlı olarak fiyatlar bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüksek kaldı. Şili'de mısır fiyatları 2017 yılı hasat miktarı beklentisi doğrultusunda Nisan ayında ciddi oranda azaldı. Kolombiya'da fiyatlar büyük miktarlardaki ithalatın etkisiyle geçen senenin aynı dönemine kıyasla çok düşük seviyelerde gerçekleşti. Peru'da, mısır fiyatları Nisan ayında değişiklik göstermedi ve yılın ilk çeyreğinde gerçekleşen büyük ithalat miktarlarıyla geçen seneye oranla düşük kaldı. Özellikle Lambayeque ve Piura gibi bu yılın başında selden etkilenen bölgelerde, temel besin patatesin fiyatları düştü fakat yine de göreceli olarak yüksek kaldı.

Ekvator'da mısır fiyatları, öngörülemeyen 2017 yılı hasat miktarı ve 2016 yılındaki yaşanan düşük arz nedeniyle sabit kaldı. Nisan ayında ise fiyatlar rekor seviyelerde yüksek gerçekleşti. Yüksek arzın etkisiyle buğday ve buğday unu fiyatları Nisan ayında bölge genelinde genellikle sabit kaldı. Genelde, fiyatlar bölgenin ana ihracatçı ve üretici ülkesi Arjantin dışında geçen senenin aynı dönemine kıyasla düşük seviyelerdeydi. Ancak Arjantin'de güçlü ihracat, düşük döviz kuru ve hükümet önlemleri nedeniyle geçen senin aynı dönemine kıyasla Nisan ayında fiyatlar önemli ölçüde yüksek kaldı.

Brezilya'da, buğday fiyatları Nisan ayında nispeten sabitti ve 2016 yılı yüksek hasat miktarı ve ithalattan kaynaklanan yüksek arz nedeniyle bir önceki senenin aynı dönemine kıyasla düşük seviyelerde kaldı. Şili'de buğday fiyatları Mart ayı başında tamamlanan ve geçen senin rekor seviyelerinin altında kalacağı öngörülen 2017 yılı hasatının etkisiyle Nisan ayında arttı. Bolivya'da ithal ve yerli üretim buğday unu fiyatları sabit kaldı ve Nisan ayında bir önceki senenin aynı dönemine kıyasla aynı seviyelerde seyretti. İthalata dayalı ülkeler Kolombiya, Peru ve Ekvator'da buğday unu fiyatları Nisan ayında nispeten değişmedi, bir önceki senenin aynı dönemine kıyasla ise devam eden ithalat nedeniyle daha düşük oranda gerçekleşti.

Peru'da ürün toptan fiyatları Nisan ayında, 2016 yılında gerçekleşen rekor seviyelerdeki ürün miktarlarına kıyasla %18 oranında artarken, Kolombiya ve Ekvator'da pirinç fiyatları düşük oranlarda gerçekleşti. Brezilya'da pirinç fiyatları Nisan ayında düşük sevkiyat nedeniyle arz miktarlarında gerçekleşen düşüşlere bağlı olarak bir önceki senenin aynı dönemine kıyasla önemli ölçüde yüksek seviyelerde oluştu.

2-AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ EKONOMİK DURUMU
(WORLDBANK Mayıs 2017)

Son yıllarda gerçekleşen ekonomik dalgalanmaların ardından, Avrupa ve Orta Asya ülkeleri (Kazakistan, Kırgız Cumhuriyeti, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan) daha istikrarlı bir büyüme göstermektedir. Avrupa Birliği'nde görülmekte olan iyileşme belirtileri doğrultusunda işsizlik azalmaya ve enflasyon olumlu yönde değişmeye başladı. Batı Avrupa'da varil başına 50 $ civarında seyreden petrol fiyatları, politikalarını zaten düşük fiyata uyarlamaya hazırlanan hükümetlerin bir nebze rahatlamasına neden oldu.

Konjonktürel ekonomik dalgalanmalar azalsa da temelde yaşanan büyük zorluklar yerinde kaldı. Bölgenin batısında görülen petrol fiyatlarındaki düşüş, bir çok ülkenin finansal sistemini de sıkıntıya soktu. Gelecek seçimler ve coğrafyada devam eden gerginlikler ekonominin gelecekteki yapısına ilişkin öngörüde bulunmayı zorlaştırdı.

Uluslararası uzmanlaşma modellerindeki temel değişikliklerin, bölgede yaşanan global rekabet ve teknolojik değişiklikler üzerinden sektör, meslek ve istihdam fırsatlarında değişimlere de etki ettiği görülmektedir. Bu itibarla, ticari koruma önlemleri için yapılmakta olan çağrılar daha güçlü duyulmaya başladı.

Özellikle 1990'lardan sonra, enerji ve tarım sektörlerinde Global pazarlara entegre olunması kaynakların daha etkili kullanılabilmesini sağladı. Çin'in ihracat payının global pazarlarda düşmesi Avrupa ve Orta Asya için yeni fırsatlar doğurdu.

Ticaretin başarıya ulaşabilmek için önemli bir kriter olduğu göz önüne alındığında, arak değerlendirildiğinde, Avrupa ve Orta Asya'daki bir çok ülke 3 önemli yeni değişimi sağlaması gerekmektedir.

Bunlardan birincisi, uluslararası ticarete konu olmayan ürünlerin üretiminden, uluslararası pazarlarda rekabet edebilecek ürünlerin üretimine doğru bir değişimdir. Ticari faaliyetlerin yoğun olduğu süreçte, büyük petrol gelirleri, büyük sermaye akışları ve işgücündeki ciddi azalmalar ülkelerin ihraç ettiklerinden çok ithal etmelerini sağladı. "Yeni normal" kavramıyla ifade edilen süreçte (geçmişe kıyasla daha az büyüyen ve daha az oranda istihdam

yaratan ekonomiler) bu şekildeki bir sistem daha fazla mümkün görünmemekte ve ülkeler sürekli ithalattan ihracata dönüşüm içerisinde bulunmak zorundadır.

Sağlanması gereken ikinci değişim ise Asya ülkelerine doğru uyarlanmadır. Avrupa ve Orta Asya'da ekonomi daha çok bölge içi ticarete dayanmaktadır ve Asya pazarlarında düşük performans göstermektedir. Gelecekte sağlanacak güçlü bir büyüme bu ticaret bağlantılarının dengelenmesini gerektirmektedir.

Üçüncü değişim ise, ürün ticaretinden gelecekte büyüme fırsatlarının bulunduğu hizmet ticaretine doğru gerçekleştirilecek değişimdir. Global tüketimde hizmet sektörü payı yükselmektedir ve hizmet sektörü uluslararası boyutta alınıp satılabilir duruma gelmiştir. Bu eğilimler, Batı Avrupa ihracatlarında hizmet sektörünün payının artmasıyla görünmektedir, fakat Avrupa ve Orta Asya'nın diğer bölümlerinde bu pay düşmektedir.

Bu üç değişim de uzmanlaşma, yatırım ve istihdam modelleri için bir takım sonuçlar doğuracaktır. Ülkeler bu değişimleri gerçekleştirirken, sadece ticari ilişkilerini dikkate alarak değil, aynı zamanda etkin pazarlarını belirleyerek hareket etmeleri gerekmektedir.

"YENİ NORMAL" Olarak Adlandırılan Döneme (Az Büyüyen ve Daha Az İstihdam Yaratan Ekonomiler) Uyarlanma Zamanı

Avrupa ve Orta Asya'daki ülkeler, 2008 global krizinden itibaren çalkantılı dönemler yaşadı. Bölgenin batısında, Avrupa Birliği ülkeleri ve komşu ülkeler finansal krizden çıkmak için çaba gösterirken, zayıflayan banka sektörü, düşük oranda büyüme, yüksek işsizlik oranı, daralan mali yapı bir hayli zor günleri de beraberinde getirdi. Brexit oylaması ve halkın memnuniyetsizliğini gösteren oylama sonuçları Avrupa'nın yapısını da tehdit etti ve bir nevi mülteci krizine karşı Avrupa'nın ortak politika uygulayabilme potansiyelini test etmiş oldu.

Rusya Federasyonu ve Orta Asya'da görülen petrol fiyatlarındaki düşüş, gelir kayıplarının ve bütçe baskılarının ötesinde büyük zorluklara neden olan global finansal krizin ardından, bugüne kadar yaşanan en büyük gelir kaybının sonucu olarak ortaya çıktı. Para politikası uygulaması sürdürülebilir hale geldi, emlakların ve diğer kazançların değerleri düştü, çok sayıda banka iflas etti ve yapı işleri ve yurt içi hizmet sektöründe istihdam oranları azaldı.

Bölgenin batısında devam eden iyileşme belirtileri işsizliği azaltmaya başladı ve enflasyon olumlu bölgeye doğru kararlı bir şekilde değişti. Bölgenin batı kesiminde, hükümetler varil başına 50.-$ civarlarında seyreden düşük petrol fiyatlarına doğru politikalarını değiştir-

meye başladı. Döviz kurundaki düşüşler, mali baskıyı düşürmekte ve sektörleri daha rekabet edilebilir kıldı. Hükümetler, temel zorluklar devam ediyor olsa da bankacılık sektöründeki iflasların çözümüne başladı. Mali politikalar, yeni ekonomik gerçeklerle uyum sağlamak için modifiye edilmektedir.

Ekonomik dönem normalleştikçe, yapısal değişikliklere daha fazla zaman ayrılabilecektir. Çin'de yeni dengenin oluşmasının ve emtia fiyatlarının uyarlanmasının ardından yeni uzmanlaşma modelleri ortaya çıkmaktadır. Yeni teknolojiler, üretim metotlarını değiştirmekte ve geleneksel işgücü ilişkilerine son vermektedir. Avrupa ve Orta Asya'da çok sayıda ekonomiler ticarete konu olmayan ürünlerin üretiminden uluslararası rekabetçiliği sağlayacak ürünlerin üretimine geçişi sağlayacak yapıyı oluşturmak zorundadır.

Her hangi bir olağanüstü durum veya krizin ardından, yeni bir büyüme modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Ticari aktiviteler yüksek seviyelerde iken, gelirde yaşanan artıştan dolayı büyümeyi engelleyecek eski uygulamalara son verilebilir. Kriz sırasında ve krizin ardından, politika hazırlayanlar ve ekonomik karar alanlar piyasayı dengelemeyi amaç edinirler. Ekonomik çalkantılar duruldukça, yapısal değişikliklere olan ihtiyaçlar daha belirgin hale gelir ve bu değişikliklerin gerçekleştirilmesine odaklanılır.

Bölgeler	**Yıllık Büyüme Oranları**					**Ekim 2016'dan İtibaren Beklenti Değişikliği**		
	2014	**2015**	**2016 (Tahmini)**	**2017 (Beklenen)**	**2018 (Beklenen)**	**2015**	**2016 (Tahmini)**	**2017 (Beklenen)**
Avrupa ve Orta Asya	**1,7**	**1,9**	**1,8**	**1,9**	**1,8**	**0,5**	**0,2**	**0,3**
Avrupa Birliği ve Batı Balkanlar	**1,6**	**2,2**	**1,9**	**1,8**	**1,6**	**0,3**	**0,1**	**0,4**
Doğu Avrupa Birliği	1,8	2,2	1,8	1,7	1,4	0,5	0,1	0,5
Kuzey Avrupa Birliği	1,7	2,4	2,3	2,1	2,1	0,1	0	0
Orta Avrupa Birliği	2,9	3,8	3,1	3,2	3,1	0,2	-0,2	0,1
Güney Avrupa Birliği	0,6	1,6	1,8	1,5	1,4	0	0,1	0
Batı Balkanlar	0,2	2,2	2,8	3,2	3,5	0	0,1	0
Doğu Avrupa ve Orta Asya	**2,1**	**0,1**	**1**	**2,2**	**2,5**	**1,3**	**0,3**	**0**
Güney Kafkaslar	2,7	1,7	-2,2	0	1,6	1,3	0,3	0
Orta Asya	5,1	2,9	2,8	3,8	4	0	0,8	0,5
Rusya Federasyonu	0,7	-2,8	-0,2	1,3	1,4	0,9	0,4	-0,2
Türkiye	5,2	6,1	2,9	3,5	3,9	2,1	-0,3	0
Diğer Doğu Avrupa	-3,8	-7,7	0,8	1,3	2,7	0	0,9	0,1

Bölgesel Sınıflandırma

		Batı Avrupa	**Güney Avrupa**	**Orta Avrupa**	**Kuzey Avrupa**	**Batı Balkanlar**
Avrupa ve Orta Asya	**Avrupa Birliği ve Batı Balkanlar**	Avusturya	Yunanistan	Bulgaristan	Danimarka	Arnavutluk
		Belçika	İtalya	Hırvatistan	Finlandiya	Bosna Hersek
		Fransa	Portekiz	Çek Cumhuriyeti	İsveç	Kosova
		Almanya	İspanya	Macaristan	Estonya	Makedonya
		İrlanda	Kıbrıs	Polonya	Litvanya	Karadağ
		Lüksemburg	Malta	Romanya	Letonya	Sırbistan
		Hollanda		Slovak Cumhuriyeti		
		Birleşik Krallık		Slovenya		
	Batı Avrupa ve Orta Asya	**Güney Kafkaslar**	**Orta Asya**	**Rusya Federasyonu**	**Türkiye**	**Diğer Batı Avrupa**
		Ermenistan	Kazakistan			Belarus
		Azerbaycan	Kırgız Cumhuriyeti			Moldova
		Gürcistan	Tacikistan			Ukrayna
			Türkmenistan			
			Özbekistan			

3-DÜNYADAKİ GIDA İSRAF MİKTARLARI *(FAO Mayıs 2017)*

Dünyada şu an kaybolan veya israf edilen gıdanın dörtte biri kurtarılabilirse, kurtarılan bu gıda miktarı 870 milyon aç insanı besleyebilir.

-Her yıl insanların tüketimine sunulmak üzere üretilen gıdaların üçte biri, yani yaklaşık 1,3 milyar ton gıda kayboluyor veya israf ediliyor.

-Bu kayıpların ve israfların yaklaşık olarak değeri gelişmiş ülkelerde 680 milyar USD dolar, gelişmekte olan ülkelerde ise 310 milyar dolar seviyelerine ulaşmaktadır.

-En fazla israf edilen ve kaybolan yiyecekler arasında meyve ve sebzeler, kök ve yumrulu bitkiler bulunmaktadır.

-Global gıda kayıpları ve atıklarının yıllık olarak miktar bazında % 30'u hububat ürünlerine, % 40-50'si kök bitkilere, meyve ve sebzelere, %20'si yağlı bitkilere, et ve süt ürünlerine ve %35'i balıklara aittir.

-Zengin ülkelerdeki tüketiciler, Sahra Altı Afrika bölgesindeki yıllık yaklaşık 230 milyon tonluk net gıda üretimi kadar, bir yıl içerisinde gıda israf etmektedir.

-Her yıl kaybedilen veya israf edilen gıda miktarı, dünyanın yıllık hububat mahsulü miktarının yarısından fazladır.

-Sahra Altı Afrika bölgesinde, Güney ve Güneydoğu Asya'da yıllık kişi başı gıda israfı 6-11 kg arasındayken, Avrupa ve Kuzey Amerika'da yaklaşık 15 katı yıllık kişi başı 95-115 kg arasındadır.

-Latin Amerika'da kaybolan veya israf edilen gıda ile 300 milyon insan beslenebilir.

-Avrupa'da israf edilen gıda miktarı ile 200 milyon insan beslenebilir.

-Afrika'da kaybolan gıda ile 300 milyon insan beslenebilir.

TOYOTA

İYİNİN DE İYİSİ

Toyota C-HR Hybrid

~~%100~~ yerine

%50 ✓ ÖTV avantajıyla

Toyota Plaza Boranlar'da!

TOYOTA HYBRID

İlanda yer verilen modelin CO_2 salımı 86-144 gr/km ve birleşik yakıt tüketimi 3.8-6.3 lt/100 km değerlerindedir.

Toyota Plaza Boranlar

Yenimahalle G.M.K. Bulvarı 33174 Sok. No: 1 Mezitli - MERSİN Tel: (0324) 357 03 03 Faks: (0324) 357 03 77

Göz kararı değil Ölçülü paket

İdeal ölçülerine ayırması bizden,
dilediğiniz kadar pişirmesi sizden.

SAĞLIKLI
BESLEYİCİ
DOYURUCU
ENERJİK

Prodotto da Durum
DURUM
%100
KALİTESİ
Qualità Assicurazione

Türkiye'de üretilen
İLK ve TEK

www.**arbella**.tv
/arbellamakarna

Arbella makarnalar, yüksek kaliteli durum buğdayından üretilir.

ARBELLA®